FÄLTPOST

KENTTÄPOSTIA

Nro 5-6/2020 Viesti sotiemme 1939-1945 veteraaneilta

Viimeinen ritari Tuomas Gerdt haudan lepoon
● Sivu 3

Sotaveteraaniliiton XXIX Liittopäivä Helsingissä
● Sivut 16–**18**

Isovanhempien kenttäposti on rakas muisto
● Sivu 24

Harjavallan Talvisodan ensimmäinen sankarivainaja
● Sivut 28–29

Jarkko Niemisen ukki taisteli kolmessa sodassa
● Sivu 48

Kun kansa kokosi itsensä

Sotavuosina kotirintamalla oli pulaa kaikesta - elintarvikkeista, vaatteista, polttoaineesta. Kaipaus ja pelko olivat aina läsnä. Lapset, naiset ja vanhukset voittivat vaikeudet yhdessä. Näin sotarintamakin kesti - sillä oli puolustettavaa.

● **Teemasivut 20–29**

Sotavuosina kansa lähti yhteisiin talkoisiin. Pikkumartat kerppujen teossa heinäkuussa 1941.

KENTTÄPOSTIA

Julkaisija:
Suomen Sotaveteraaniliitto ja Rintamaveteraaniliitto

Ilmestyy kuusi kertaa vuodessa

Lehden vuosikertatilaus: 15 €

Kustantaja:
Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600, 00521 Helsinki
Puhelin: (09) 6126 200

Päätoimittaja:
Sakari Martimo
Toimitussihteeri:
Ariela Säkkinen
toimitus@sotaveteraaniliitto.fi

Toimitusneuvosto:
Jukka Halonen (pj)
Heikki Karhu
Markku E. Tuominen
Maili Hanski

Ulkoasu: Mediataju Oy, Matti Halonen

Lehtitilaukset ja osoitteenmuutokset:
Riina Lillfors
Puhelin: (09) 6126 2015
riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi
Terttu Kettunen
Puhelin: (09) 6840 7712
terttu.kettunen@rintamaveteraaniliitto.fi

Ilmoitukset:
Isto Valkeapää
GSM 044 722 5926

Painopaikka:
Lehtisepät Oy Tuusula

PÄÄKIRJOITUS 17.12.2020

Muistot eivät himmene

Viimeisen Mannerheim-ristin ritarin **Tuomas Gerdtin** siunaustilaisuus oli kansallinen merkkitapahtuma, jonka symboliarvo saa suomalaiset laajasti pysähtymään sotiemme veteraanien saavutusten äärelle. Gerdtin poistuminen keskuudestamme merkitsee osaltaan käännekohtaa veteraanitoiminnassa.

Tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** kiteytti kansalaisten ajatukset Gerdtin haudalla sanomalla ”Me kiitämme, me kunnioitamme, me muistamme.” Kiitos, kunnia ja muistaminen eivät koske vain yksittäistä, hautaan laskettua veteraanisankaria, vaan koko veteraanisukupolvea. Uskoakseni juuri tätä presidentti tiiviissä muodossa esitetyssä puheessaan tarkoitti. Viestin esittämiseen ei parempaa paikkaa voi olla kuin erityisestä urhoollisuudesta palkitun sankarin haudalla.

Veteraanitoiminnassa elämme monella tapaa suuren muutoksen aikaa. Veteraanijoukon harveneminen johtaa nopeassa tahdissa myös järjestöjemme voimavarojen vähenemiseen ja koko organisaatiorakenteen ohenemiseen. Toiminnan painopiste siirtyy ajateltuakin nopeammin perinnetyöhön – muistamiseen. Tammenlehvä-tunnuksen saaneiden lukumäärän väheneminen nostaa esille tarpeen huolehtia myös ”kanssataistelijoista”, puolisoista ja leskistä - laajemminkin ratkaisevassa roolissa olleesta kotirintamasta.

Ilman kotirintaman toimivuutta rintamataistelulta olisi puuttunut se laaja henkinen tuki, jonka varaan ylivoimaa vastaan taisteleva armeija olisi ollut kuin jalkapuoli. Kotirintaman toimeentulo oli tärkeä motivaatiotekijä rintamataisteluista vastanneiden peräänantamattomuudelle. Siksi veteraanitoiminnan muistamisvaiheessa, perinnetyössä ikään kuin automaattisesti nousee aikaisemman ahtaamman edunvalvonnan sijalle velvollisuus muistaa koko sodasta ja jälleenrakentamisesta vastannutta sukupolvea.

Veteraanijärjestöjen om hiipuessa vastuu perinnetyöstä siirtyy asteittain muille kansalaisjärjestöille. Ennen vastuun lopullista siirtoa on huolehdittava perinnetyön – muistamisen – sisällön materiaalisesta selkiyttämisestä. Se voi tapahtua vain asiaan jo valmistautuneiden johdonmukaisella yhteistyöllä ja voimien kokoamisella tammenlehvän tunnuksen alla.

Vaikka edellä on korostettu tarvetta valmistautua uudentyyppiseen järjestötoimintaan, on nykyisillä veteraanijärjestöillä vielä runsaasti perinteisesti edunvalvontaan liittyviä, veteraanien taloutta, terveydenhuoltoa ja sosiaalista hyvinvointia koskevia tehtäviä. Liitot toimivat niin kauan kuin veteraanit niitä tarvitsevat. Tämä asia on viime vuosina todettu kaikissa virallisissa kannanotoissa ja siitä pidetään kiinni.

Edessä olevan joulun ajan tunnelma saattaa olla pandemian takia aivan omanlaatuisensa. Elämme kuitenkin vastuunsa tuntevassa suomalaisessa yhteiskunnassa, minkä vuoksi uskallan hyvillä mielin toivottaa mitä parhainta joulua ja onnekasta uutta vuotta.

● *Svensk resume sidan 15*

TOIMINNANJOHTAJALTA

Aikansa se ottaa, rakennemuutoskin

”Sodista nousseen Suomen menestystarina on ainutlaatuinen. Meillä on kestävyyttä kohdata vaikeuksia ja uskoa niiden voittamiseen. Meillä on tahtoa puolustaa arvojamme ja maatamme.” Tasavallan Presidentin **Sauli Niinistön** pitämä muistopuhe ritari **Tuomas Gerdtin** hautajaisissa kiteyttää sotasukupolven perinnön, jota vaalimalla tuemme Suomen ja jälkipolviemme selviytymistä maailman myllerryksissä.

Tammenlehvän Perinneliitto on päivittänyt sääntönsä. Liitto voi jatkossa ottaa jäsenekseen muitakin kuin valtakunnallisia järjestöjä. Näin sotasukupolven perinnetyö saatetaan ajan myötä veteraaniliittojen tahdon mukaisesti yhteisen perinneliiton sateenvarjon suojaan.

Kanta-Häme, Etelä-Karjala ja Etelä-Pohjanmaa ovat perustaneet alueelliset perinneyhdistyksensä. Mikä hienointa, yhdistysten perustajajäseninä ovat olleet kaikki alueiden veteraanijärjestöt ja Tammenlehvän Perinneliiton jäsenjärjestöt. Ensi vuonna joukkoon liittyy arviolta puolenkymmentä uutta perinneyhdistystä.

Perustetut yhdistykset ovat jo Sotaveteraaniliiton jäseniä tai hakemassa jäsenyyttä. Sotaveteraaniliitolla on parhaat edellytykset ohjata ja resurssoida alueellinen tuki- ja perinnetyö kiinteässä yhteistyössä muiden liittojen kanssa yli rakennemuutoksen kohti Perinneaikaa ja Tammenlehvän Perinneliittoa.

Kentällä, kuten esimerkiksi Pohjois-Karjalassa, oivallettiin ajoissa, että alueellinen perinnetyö on aloitettava ennen kuin nykyiset veteraaniyhdistykset ja -osastot purkautuvat. Jos tukityön ja perinnetyön väliin jäisi ajallinen aukko, menettäisimme kannattajajäsenemme ja perinnetyön käynnistyminen onnahtaisi.

Liittotasollakin on päästy vauhtiin, kun Kaatuneiden Muistosäätiön tuella kyettiin noin vuosi sitten palkkaamaan henkilö suunnittelemaan perinnetyön hallintoa. Alueellisen perinnetyön ohjauksessa aletaankin hiljalleen saavuttaa tarvittava taso, ja kentän palaute on ollut kiittävää.

Päällekkäisiin organisaatioihin ei ole halua eikä varaa, joten perinneliiton hallintoa rakennetaan ”saattaen vaihtaen” veteraaniliittojen toimintojen ja resurssien pohjalta. Ohjausasiakirjojen lisäksi valmistellaan parhaillaan konkreettisia toimia, kuten jäsenrekisteriä, viestintää ja rahoitusta. Rakennemuutostehtävät toteutetaan kuitenkin liittojen nykyisten tuki- perinne- ja hallintotöiden lisäksi. Kuormaa voidaan tasata laatimalla rakennemuutoksen läpiviennille realistiset aikataulut.

Erityisesti paikallisesta perinnetyöstä vastaaville kentän toimijoille on varattava riittävästi aikaa toiminnan sopeuttamiseksi uuteen aikaan. Perinnetyössä kenttäorganisaation tärkeä tehtävä on nyt kerätä ja ylläpitää alueensa perinnetyön kohteet ja laatia listaukseen perustuen toteuttamiskelpoinen toimintasuunnitelma.

Veteraanityö jatkuu ja muuntuu perinnetyön myötä. Muuntuminen on kuitenkin isompi työ kuin ajateltiin, ja tässä tarvitaan kaikkien liittojen vankka tuki ja yhtenäisyys – ja ymmärrys muutoksen vaatimasta ajasta.

Arvoisa lukija, takanamme on poikkeuksellinen vuosi, mutta ”meillä on kestävyyttä kohdata vaikeuksia”. Toivotan lehtemme lukijoille terveyttä ja koronasta huolimatta perinteisen hyvää ja onnellista joulun aikaa!

SAKARI MARTIMO
Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja

Tuomas Gerdt

– kiitämme kaikesta ja me muistamme

Marraskuun lopulla pidetty viimeisen Mannerheim-ristin ritari Tuomas Gerdtin hautajaistilaisuus oli lyhyt ja koruton kuin hän itse. Vaatimaton, mutta arvokas ja kunnioitusta herättävä.

Mannerheim-ristin ritarin Tuomas Gerdtin siunauksen Lauritsalan kirkossa toimittivat kenttäpiispa Pekka Särkiö ja rovasti Jorma Taipale.

Kiitos 1922–2020. Viimeisen Mannerheim-ristin ritarin **Tuomas Gerdtin** kuva näkyy suurella mustalla taululla risteyksessä, josta Lauritsalan kirkosta saapuva saattoväki kääntyy Lepolan hautausmaalle. Ihmiset ovat kerääntyneet reitin varrelle. Liput ovat puolitangossa.

Marraskuisen lauantain sää on hautajaistunnelmaan sopiva. Muutamat pakkasasteet saavat lumen tanssahtelemaan hitaasti kevyinä hiutaleina hautausmaan hongistossa.

Jokainen muistokivi ja paasi avoimen haudan läheisyydessä on valaistu valkealla kynttilällä. Mustiin pukeutuneet hahmot kerääntyvät kalmiston ympärille. Lipunkantajat asettuvat toiselle puolelle monttua, Rakuunasoittokunta ja kuoro toiselle.

Kiitämme kaikesta

Sotilasrumpu kumahtaa seremonian ja *Narvan marssin* alkamisen merkiksi. Tummanpuhuva saattoväki aloittaa raskaan ja hitaan kulkunsa. Kuusi varusmiestä tuo valtiolippuun verhotun valkean arkun kappelilta suntion johdolla ja lippuvartion perässä.

Symboliikka on kaunis. Soihtu on siirtynyt seuraavalle sukupolvelle. Varusmiehet edustavat Lappeenrannan Maasotakoulua, joka oli Gerdtin kummijoukko-osasto.

Kadetit tekevät kunniaa ja poistavat lipun. Viimeinen Mannerheim-ristin ritari lasketaan viimeiseen leposijaansa Porilaisten marssin soidessa ja kolmen kunnialaukauksen kajahtaessa.

Omaiset laskevat jäähyväiskukat. Kantajat asettavat kannen haudan päälle ja kadetit koristelevat sen seppelein. Tuomas Gerdtin aseveli Tyrjän rykmentistä **Otto Virkki** laskee oman henkilökohtaisen seppeleensä.

Muistosanat kuuluvat käsin kirjoitetulla tekstillä: ”Aseveljen, Mannerheim-ristin ritarin, reservin kapteeni Tuomas Gerdtin muistoa kunnioittaen”.

”Kiitämme kaikesta siitä, mitä Tuomas Gerdt merkitsi läheisilleen ja tälle maalle. Kiitämme veteraanisukupolven työstä ja siitä hyvästä maasta, jossa nyt saamme elää”, kenttäpiispa **Pekka Särkiö** lausuu rukouksessaan.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö puhui haudalla.

Maa on niin kaunis, kirkas Luojan taivas. Ihana on sielujen toiviotie. Maailman kautta kuljemme laulain, taivasta kohti matka vie.

Ja me muistamme

Tunnelma on harras. Kukaan ei sano tilaisuuden aikana sanaakaan.

Tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** astelee puhujanpaikalle omaisille varattujen penkkirivien takaa. Seppeleensä hän on laskenut jo Lauritsalan kirkon siunaustilaisuudessa kuten tekivät myös puolustusministeri **Antti Kaikkonen** ja Puolustusvoimain komentaja kenraali **Timo Kivinen**.

Niinistö nostaa esiin, että ritari Gerdt vältti tuomasta esiin kokemuksiaan ja urhoollisuuttaan sodissa. Sodat oli käyty ja sovittu. Elämä jatkui.

”Keskusteluissa hänestä henki vaatimaton, vakuuttava vakaus. Koko olemus kertoi, että hän on valan ja velvollisuuden ristinsä kantanut ja kunniaristinsä ansainnut. ”Uskon, että olimme oikealla asialla, oikeassa paikassa, oikeaan aikaan”. Näin sanoi Tuomas Gerdt. Sotilaana sotilaiden joukossa, kuten hän omaa osuuttaan kuvasi.

Mannerheim-ristin ritarien aikakausi on päättynyt, mutta perintö jää. Niinistö sanoo, että sodista nousseen Suomen menestystarina on ainutlaatuinen.

”Meillä on tahtoa puolustaa arvojamme ja maatamme. Tästä kaikesta, ritaria Tuomas Gerdt, me kiitämme. Me kunnioitamme. Ja me muistamme”, Niinistö kumartaa ja päättää puheensa.

Ritarin arkun kantajina toimi kuusi varusmiestä Lappeenrannan maasotakoulusta.

Hoivatkaa, kohta poissa on veljet.
Muistakaa, heille kallis ol’ maa.
Kertokaa lasten lapsille lauluin:
Himmetä ei muistot koskaan saa.

Aikakauden loppu

Omaiset ja kutsuvieraat siirtyvät Lepolan hautausmaan kappeliin muistotilaisuuteen. Haudalla riittää kukkatervehdysten laskijoita, kunniantekijöitä ja kynttilänsytyttäjiä pitkään hautajaisseremonian päättymisen jälkeen.

Joukko on kirjava. Viimeisen Mannerheim-ristin ritarin haudalla on sadoittain ja sadoittain suomalaisia eri yhteiskuntaluokista ja taustoista. Heitä kaikkia yhdistää arvostus vainajaa sekä hänen sukupolvensa uhrauksia ja perintöä kohtaan.

Oikeastaan lyhyt ja koruton sotilaallinen hautajaistilaisuus on ollut kuin ritari itse. Vaatimaton, mutta arvokas ja kunnioitusta herättävä.

Kirpeänviimainen marraskuinen harmaa päivä on kääntynyt alkutalven hyväntahtoisen auringon laskuun. Kirkkaat oranssit säteet valaisevat hautausmaan honkien lomasta ja maalaavat läntisen taivaan hiipuvan valon mahtavimmalla loistolla.

Yksi aikakausi on todella tullut päätökseen.

TEKSTI: ANTTI HALONEN
(*julkaistu Iltalehden luvalla*)
KUVAT: MAASOTAKOULU

TASAVALLAN PRESIDENTIN TERVEHDYS

Kunnioitetut sotiemme veteraanit, maamme kunniakansalaiset,

takana on vuosi, joka on vaatinut meiltä suomalaisilta paljon. Koronaepidemia on muistuttanut meitä siitä, ettei olemassa olevaa asioiden tilaa voi pitää itsestäänselvyytenä koskaan.

Poikkeusajat voivat paljastaa heikkouksia, mutta ne paljastavat myös vahvuuksia. Vaikeat ajat luovat yhteenkuuluvuuden tunnetta ja halua toimia toisten hyväksi. Näin tapahtui sotien aikana ja sotien jälkeen. Turvautumalla tähän veteraanien perintöön –periaatteeseen, että kaveria ei jätetä –olen varma, että Suomi selviytyy myös uuden ajan uhista.

Suomi kuuluu maailman vakaimpien valtioiden joukkoon. Te, maamme kunniakansalaiset turvasitte vakauden ja rauhan. Hinta oli suunnattoman kallis. Me muistamme teidän tekojanne ja uhrauksianne Suomen itsenäisyyden ja vakauden puolesta. On meidän tehtävämme puolustaa vakaata demokratiaamme ja viedä eteenpäin veteraanien perintöä.Muistot eivät himmene.

Tämä vuosi on saanut meidät pysähtymään tärkeiden asioiden äärelle. Joulun aikaan mieli herkistyy erityisesti muistamaan heitä, jotka eivät ole enää luonamme.

Toivotan teille kaikille rauhaisaa joulua sekä terveyttä ja voimia tulevalle vuodelle.

Sauli Niinistö
Tasavallan presidentti

REPUBLIKENS PRESIDENTS HÄLSNING

Ärade krigsveteraner och hedersmedborgare!

Bakom oss har vi ett år som har krävt mycket av oss finländare. Coronaepidemin har påmint oss om att de rådande omständigheterna aldrig kan tas för givna.

Undantagsförhållandena kan avslöja våra svagheter, men de visar också våra styrkor. Svåra tider skapar en känsla av samhörighet och vilja att agera för andras bästa. Detta skedde under krigen och efter krigen. Om vi tyr oss till det arv som veteranerna gett oss –principen om att kamraten lämnas ej –är jag säker på att Finland också klarar av hoten i denna nya tid.

Finland hör till de mest stabila staterna i världen. Ni, våra hedersmedborgare, säkerställde stabiliteten och freden. Priset var oerhört dyrt. Vi kommer ihåg era handlingar och uppoffringar för Finlands självständighet och stabilitet. Det är vår uppgift att försvara vår stabila demokrati och att föra vidare veteranernas arv. Minnena bleknar inte.

Det här året har fått oss att stanna upp vid viktiga frågor. Julen är en tid då vår tanke går särskilt till dem som inte längre är med oss.

Jag önskar er alla en fridfull jul samt god hälsa och styrka för det kommande året.

Sauli Niinistö
Republikens president

PUOLUSTUSVOIMAIN KOMENTAJAN TERVEHDYS

Kunnioitetut sotiemme veteraanit, hyvät sodan ajan sukupolvien edustajat

Koronapandemia on vaikuttanut meidän kaikkien elämään, mutta erityisesti kunniakansalaistemme - sotaveteraanien - arkeen. Veteraanijärjestöt eivät ole antaneet periksi tässä tilanteessa. Veteraaneja on tuettu ja autettu osin myös vapaehtoisvoimin. Tämän lisäksi tilaisuuksia on järjestetty tapauskohtaisesti perinteitä kunnioittaen.

Veteraanijärjestöt ovat käynnistäneet sotiemme 1939-1945 veteraanien työtä ja arvoja vaalivan perinnetyön. Perinnetyötä tehdään muun muassa taltioimalla kertomuksia ja kirjoituksia sekä järjestämällä näyttelyitä ja tilaisuuksia. Parhaillaan kootaan sotasukupolvien omakohtaisia kokemuksia nykyisten ja tulevien sukupolvien hyödynnettäväksi. Jo tähän mennessä kerätyt veteraanien kertomukset osoittavat meille nuoremmille, miten itsenäisyyden kannalta ratkaisevissa tilanteissa veteraanit toimivat itseään säästämättä, toisiaan tukien kansakunnan ja sen tulevaisuuden hyväksi. Sota-ajan muistojen taltioiminen edistää erityisesti rauhan merkityksen muistamisesta.

Rauha ei ole itsestäänselvyys - sen eteen pitää tehdä työtä. Puolustusvoimat tekee kaikkensa valmiuden ja puolustuskyvyn ylläpitämiseksi, jotta Suomi ei joutuisi tilanteeseen, jonka te jouduitte kokemaan. Osoitamme, että Suomi on valmis ja kykenevä puolustamaan maataan kaikissa tilanteissa. Juuri valmistunut ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko antaa Puolustusvoimien työlle vakaan perustan. Ensi vuonna valmistuva valtioneuvoston puolustusselonteko tarkentaa näitä linjauksia tulevien vuosien puolustuskyvyn kehittämiseksi.

Tervehdin sotiemme veteraaneja ja sodan ajan sukupolvien miehiä ja naisia Puolustusvoimien koko henkilöstön puolesta ja kiitän työstänne ja uhrauksistanne Suomen hyväksi. Joulun lähestyessä haluan muistaa kiitollisuudella myös poisnukkuneita.

Toivotan teille, sotaveteraanit ja omaisenne, sekä kaikille lehden lukijoille rauhaisaa joulua ja terveyttä tulevalle vuodelle.

Puolustusvoimain
komentaja
Kenraali **Timo Kivinen**

Joulu tuo maailmaan toivon

Tänä vuonna joulua vietetään poikkeuksellisissa oloissa. Kuluneen vuoden aikana on pitänyt suostua rajoituksiin ja varovaisuuteen. Ne koskevat myös tätä juhla-aikaa, johon tavallisesti kuuluu toimintaa ja liikkumista, yhteen tulemista ja lähellä oloa. Joulua ei kuitenkaan ole peruttu. Juhla toteutuu, vaikka kaikkia perinteitä ei ehkä voikaan noudattaa.

Jouluevankeliumi kertoo poikkeuksellisesta ajasta ja epätavallisista oloista. Rooman keisarin käskystä ihmiset olivat liikkeelläja joutuivat sopeutumaan ennen kokemattomiin tilanteisiin. Mariaja Joosef tekivät vaivalloisen matkan Betlehemiin.

Tietoisuus lapsen syntymisestä hetkenä minä hyvänsä lisäsi levottomuutta. Suunnitelmiin kuului päästä kunnolliseen majataloon, mutta odotuksissa petyttiin. Eläinten suojaa ei nykyisinkään voi pitää tavanomaisena matkalaisten majoitustilana, puhumattakaan soveliaanasynnyttämisen paikkana.

Poikkeukselliset olot eivät kuitenkaan estäneet iloa, jonka Jeesuksen syntymä sai aikaan. Ilo levisi laajemmalle, kun paimenet tapasivat pienen lapsen, jota enkeli epätavallisessa viestissään oli nimittänyt maailman Vapahtajaksi.

Kaikkien epätavallisuuksien ja poikkeuksellisuuksien keskellä Jeesuksen syntymä merkitsee toivoa, koska se muistuttaa, että Jumala ei ole hylännyt meitä.Hänkulkee kanssamme ja johdattaa tulevaisuuteen, olkootnäkymät siihen miten utuisia ja epämääräisiä tahansa.

Joulu saapuu myös poikkeuksellisiin oloihin. Juuri tänä jouluna viesti Jeesuksen syntymästä ja sanoma Jumalan rakkaudesta on erityisen tarpeellinen.Niiden varassa voi turvallisesti katsoa tulevaisuuteen.

”*Älkää pelätkö! Minä ilmoitan teille ilosanoman, suuren ilon koko kansalle. Tänään on teille Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja. Hän on Kristus, Herra.*”
(Luuk. 2:10-11)

Tapio Luoma
Arkkipiispa

KRISTUS SYNTYY, KIITTÄKÄÄ!

Joulu on rauhan juhla, sillä Kristus, Rauhan ruhtinas syntyy jouluyönä maan päälle. Tuolloin valo koittaa pimeyden keskelle ja tuo elämäämme lohtua ja toivoa paremmasta.

Eräässä ortodoksisessa juhlan kirkkoveisussa muistelemme tätä tapahtumaa seuraavasti: ”*Taivas ja maa profeettain tavoin tänään iloitkoot, enkelit ja ihmiset viettäköött hengellistä juhlaa, sillä Neitseestä syntynyt Jumala ilmestyi ihmisenä niille, jotka pimeydessä ja kuoleman varjossa istuivat. Luola ja seimi antoivat Hänelle suojan. Paimenet ovat ihmeen julistajina, tietäjät tuovat idästä lahjansa Betlehemiin. Mekin kelvottomin huulin kiittäkäämme Jumalaa enkelten tavoin: Kunnia olkoon Jumalalle korkeuksissa ja maassa rauha. Sillä luoksemme on tullut kansojen odottama, joka on vapahtanut meidät vihollisen orjuudesta.*”

Kirkon varhaiset opettajat jaisät, kuten muun muassa Justinus Marttyyri ja Origenes,viittaavatkirjoituksissaan vanhaan perinteeseen, ettäJeesuksen syntymäpaikka oli Betlehemin kaupungin ulkopuolella sijainnut luola. Selvää kuitenkin on, että vastasyntyneeltäJumalan Pojalta puuttuu majapaikka. Elämänsäensi hetkistäalkaen hän on tilaton, osaton, syrjitty.

Kristuksen syntyminen on juhla, joka kertoo meille jotakin hyvin tärkeää ihmisenä olemisesta. Tänäkin jouluna Kristus tulee eläinsuojaan, luolaan, talliin, vastaanottokeskukseen, seimeen. Kristinuskon suurimpia mysteereitä on se, että Kristuksenkunnia tulee ilmi hänen kunniattomuudessansa. Hänen merkityksensätulee ilmi hänen mitättömyydessänsä. Hänen herruutensa näyttäytyy heinäpatjojenkeskellä.

Jos jaksamme vaikka vähäisilläkin voimillamme kohottaa Jumalan puoleen kiitoksen, saamme nähdä omasta elämästämme aivan uuden ulottuvuuden. Jos kykenemme osoittamaan rakkautta ja laupeutta Jumalan luomakunnassa kärsiville, tulemme näkemään aivan uudenlaisen ilon. Ihmisen oman kutsumuksen löytyminen on nimenomaan kiittämisen ja ylistämisen takana.

Jouluna kaikuukin kirkoissamme ylistys:”*Hänelle, joka näki hyväksi tulla rauhaksi maan päälle, kuulen ruumiittomien voimien nyt veisaavan Betlehemissä: Kunnia olkoon Jumalalle korkeuksissa! Neitsyt on nyt taivaita avarampi, silläpimeydessäoleville on koittanut Valkeus, joka ylentääalhaiset. Enkelten kanssa veisatkaamme mekin: Kunnia olkoon Jumalalle korkeuksissa!*”

Toivotan kaikille Kenttäpostia-lehden lukijoille siunattua ja rauhallista Kristuksen syntymän juhlaa pelastuksen vuonna 2020.

Leo
Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa

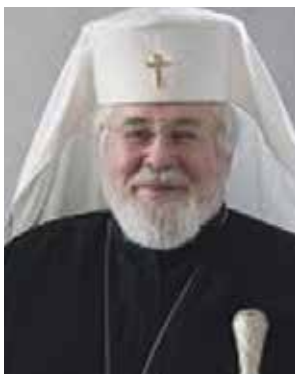

Onnea Mikko

Aamuhetki kullan kallis. Voi kuinka monta meitä onkaan, jotka tarvitsevat aamuisin kahvi- tai teekupposen seuraksi sanomalehden, radiouutiset tai television. Mutta viime aikoina on alkanut tuntua siltä, että luen joka aamu samaa lehteä uudelleen: Korona, Trump, Korona, Trump. Niinpä Mikon uusimmat uutiset tuntuivat mukavalta vaihtelulta.

Olen seurannut Mikkoa pitkään. Kun monta vuotta sitten tapasin toimittajan ominaisuudessa Mikon ensimmäistä kertaa, se loiskautti päälleni vettä oikein reippaasti ja hoitajat kertoivat, että Mikolla on tapana kastella kaikki vieraat, jotka tulevat lähelle.

Myrtyneen näköinen, suupielet alaspäin uiskenteleva Mikkomeriahven on julkkis etenkin sosiaalisessa mediassa. Sillä on suuri ihailijakerho.

Mikko asuu Helsingissä, Linnanmäen huvipuistossa sijaitsevassa Sea Life-akvaariossa. Meriahven saattaa elää jopa viisikymmentävuotiaaksi ja kasvaa metrin pituiseksi. Tällä hetkellä Mikko on noin 80 senttiä pitkä ja painaa noin 16,5 kiloa.

Mikko on kotoisin Intian valtamerestä. Se tuotiin pienenä Suomeen ja myytiin yksityiskotiin, missä se söi kalakaverinsa, joten omistaja palautti sen takaisin eläinkauppaan. Vuonna 2014 myymättä jäänyt Mikko sai paikan merimaailmasta.

Mikko sijoitettiin mureenoiden ja muiden petokalojen joukkoon. Jonkin ajan kuluttua se hotkaisi myrkyllisen siipisimpun, joka ei ollut paljoakaan sitä itseään pienempi. Mikko sai lähtöpassit. Se vietti pitkät ajat karanteenissa, kunnes uusi allas vapautui.

Mikko masentui. Sen mieli kohentui hetkeksi, kun sille saatiin isompi allas ja seuraksi puhdistajakaloja, mutta sitten nekin katosivat. Syytön Mikko siihen oli, puhdistajakalat olivat livahtaneet putkiston kautta keskussuodatusaltaaseen.

Koska kala on luonteeltaan sosiaalinen, Mikon piristämiseksi sitä alettiin harjata.

Mikko söi virikeharjan.

Henkilökunta pumppasi kiireellä Mikon akvaariosta noin 15 tonnia merivettä ja eläinlääkäri annosteli nukutusaineen, joka laitettiin jäljelle jääneeseen veteen. Kun kala nukahti, henkilökunta sukelsi altaaseen ja suuhun juuttunut, 35 senttiä pitkä pulloharja saatiin pois. Kala toipui entiselleen.

Mutta koronakevät masensi Mikon uudelleen. Turvallisuussyistä akvaario suljettiin yleisöltä, mikä vaikutti suuresti Mikon mielialaan. Koska kala seuraa tarkasti akvaarion yleisöä, Mikko tylsistyi. Eläintenhoitajat yrittivät piristää Mikkoa, söivät jopa lounasta Mikon seurana – siis akvaarion vieressä.

Mikolle hommattiin siis televisio.

Mikko töllötti kevään ajan ihastuneena kala-, meri- ja koralliaiheisia videoita. Koska kala on suunnattoman suosittu sosiaalisessa mediassa, se saa myös paljon ihailijapostia. Television kautta sille näytettiin ihmisten lähettämiä tervehdyksiä, valokuvia sekä piirroksia.

Nyt Mikko voi taas paremmin. Akvaario aukaistiin uudelleen yleisölle eikä Mikko tarvitse enää televisiota. Lokakuun puolessa välissä se täytti 16-vuotta ja merimaailma juhli syntymäpäivää koko viikon. Mikko sai altaansa viereen faniseinän, kala voi nyt katsella sille lähetettyjä piirroksia ja onnitteluja.

Mikko nauttii saamastaan huomiosta täysin siemauksin. Ja minua lohduttaa, että maailmassa tapahtuu muutakin kuin Korona ja Trump.

EVE HIETAMIES
kirjailija,
Apu-lehden toimittaja

KOLUMNI

Prikaatikenraali Olli Nepponen 80 vuotta

Varsinaisuomalaissyntyinen päivänsankari Olli Nepponen on puolustanut veteraaniasiaa niin puolustusvoimissa, järjestökentässä kuin eduskunnassa.

Kunnioitus maan itsenäisyyttä niin etulinjassa kuin kotirintamalla puolustanutta sukupolvea kohtaan on kantanut syyskuussa 80-vuotispäiväänsä viettänyttä prikaatikenraali **Olli Nepposta** koko hänen elämänsä. Välirauhan aikana syntynyt Nepponen sai todistaa veteraanien välistä asevelihenkeä jo nuorena pojankloppina.

”Isäni oli Talvi- ja Jatkosodan veteraani ja kotiutui yli 60-prosenttisena sotainvalidina. Hänen yksikkönsä aseveljet olivat erittäin kiinteä ryhmä, joka kokoontui säännöllisesti toistensa merkkipäivinä ja myös yhtenäisesti saattoi miehensä viimeiselle taipaleelle.”

Sota-ajan sukupolvea on Nepposen mukaan aivan turhaan moitittu sodan ihannoimisesta.

”Niissä tapaamisissa koettiin iloa itsenäisyyden säilyttämisestä, mutta myös surua aseveljien kaatumisesta ja huolta vähempiosaisten selviytymisestä”, hän painottaa.

”Keskusteluissa veteraanien kanssa olen huomannut, että he puhuivat kunnioittavasti myös kovien taistelujensa vastapuolesta. Samalla lailla siellä oli isät taistelemassa kuin täällä omallakin puolella.”

Nuorena istutettu isänmaallisuuden siemen versoi Nepposen mm. Pääesikuntaan ja Karjalan Prikaatin esikuntapäälliköksi, Porin Prikaatin ja Mikkelin Sotilaslääninkomentajaksi vieneeksi komeaksi upseerinuraksi, jolla hän oli mukana monissa veteraaniasiaa edistäneissä historiallisissa hetkissä.

”Sodan käyneen sukupolven kunnioitus, heitä auttamisen tahto ja heidän viestinsä vieminen jälkipolville muodostuivat elämässäni keskeiseksi”, hän summaa.

”Nuorison on tunnettava juurensa, ja miten kovissa paikoissa isänmaa on joutunut olemaan.”

Veteraanit kunniavieraiksi

Nepposen toimiessa pääesikunnan tiedotusosaston päällikkönä 1980-luvun puolivälissä hänen kynästään lähti Puolustusvoimain tuolloisen komentajan **Jaakko Valtasen** ohjeistuksesta vuotuinen tiedotuskäsky, jossa sotaveteraanit nostettiin joukko-osastojuhlien kunniavieraiksi.

”Toki heitä oli ollut aiemminkin, mutta nyt se muodostui selkeäksi perinteeksi. Veteraanien kunnioitus ei vielä tuolloin ollut nykyisellä tasollaan. Vasta 1980-1990-lukujen vaihteessa, viisikymmentä vuotta Talvisodan syttymisen jälkeen, sodistakin pystyttiin puhumaan niiden oikeilla nimillä: oikeutettuina puolustustaisteluina. Neuvostoliiton hajoamisella oli tuossa suuri merkitys”, Nepponen muistuttaa.

Hän myös istui 1987 ensimmäistä kertaa järjestetyn Kansallisen veteraanipäivän toimikunnassa ja hänelle kenraaliluutnantti **RW Stewen** ensimmäisenä esitti ideansa veteraanien rintapielestä löytyvästä Tammenlehvätunnuksesta. Myöhemmin Tammenlehvätunnuksesta tehtiin myös hautakiviin kiinnitettävä merkki, johon liittyen Nepposella on toivomus Suomen kansalle.

”Merkin tulon jälkeen haudattujen veteraanien haudoille on tunnus pikkuhiljaa alkanut ilmestyä, mutta ei ole mitään esteitä, etteikö jo sitä ennen kuolleiden taistelijoiden hautakiviin voitaisi tuo Tammenlehvä-merkki laittaa. Se olisi hyväkin jälkipolvien tehdä. Se on merkittävä tunnus osallistumisesta Suomen puolesta taisteluun.”

Prikaatikenraali Olli Nepponen täytti syksyllä 80 vuotta.

Upseerinuransa jälkeen Nepponen jatkoi veteraaniasian ajamista, tällä kertaa eduskunnassa.

”Kyllä se oli aikamoista vääntöä, veteraanien kuntoutuksen kaltaisista etuuksista taistelu jokavuotisessa talousarviossa. Ja aina se hallituksen esitys oli liian niukka, mutta eduskuntapuolueiden yhteistyöllä sitä saatiin korotettua. Viime vuosikymmenellä näihin on saatu korotusta, mutta valitettavasti liian myöhään. Tasapuolista apua kaikki veteraanit eivät saaneet koskaan.”

ARIELA SÄKKINEN

Joko teidän veteraaninne haudalla on hautakivimerkki?

Hautakiveen tai uurnaan kiinnitettäviä hautakivimerkkejä voi ostaa veteraaniliittojen myyntitoimistosta. Veteraaniliitojen omien merkkien hinta on 15€ ja tammenlehvämerkin 20€.

Sotaveteraaniliiton merkkejä on kahta kokoa, joista pienempi on tarkoitettu uurnaan kiinnitettäväksi.

Merkin kiinnittämiseen tarvitsee vain porakoneen, joten sen voi tehdä täysin itse.

Jotkut kunnat ovat ottaneet asiakseen tarjota omaisten sitä halutessa hautakivimerkin jokaisen edesmenneen veteraaninsa haudalle, samoin toimivat jäsentensä kohdalla myös monet veteraaniyhdistykset. Lisätietoja voi tiedustella omasta kunnasta/yhdistyksestä.

”Löytyykö tällaista todella Suomesta?!”

Abiturientit tutustuivat Hangon sotahistoriaan

Koronatilanteen myötä abien vuotuisen opintomatkan kohde vaihtui Karjalasta Hankoniemeen, mutta tuloksena oli odotukset ylittänyt, elämystentäyteinen päivä.

Konfliktiarkeologi Jan Fastin kierros Tulliniemessä teki oppilaisiin vaikutuksen.

Korona laittoi uusiksi myös Tammenlehvän Perinneliiton historianopettajille sekä abiturienteille vuosittain järjestämät opintomatkat rajantakaisille taistelupaikoille ja niinpä tänä syksynä kolmen helsinkiläislukion abiturientit viettivät päivän Hankoniemen sotahistoriakohteisiin tutustuen.

Päivän aikana vierailtiin niin Hangon joukkojen ohimarssia 15.12.1941 kunnioittamaan pystytetyllä Mannerheimin muistokivellä, Harparskogin puolustuslinjalla, Hangon rintamamuseossa kuin Tulliniemen konfliktiarkeologisilla kaivauksilla.

Hanko – huonosti tunnettu helmi

Sotahistorialliselle löytöretkeilijälle Hanko onkin ainutlaatuinen ja mitä elämyksellisin, mutta usealle aivan liian tuntemattomaksi jäänyt kohde. Sodan jäljet ovat Hangossa yhä nähtävissä ja Hangon rintamamuseon ulkopuolella alkavalla, vanhaa rintamalinjaa seuraavalla sotapolulla historia todella herää eloon, sillä minne ikinä katsookin, muovaavat maastoa mm. sodanaikaiset taisteluhaudat.

”Maantieteensä pohjalta Hankoniemi ja sen lähialueet ovat kautta historian olleet sotilaallisesti merkittäviä kohteita, mikä vain korostui ensimmäisen maailmansodan sytyttyä”, toisena oppaana toiminut, Kenttäpostia-lehden sivuiltakin tuttu **Göran Lindgren** muistutti.

Eikä toinen maailmansota ollut poikkeus.

Talvisodassa Hangosta tuli Suomen pommitetuin kohde, joka sodan loppuessa jouduttiin evakuoimaan, sillä Moskovan rauhan ehtojen mukaisesti Hankoniemi jouduttiin vuokraamaan Neuvostoliiton laivastotukikohdaksi 30 vuoden ajaksi.

Ihmiskohtalot koskettivat

Oppilaiden palautteesta päätellen päivän kohokohdaksi nousi Tulliniemessä 1942-1944 sijainnut saksalaissotilaiden kauttakulkuleiri, jossa konfliktiarkeologi **Jan Fast** on tehnyt tutkimusta vuodesta 2014 lähtien, tuoden ansiokkaasti esiin sodan inhimillistä ulottuvuutta kaivaessaan pala palalta näkyviin 4000 sotilaan leirin arkisia tarinoita ja sotilaiden kohtaloita.

”Arkeologin kertomusten perusteella alkoi isoista sotajoukoista erottua ne yksilöt, mitä on esimerkiksi historiankursseilta vaikea nähdä”, jatkoi Helsingin kuvataidelukion **Emilia Markkanen**.

Oppilailta löytyi ilahduttavasti tuntemusta oman suvun vaiheista sotavuosina. Matkakohteen vaihtuminen jäi harmittamaan etenkin niitä Mäkelänrinteen lukiolaisista, joilla intoa olivat entisestään nostattaneet karjalaisjuuret.

Osa taas oli toivonut matkan tuovan tuntemusta.

”Isoisän isäni oli ollut monissa sodissa sotimassa ja huomasin hänestä, että hänellä oli sen verran pahoja traumoja, että hän ei niistä pystynyt puhumaan, enkä kehdannut niistä häneltä kysyäkään. Niinpä ajattelin, että ehkä tämän sotahistoriakurssin kautta saisin enemmän tietoa siitä, mitä niissä sodissa on käynyt – enemmän kuin vain että ’sinä päivänä hyökättiin ja sinä päivänä puolustettiin”, eräs heistä pohti.

Kaikki kuitenkin kertoivat odotustensa ylittyneen.

”Vaikka Karjalan-matkan peruuntuminen harmittikin, niin en olisi yhtään osannut odottaa, että Suomen puolelta voisi löytyä tällaista!

ARIELA SÄKKINEN

Videokoosteen abien kierroksesta löydät Sotaveteraaniliiton Youtube-kanavalta: www.youtube.com

Itsenäisyyspäivän kunniamerkit

Tasavallan Presidentti, Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien suurmestari myönsi itsenäisyyspäivänä kunniakonsuli **Kai Holmbergille** Suomen Valkoisen Ruusun 3. luokan Vapaudenristin. Holmerg on Kymen Sotaveteraanipiirin varapuheenjohtaja ja Kotkan Sotaveteraanien puheenjohtaja.

Suomen Leijonan 1. luokan Ritariristi myönnettiin toimittaja, tietokirjailija **Jukka Haloselle**. Hän on Kenttäpostia -lehden toimitusneuvoston puheenjohtaja. Halonen on kirjoittanut lukuisia sotahistoriaa käsitteleviä artikkeleita mm. Iltalehteen ja Apu-lehteen.

Salpalinja 80 vuotta

Virolahden Harjussa vietettiin elokuun lopussa koronaviiveellä Salpalinjan rakentamisen aloittamisen 80-vuotisjuhlaa. Sitä oikeutetusti sävytti myös vahva huomio Ruotsin osuuteen Suomen linnoitustöiden auttamisessa.

Juhlaan lähettämässään tervehdyksessä Suomen puolustusministeri **Antti Kaikkonen** kiitti lämpimästi ruotsalaisia avusta. Sen vaikutus sisältyy hänen käsitykseensä Salpalinjan merkityksestä:

”Salpalinjalla oli olemassaololollaan merkitystä sotiemme lopputulokseen. Linnoituksessa ei Jatkosodassa taisteltu. Näin linnoitustyöhön osallistuneiden hiki säästi suomalaisten sotilaiden verta. Salpalinja kertoo meille ja tuleville sukupolville väkevän kertomuksen ajasta, jolloin kansamme oli valmis tekemään kaikkensa säilyttääkseen itsenäisyytensä”, Kaikkonen kirjoitti.

Vapaaehtoisten linnoittajien töitä Suomessa johtanut ruotsalaisten paikallisesikunta sai muistolaatan Harjun Oppimiskeskuksen päärakennuksen seinään.

Salpalinja-opas Esa Punkkinen esittelee louhintatekniikkaa. Kuuntelemassa Ruotsin puolustusasiamies Kalevi Wikström (vas), puolustusasioiden käsittelijä, majuri Adam Åkerfeldt, RUK:n johtaja, evl Vesa Helminen ja Ruotsin Suomen vapaaehtoisten perinneyhdistyksen puheenjohtaja Jan Molin.

”Ne suhteet, jotka luotiin näinä Suomen vaikeina vuosina, ovat yhdistäneet kansamme tavalla, joka kantaa hedelmää yhä tänäkin päivänä. Selkeä esimerkki maidemme välisestä luottamuksesta on puolustusvoimiemme syventynyt puolustusyhteistyö, Ruotsin puolustusasiamiehenä elokuussa Suomessa aloittanut, kommodori **Kalevi Wikström** vahvisti paljastuspuheessaan.

TEKSTI: TERHO AHONEN
KUVA: JUHA HUTTUNEN

Marja Lyhty kiersi luovutetun alueen hautausmaat

Pietarin pääkonsulaatissa työskentelevä taloudenhoitaja (ylikersantti) **Marja Lyhty** kiersi loka- marraskuussa omasta aloitteestaan ja omalla ajallaan 27 luovutetun alueen hautausmaata ja Tuuloksen kenttähautausmaan, siivosi niitä, asetti pienet seppeleet ja sytytti kynttilät.

”Joissain paikoissa muistomerkit vaatisivat kunnostusta. Toisissa paikoissa, kuten Heinjoella, ei muistomerkeissä ollut huomautettavaa, mutta itse alueen hoitamattomuus tuntui pahalta”, Lyhty kertoo.

PERTTI SUOMINEN
Puheenjohtaja, Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys

Koskettavan virtuaalikierroksen hautausmailla löydät nyt Sotaveteraaniliiton Youtube-kanavalta!

Ruskealan hautausmaan keskimmäisestä muistomerkistä on viety siinä vielä viime vuonna ollut laatta (kuva: Marja Lyhty)

Margaretha Mannerheim Sotiemme Naiset -merkin suojelijaksi

Sotiemme Veteraanien ensimmäisellä Sotiemme Naiset -keräyksellä oli kunnia luovuttaa uuden numeroidun rintakorusarjansa merkki numero 2 **Margaretha Mannerheimille**, joka on myös lupautunut keräyksen suojelijaksi. Ensimmäinen kappale luovutettiin Kaatuneitten muistopäivänä rouva **Jenni Haukiolle** kiitoksena veteraaniasian puolesta puhumisesta.

Perhepiirissä Margarethaa kutsutaan tuttavallisemmin Metaksi ja tätä nimeä hän toivoo hänestä käytettävän myös veteraanipiireissä. Kuten sukunimestäkin voi arvata, ovat Suomen veteraanit perheineen lähellä marsalkka Mannerheimin veljen lapsenlapsenlapsen sydäntä.

”Tämä on valtava kunnia, mutta myös henkilökohtainen ilo siitä, että lesket ja puolisot jatkavat veteraanien tarinaa. Isäni kanssakin olemme pohtineet, millainen Suomi meillä on sen jälkeen, kun viimeinenkin veteraani on poissa”, hän miettii.

”Olemme molemmat sitä mieltä, että ollakseen voimakas ja voidakseen katsoa tulevaisuuteen hyvällä itsetunnolla, tarvitsee kansakunta yhteisen tarinan. Minun mielestäni veteraanimme ovat se meidän yhteinen tarinamme. Veteraaniemme läsnäolo on niin perustavaa laatua oleva ja olennainen osa suomalaista identiteettiä ja henkilökohtaista sielunmaisemaani. On hienoa, että veteraanien jälkeen jatketaan huolenpitoa myös heidän leskistä ja puolisoistaan ja tämä tarinamme saa jatkoa heidän kauttaan. ”

ARIELA SÄKKINEN

TILAA SOTIEMME NAISET -MERKKI OSOITTEESTA veteraanit.fi tai soita (09) 678 430

On opittava suremalla luopumaan

Luonto on elänyt riisumisen ja luopumisen aikaa. Se valmistautuu talven lepoon. Tätä kirjoitettaessa eletään marraskuuta. Kuukauden alkuosa *marras* tarkoittaa ”kuollutta” tai ”kuolemaisellaan olevaa”.

Luopuminen, riisuminen ja menetykset ovat pelottavan tuttuja meille ihmisille. Ihmisen elämään liittyy monenlaista ja monen tasoista luopumista – pieniä kuolemia. Aika kulkee vääjäämättömästi eteenpäin Se tuo tullessaan muutoksia. On jätettävä taakse tuttua ja turvallista. On siirryttävä outoon ja epävarmaan. Menneeseen ei voi jäädä. Kaikesta emme voi pitää kiinni.

Jokaisen ihmisen elämään liittyvät elämän taitekohdat, muutosvaiheet, kriisiaikansa, jolloin joudumme arvioimaan elämäämme syvältä. On pakko pysähtyä. On aika katsella menneeseen ja on aika tähyillä tulevaan. Nämä jokaisen ihmisen elämään liittyvät - kehityskriiseiksi kutsutut – vaiheet elämässämme, avioliitossamme tai perheessämme sisältävät aina myös luopumisen vuosia. Silloin on opittava luopumaan suremalla.

Jokaisen ihmisen elämän muutosvaiheisiin liittyvistä luopumisista Pentti Saarikoski on kirjoittanut koskettavasti ja viisaasti: "*Elämän talossa ovet ovat kapeat, huoneesta toiseen ei pääse suurten kantamusten kanssa, jotakin pitää jättää jokaisen oven eteen, elämän talossa on kuljettava näin, ja ovet ovat kerta kerralta kapeampia ja matalampia.*"

Hyvästijättöjen kipu vain syvenee aina, kun puhumme niistä luopumisista, jotka tulevat elämäämme yllättäen ja meiltä lupaa kysymättä. Kuolema tulee lähelle. On luovuttava rakkaasta ihmisestä. Vakava sairaus muuttaa monet elämämme suunnitelmat. Onnettomuus pakottaa hetkessä tarkistamaan koko elämämme suunnan.

Sodan kokenut sukupolvi joutui näkemään sodan julmat kasvot. Se joutui kasvokkain kuoleman kanssa. Paljosta piti silloin luopua. Paljon piti jättää. Niiden yli on ollut tuskallista kulkea.

Ihmisen vaellukseen liittyy yksi luopuminen, joka lopullisuudessaan ja ainutkertaisuudessaan ylittää kaikki muut luopumiset, kaikki muut hyvästijätöt. Elämän talossa tullaan kerran sille ovelle, jonka eteen on jätettävä kaikki, koko elämä. On aika kuolla.

Elämän katoavaisuuden ja sen rajallisuuden tunnemme ja aavistamme syvällä itsessämme. Näitä tuntoja emme pääse karkuun. Niitäkin pitäisi kuunnella. Niidenkin kanssa pitäisi löytää jonkunlainen keskusteluyhteys. sillä täysin selvittämättöminä ne sitovat paljon voimia - kapeuttavat elämäämme. Ne horjuttavat uskoamme huomiseen.

Vaikka elämän taitekohdat ja luopumiset koskettavat ja tekevät kipeää, saamme kuitenkin katsella toivossa eteenpäin niin kuin katseli sodan läpi elänyt sukupolvi. Tämä elämä ottaa, mutta se myös antaa. Saamme jättää taaksemme jotakin sellaista, joka on painanut mieltämme, vaikeuttanut elämäämme, sitonut voimiamme. Kun opimme suremalla luopumaan, kun jotain kadotamme, löydämme aina jotain uutta.

Saamme luottaa, että puolestamme elänyt ja kuollut Vapahtajamme on luvannut kulkea kanssamme elämän koko matkan. Silloin itkun ja ikävän keskelläkin elää toivo huomisesta ja kuolemankin edessä sarastaa ylösnousemuksen aamu.

JUHANI MUILU
Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiirin pappi

SANA

Tarjoukset.fi
TARJOUS- JA TYÖPYYNTÖPALVELU
Ammattilainen hukassa?
Jätä yhteydenottopyyntö,
niin ammattilainen löytää sinut!

BRALEVA
Asumisen kaikki palvelut

care care
www.carecare.fi
PITOSUKKA liukastumisen ehkäisyyn
2 parin pakkaus 22,00 €
+ postituskulut
p. 050 524 7559
sales@carecare.fi

Lotta Svärd
100
1921–2021
LOTTA SVÄRD
100 VUOTTA YHTEISKUNTAVASTUUTA
Lotta Svärd -järjestön perustamisesta tulee vuonna 2021 kuluneeksi sata vuotta.
Juhlavuoden kunniaksi keräämme tervehdyksiä ja kiitoksia välitettäväksi lakkautetun lotta-järjestön jäsenille, lotille ja pikkulotille.
Jätä tervehdyksesi lotille www.lottasvärd100.fi

Muistojuhlat Miehikkälässä ja Pertunmaalla

Kaksi sankarivainajaa viimein kotimaan multiin

Miehikkälässä ja Pertunmaalla vietettiin syksyllä harvinaislaatuisia hautajaisia, kun kaksi sotamiestä saatettiin viimeiseen lepoonsa sen maan multiin, jonka puolesta he kaikkensa kerran antoivat.

Miehikkälän sankarihautausmaalla on 177 sankarihautaa, joista viisi on tähän mennessä ollut tyhjiä, niiden sankareiden ruumiiden jäätyä kentälle tai tuhouduttua. Nyt yksi heistä on viimeinkin saatu kotiin.

Aikanaan Taipaleen lohkolla Terenttilässä 28.2.1940 kaatunut 23-vuotias **Eino Saarainen** siunattiin hautaan numero 41 ”kentälle jääneenä tai poissaolevana”.

Venäläinen etsintäryhmä Nevan Operatiivinen Ryhmä löysi kentälle jääneen sotamiehen jäänteet jo vuonna 2013. Sotavainajien muiston vaalimisyhdistykselle sankarivainajan jäänteet luovutettiin 2016, mutta tuntolevylle ei vielä tuolloin löytynyt Kansallisarkiston tiedostoista omistajaa.

”Eräiden asianharrastajien avulla tieto lopulta löytyi. Viiveen takia tunnistamistoimiin päästiin vasta vuoden 2019 aikana ja dna-tunnistuksen todistus saatiin tämän vuoden toukokuussa”, kertoo rajan takana tehtäviä etsintöjä Suomessa koordinoivan yhdistyksen puheenjohtaja **Pertti Suominen**.

Sankarivainajaa oli 22. elokuuta viimeiselle matkalleen saattamassa mm. hänen sisarustensa jälkeläisistä ja muista sukulaisista koostuva runsas ja liikuttunut joukko.

Siunauksen suoritti Miehikkälän kappeliseurakunnan kappalainen **Matti Astola**, joka muiden läsnäolijoiden lailla puhui koskettavasti suomalaisten yhä jatkuvasta työstä kentällä kerran annetun veljeä ei jätetä- lupauksen lunastamiseksi.

”Mielen täyttää kiitollisuus. Eino on palannut kotiin.”

Kunnianosoitus Pertunmaalla

Pertunmaalla saatettiin 24. lokakuuta viimeiseen lepoonsa Suurmäessä 30.6.1944 joukkueestaan vetäytymisvaiheessa erilleen joutunut ja kaatunut **Reino Hokkanen**.

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry:n vapaehtoisten **Ismo** ja **Erkki Mikkosen** etsinnöissä 10.9.2018 löytämän Hokkasen jäänteiden hautaan siunaamisen toimittivat hänen sukulaisensa, Tainionvirran seurakunnan kirkkoherra **Jeremias Sankari**, sekä vs. kappalainen **Juha Ijäs**. Pertunmaan Reservinaliupseerit ry järjesti vartiot ja suoritti sotilaalliset kunnianosoitukset.

Pertunmaan seurakuntatalossa pidetyssä muistotilaisuudessa saatiin kuulla muistelmia 26-vuotiaan Hokkasen elämästä hänen toisen sukulaisensa kertomana. Lisäksi laulettiin ”Veteraanin iltahuuto.”

TEKSTI: ARIELA SÄKKINEN

Saaraisen siunauksen toimitti Miehikkälän kappeliseurakunnan kappalainen Matti Astola. (Kuva: Armi Oinonen/ Miehikkälän Sotaveteraanit ry)

Sotaveteraani Kauko Myllyniemi (oik.) ja Olavi Tolonen laskevat Reino Hokkasen haudalle aseveljien ja Pertunmaan Reservinaliupseerit ry:n seppeleen. (Kuva: Kaarina Salminen)

Veljeä ei jätetä

Vuosien 1939-1945 sodissa pojistamme katosi tai jäi kaatuneina kentälle liki 10 000. Vuonna 1993 Suomen ja Venäjän välille solmittiin valtiosopimus, joka mahdollisti rajan taakse jääneiden etsinnät.

Sen jälkeen Suomeen on päässyt tuomaan n. 1400 sankarivainajan jäänteet. Näistä 393 on kyetty tähän mennessä luotettavasti tunnistamaan ja toimittamaan omaisilleen.

Joka syksy Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys tuo sen kesän etsinnöissä löytyneet kotiin. Jäänteiden henkilöllisyys varmennetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n suorittamilla DNA-testeillä. Tunnistamatta jääneet haudataan sankarihautajaisissa Lappeenrantaan.

Etsinnät jatkuvat yhä.

SYNTYMÄPÄIVÄT

Pekka Pakkala 100 vuotta

Martta ja Veli Pakkalan perheeseen syntyi 10.3.1920 potra poikavauva, joka sai nimekseen Pekka. Pienen miehenalun määrätietoisuus nousi esiin jo viisivuotiaana, jolloin hän lähti sisarensa Mirjan perässä kouluun. Ruokatunnilla Sanni-opettaja pyysi Pekkaa juomaan sisarensa maitopullosta. Pyyntöön tuli tomera vastaus: ”En juo, tuo kuppi!”

Alle 20-vuotiaana Pekka lähti naapurin pojan kanssa Tyrväältä katsomaan maailmaa. He viettivät viikon Kannaksella linnoitustöissä vapaaehtoisena ja näkivät Viipurinkin kaikessa loistossaan. Pian puhkesi sota.

Sota tuntui nuoresta miehestä ikävältä ja mielessä pyöri, että meneekö se koko nuoruus tässä. Sota vei lopulta hänen elämästään noin 4 vuotta. Hän palveli Tuntematoman Sotilaan konekivääriKomppaniassa tähystäjänä ja kivääriNjohtajana ja oli etulinjassa Juksovan metsässä noin 20 kilometriä Syvärin itäpuolella vuodesta 1941 kesään 1944, jonka jälkeen alkoi verinen tie täynnä kärsimystä ja hikeä päättyen syyskuussa Loimolaan. Tämä ei vielä riittänyt, vaan vuorossa oli Lapin sota.

Sotien jälkeen Pekka rakensi Tyrvään ja Punkalaitumen rajalle vaimonsa Sallin kotitilasta lohkaistulle tilalle uudisasunnon. Lapsia perheeseen syntyi viisi.

Pekka on toiminut myös aktiivisesti monissa järjestöissä. Maanviljelyn hän lopetti 70-vuotiaana ja on siitä lähtien asunut kerrostalossa keskellä Vammalaa. Kesät ovat vierähtäneet Ylistenjärven mökillä saunoen ja vieraita kestiten. Teknisesti taitavana hän käyttää sujuvasti läppäriä ja älypuhelinta ja pitää näillä yhteyttä ystäviin ja lapsiin, joista useimmat asuvat muualla kuin synnyinseudullaan.

Pekka on Sastamalan Sotaveteraanit ry:n vanhin veteraanijäsen. 100-vuotiaanakin hän seuraa aikaa hyvin tarkasti. Koronatilanteen vuoksi syntymäpäivää vietettiin pienimuotoisesti perheen kesken.

PEKKA MAARANEN
puheenjohtaja, Sastamalan Sotaveteraanit ry

Pekka Pakkala sai kutsun viimeiseen iltahuutoon Itsenäisyyspäivänä 6.12.2020.

Veikko Holappa 100 vuotta

Veikko Holappa, heinolalainen sotainvalidi ja sotaveteraani täytti 24. syyskuuta 100 vuotta. Ammatiltaan Holappa on mittariasentaja.

Holappa on syntynyt Haapajärvellä ja asunut lapsuutensa Oulussa. Kajaanin ammattikoulun jälkeen työpaikaksi tuli Kajaani Oy.

Talvisodan pommitukset Kajaanissa herättivät halun astua vapaaehtoisena palvelukseen ja hän ilmoittautui suojeluskuntaan. Talvisodassa Holappa palveli Kuhmon rintamalla Löytövaarassa ja sitten Losovaaran mottia vartioimassa. Siellä vartiovuoro oli 4 tuntia ja 4 tuntia lepoa aina maaliskuun rauhaan saakka.

Asevelvollisuusaika jatkui ja Holappa komennettiin asealiupseerikouluun Helsinkiin.

Jatkosodassa hän osallistui taisteluihin Karjalan- ja Aunuksenkannaksella sekä Viipurinlahdella, toimien pioneerijoukoissa komppanian asealiupseerina huolehtimassa, että poikien aseet olivat kunnossa ja ampumatarvikkeet saatavilla.

”Haavoittumiseni tapahtui Äänisjärven etelärannalla, jossa joukkomme joutui keskitykseen - kaksi kuoli ja 4 haavoittui. Itse jouduin sotasairaalaan yli puolen vuoden ajaksi ja lopuksi vielä rintamalle.”

Palvelusaikaa Holapalle kertyi kaikkiaan 4 vuotta 8 kk ja 10 päivää. Hänen sotilasarvonsa on kersantti.

Sodan jälkeen hän perusti konttorikonekorjaamon, josta sai muutaman vuoden kuluttua pyynnön tulla takaisin Kajaaniyhtiöön. Sieltä hän siirtyi Heinolaan kartonkitehtaaseen, jossa työskenteli eläkeikään saakka.

Leskeksi muutama vuosi sitten jäänyt, lapseton Holappa asuu tätä nykyä Mikkelin Villa Marskissa ja kertoo olevansa tyytyväinen siellä sekä kuntoutuslaitoksissa saamaansa hoitoon.

ASKO ALHO
Heinolan Sotaveteraanit ry

Eino Vilkkinen 100 vuotta

”Ei maalla nii paljo pahhaaka ole, etteikö täällä olisi koko ikänsä viihtynyt. Punkalaitumella on ollut hyvä elää”, sanoo 100 vuotta 21.9. täyttänyt **Eino Vilkkinen**.

Vilkkinen muutti 12-vuotiaana Punkalaitumelle perheensä kanssa Vampulasta.

”Sisaruksistani on jäljellä enää yksi veli. Kaikista suurimmat surut ovat elämässäni olleet läheisten ihmisten menetykset. Onnekseni minulla on yksi tytär, joka asuu kanssani. Päivä kerrallaan tässä eletään”, syntymäpäiväsankari pohtii.

Sota vei Eino Vilkkisen elämästä neljä kokonaista vuotta. Tämän Kolmen Kannaksen Koukkaajaan mielestä koko elämän suurin kohokohta oli se, kun sota loppui. Viime vuoden Veteraanipäivänä myönsi Tasavallan Presidentti SVR I luokan mitalin Vilkkiselle.

”En pystynyt ikinä sotaa oikein hyväksymään, varmasti olisin halunnut rauhan elämää elää ne kaikki sotaisat vuodet. Perheelleni kirjoitin kirjeitä rintamalta ja perhe lähetti minulle kirjeiden lisäksi myös ruokapaketteja. Monenlaisia kaipauksia olisi sotaaikaan ollut, mutta mitä niitä julki tuomaan. Jälkensä ne vuodet jättivät, olen nyt 90-prosenttinen sotainvalidi. Joskus tulee mietittyä, että valtio olisi voinut meitä maamme itsenäisyyttä puolustaneita ehkä paremminkin muistaa”, hän pohtii.

”Vaikea minun on uskoa, että sotia voidaan välttää. Ihminen ei valitettavasti niin paljon muutu.”

Ennen sotaa Vilkkinen oli urheilumiehiä. Erityisen mieluisia lajeja olivat korkeus- ja pituushyppy. Sodan vammauttamana hän ei enää ole urheillut, mutta ylvään ryhtinsä tämä korpraali Vilkkinen on säilyttänyt. Elämäntyönsä hän teki maanviljelijänä ja taksiautoilijana.

”Harrastin aikoinaan myös metsästystä. Metsästin jäniksiä ja lintuja. Luonnossa liikkuminen on minulle tärkeää.”

HANNA-MARI KAMPPIKOSKI
vt. päätoimittaja, Punkalaitumen Sanomat

Uuno Jussila 105 vuotta

Lammilainen Talvi- ja Jatkosodan veteraani Uuno Jussila täytti 4.9.2020 105 vuotta. Pitkän elämänsä aikana hän on tarttunut niin auraan kuin aseeseen ja kätellyt niin aseveljiä kuin Tasavallan presidenttiäkin.

Jo ennen 1937 Korialla Pioneeripataljoonassa suorittamaansa varusmiespalvelusta oli Jussila ollut vuosia mukana Lammin suojeluskuntatoiminnassa. Talvisodassa hän palveli pioneerijoukoissa Summan rintamalla, mm. rakentaen vesistöjen ylityksiä sekä maastoa ja rakenteita miinoittaen. Hän haavoittui vihollisluodista selkäänsä, samassa rytäkässä kahden kaverinsa kaatumista todistaen.

Jatkosodassa hän palveli mm. Pioneeripataljoona 12 sekä 21.Prikaatin pioneerikomppaniassa hänen sotapolkunsa viedessä häntä ensin Äyräpäähän ja sieltä Karhumäen kautta vetäytymisvaiheen koittaessa Porajärven kautta Ilomantsiin. Kauan odotettu kotiutuminen koitti marraskuussa 1944.

Sota jätti hänen mieleensä monenlaisia tunteita.

”Ylpeyttä ja katkeruuttakin. Ylpeyttä siitä, että on voinut omalta osaltaan tehdä isänmaan hyväksi sen, mitä on voinut.”

Sodan jälkeen hän jatkoi maanviljelijänä, meni naimisiin ja sai kaksi lasta. Herastuomarinakin hän ehti toimia 25 vuoden ajan.

Veteraanitoiminnassa virkeämielinen Jussila on ollut aktiivisesti mukana jo pitkään ja aikoo jatkaa osallistumistaan ”niin pitkään kuin jalat kantavat.”

MARJATTA HINKKANEN

Viimeiseen iltahuutoon

Leena Salmi 1919–2020

Rehtori, jatkosodan veteraani **Leena Salmi** kuoli Turussa 12. heinäkuuta lähes 101-vuotiaana. Hän oli syntynyt 31.7.1919 Kemiössä maatilan seitsenlapsisen sisarusparven nuorimmaiseksi. Äidin kuoltua kaksi naimatonta tätiä ottivat Leenan huostaansa.

Ylioppilaaksi hän pääsi 1940, minkä jälkeen hän hakeutui Turun Sairaanhoitajakouluun, mistä valmistui 1943. Hän työskenteli Suomen Punaisen Ristin sairaalassa ja komennettiin vuoden 1944 alussa Kannakselle Uudenkirkon kenttäsairaalaan. Kesäkuussa alkoi vihollisen suurhyökkäys. Sodan edetessä peräännyttiin potilaiden ja sairaalatarvikkeiden kanssa linja- ja kuorma-autoilla eri paikkakunnille, mm. Ihantalaan ja perustettiin sairaala ja leikkaussalit aina uudelleen.

Sodan päättymisen jälkeen Leena työskenteli sairaanhoitajana eri puolilla Suomea. Hän erikoistui leikkaussalihoitajaksi, pätevöityi osastonhoitajaksi ja sairaanhoitajajohtajaksi 1967. Kandidaatin tutkinnon Turun Yliopistossa pääaineina kasvatustiede ja sosiologia hän suoritti vuonna 1970.

Ura opetustyössä alkoi 1970, jolloin silloinen rehtori **Alli Pyysalo** pyysi hänet opettajaksi Turun sairaanhoito-oppilaitokseen. Myöhemmin Leenasta tuli monien vuosien ajaksi rehtori, jonka toimeen liittyi paljon tärkeitä uudistuksia.

Eläkevuosinaan hän toimi aktiivisesti useissa yhdistyksissä; Turun Seudun Rintamanaiset ry:n puheenjohtajana, Turun seudun lottaperinneyhdistyksessä sekä Kaarinan-Piikkiön Sotaveteraaneissa. Hänelle myönnettiin useita ansiomerkkejä: mm. Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan I luokan ritarimerkki toiminnasta Rintamanaisten hyväksi ja Suomen Leijonien Ritarikunnan I luokan ritarimerkki työstä Turun Terveydenhuolto-oppilaitoksen rakentamiseksi.

LEENA SALMI-LEHTINEN
Leena Salmen veljentytär

Hannes Laamanen 1915–2020

Kerimäkeläinen kuorma-autoliikennöitsijä **Hannes Laamanen** nukkui ikiuneen 29.8.2020 Hoitokoti Finlandiassa täytettyään edellisellä viikolla 105 vuotta. Hän syntyi kahdeksanlapsiseen kauppiasperheeseen elokuussa 1915. Hänen ammatinvalintansa oli selvä jo nuorena. Kuljetettavaa riitti, sillä Suomessa rakennettiin paljon ennen sotia, ja kyläkauppojakin perustettiin. Hän suoritti asevelvollisuutensa Viipurissa ja aliupseerikurssin Huuhanmäessä 1937.

Talvisodan Hannes palveli JR 35:ssa puolijoukkueen johtajana Kollaalla. Hän haavoittui vaikeasti kasvoihin maaliskuun 3. päivänä 1940. Hän pääsi Tilkkaan maankuulun professorin Richard Faltinin potilaaksi ja tervehtyi pitkän hoidon jälkeen

Jatkosodassa Hannes Laamanen palveli Er. Os. autojoukkueen vääpelinä yhdessä saksalaisten kanssa Hammerfestin-Petsamon-Ivalon alueella vastaten muonakuljetuksista. Viikossa ajettiin noin 1100 km. Lapin sodasta hän kotiutui marraskuussa 1944.

Hanneksen ja puolisonsa Eilan häitä vietettiin 1945. Hanneksen kertoman mukaan elämään antoi turvan usko Jumalaan ja johdatukseensa. Kun Eila-puoliso nukkui pois, muuttui elämän sisältö, mutta siihenkin oli sopeuduttava. Arvokkaana tukena oli lähellä asuva Riitta-tytär, joka ehti päivittäin käydä isää vilkaisemassa. Terveyden heikettyä sai Hannes viettää kuluneen kesän Hoitokoti Finlandiassa Punkaharjulla.

Hannes oli tyytyväinen ja kiitollinen saamiinsa veteraanipalveluihin 40 % sotainvalidina. Hän kuului jäsenenä paikallisiin Rintamaveteraanien ja Sotainvalidien osastoihin ja piti niiden toimintaa arvokkaana tukena jäsenilleen.

SEPPO HÄYRINEN
puheenjohtaja, Kerimäen Rintamaveteraanit

Niilo Sipilä 1924–2020

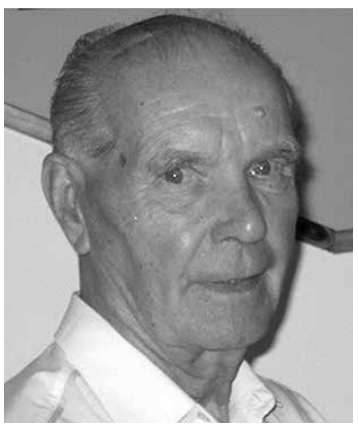

Jatkosodan sotaveteraani **Niilo Sipilä** kuoli Hyvinkäällä 11.7.2020. Niilo syntyi 9.12.1924 Koiviston saarella, Eistilän kylässä, yhdeksänlapsisen perheen nuorimmaisena. Vanhempien kuoltua hänen ollessa pieni, jäi hänen kasvatuksensa vanhempien sisarusten huoleksi.

Talvisodan sytyttyä 15-vuotias Niilo joutui lähtemään evakkoon. Erinäisten vaiheiden jälkeen hän pääsi töihin Myllykosken paperitehtaalle, josta hän lähti maaliskuussa 1943 suorittamaan varusmiespalvelustaan. Syyskuussa Niilo komennettiin 2. Kevyeen Ilmatorjuntajaokseen, joka suojasi Rouhialassa Enson tehtaita. Kalustona tuolla Helsingissä perustetulla jaoksella oli 40 mm:n ilmatorjuntakanuunat.

Sodan jälkeen hän asettui sisarustensa houkuttelemana Hämeenlinnaan, jonka Verkatehtaalta löytyi työpaikka laitosmiehenä. Aina ei evakon osa ollut helppo. Hämeenlinnassakin hän joutui parin työnjohtajan hampaisiin karjalaisuutensa takia. Hyväksynnän hän sai siinä vaiheessa, kun 1948 vei vihille hämäläisneidon Vienon. Heidän avioliittonsa kestikin lähes 69 vuotta. Lapsi Jorma syntyi 1949. Myöhemmin Niilo sai töitä Hyvinkään Villatehtaalta, jossa eteni yhä vastuullisempiin työnjohto- ja suunnittelutehtäviin.

Luonteeltaan Niiloa voi kuvata sisukkaaksi, hyväsydämiseksi ja sopeutuvaiseksi. Hän tuntui aina olevan tyytyväinen oloonsa ja korosti aina, kuinka hyvin asiat nyt ovat. Eläkkeelle jäätyään monipuolista liikuntaa sekä luonnossa liikkumista ja marjastusta harrastaneen Niilon rakkaimmaksi harrastukseksi nousi veteraanityö. Hyvinkään Sotaveteraaneissa hän oli pitkäaikainen vaikuttaja ja Uudenmaan Sotaveteraanipiirin piirihallituksen jäsenenä hän oli 13 vuotta. Ansioistaan hänelle myönnettiin Sotaveteraanien kultainen ansioristi ja Sotaveteraanipiirin kunniajäseneksi hänet kutsuttiin 2009.

JOUKO KAIVONURMI
toiminnanjohtaja,
Uudenmaan Sotaveteraanipiiri ry

Erkki Pulli 1935–2020

Majuri **Erkki Ilmari Pulli** syntyi Sortavalassa Kalevalan 100-vuotisriemuvuonna 13.9.1935. Lapsuuden aika Sortavalassa ja perheen raskaat evakkokokemukset vaikuttivat myöhemmin hänen suhteeseensa isänmaahan, ja hän antautui palvelemaan itseään suurempaa asiaa: isänmaansa ja kansainvälisen rauhan asiaa. ”Mikä koskee suomalaisia, koskee meitä kaikkia.”

Erkki Pulli suoritti upseerin tutkinnon 1960 ja esiupseerin tutkinnon 1974. Hän palveli mm. eskadroonan päällikkönä Uudenmaan Rakuunapataljoonassa 1960–67, toimistopäällikkönä Kaakkois-Suomen sotilaslääninn esikunnassa Kouvolassa 1967–73 ja komppanian päällikkönä RUK:ssa 1976–83.

Kansainvälisiin YK:n rauhanturvatehtäviin hän lähti ensimmäisen kerran Kyprokselle 1970. Sen jälkeen seurasivat useat sotilastarkkailijatehtävät kaikilla Lähi-Idän rauhanturvaamisalueilla: Golan, Suez, Siinai ja Libanon.

Erkki Pulli valittiin 1982 UNIFIL:n komentajan, kenraaliluutnantti **Calaghanin** pääedustajaksi Beirutiin. Ehkä yksi raskaimmista kokemuksista tuolloin oli läheisen perhe- ja tarkkailijaystävän saattaminen Suomeen sinkkiarkussa. Myös oma henki oli useampaan kertaan uhattuna Beirutin päämajan pommituksissa ja israelilaissotilaiden aseitten edessä.

Erkki toimi Etelä-Karjalan Sotaveteraanipiirin ja Lappeenrannan Sotaveteraanit ry:n puheenjohtajana vuodesta 2007 lähtien kuolemaansa 17.11.2020 saakka. Suomen Veteraaniliitto palkitsi piirin kahdesti kiittäen sitä Suomen parhaaksi. Hän osallistui vielä viimeisillä voimillaan Sotaveteraaniliiton XXIX liittopäivään Helsingissä 21.9.2020 sekä vielä seuraavana päivänä liiton neuvottelupäivään.

Koko elämänsä ajan suunnistusta ja yleisurheilua harrastanut veteraani on rastinsa kiertänyt ja päässyt maaliin. ”Vain se on kuollut, joka ei jätä jälkeensä hyvää nimeä”, oli hänellä tapana siteerata Raamattua monissa veteraanien muistotilaisuuksissa. Muistosanoillaan hän viittasi sotiemme veteraanien perintöön isänmaastamme: ”Heidän työnsä arvo on siniristilippu, mikä tarkoittaa vapautta.”

ILKKA PULLI
Erkki Pullin veli

Viimeiseen iltahuutoon

Elvi Kuparinen
Hyvinkää
1914 – 2020

Väinö Loisa
Luumäki
1912 – 2020

Eila Vainikka
Hamina
1927 – 2020

Eeva Lumiaho
Vihanti
1920 – 2020

Martti Mikkonen
Koria
1915 – 2020

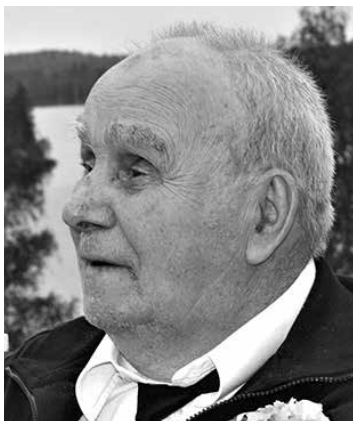

Otto Laukkanen
Punkaharju
1921 - 2020

Eini Kaarina Peltola 1926–2020

Eini Kaarina Peltola kuoli 17.10.2020 Helsingissä. Hän oli syntynyt 18.12.1926 Koivistolla. Talvisodan alettua Peltolan perhe joutui lähtemään evakkoon. Kun hän jätti kotinsa, repussa oli leipää ja koulussa kirjottu kukkakuvioinen liina. Evakkomatkalla 13-vuotias pikkulotta Kaarina tarjoili syötävää kodeistaan pakeneville perheille. Jatkosodassa Kaarina palveli isänmaataan lottana.

Sodan jälkeisen työuransa Kaarina teki vaatealalla, jääden eläkkeelle Helsingin Stockmannin tavaratalon osastopäällikön tehtävästä.

Pikkulottana omaksuttu muiden auttaminen oli Kaarinalla vahvana ohjenuorana elämässään. Hän toimi lukuisissa luottamustehtävissä niin niin Helsingin Sotaveteraanit ry:n naisjaostossa, Rintamanaisten Liitossa kuin monissa veteraanijärjestöjen yhteisissä elimissä, mm. Rintamaveteraaniasiain neuvottelukunnassa ja Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnassa. Helsingin kaupungin veteraaniasian neuvottelukunnassa Kaarina toimi lähes 15 vuoden ajan.

Kaarina arvosti yhdessä tekemistä. Veteraaniliittojen muuttaessa yhteisiin tiloihin Kaarina painotti yhteistyötä.

”Yhteisissä toimitiloissa pystymme yhdistämään toimintoja vaativassa ihmisläheisessä työssä.” Hän toivoi ennen kaikkea suvaitsevaisuuden lisääntymistä ja toinen toisiltaan oppimista.

Toiminnassaan Kaarina painotti rintamapalvelustunnuksen omaavien naisten asemaa veteraanien etuuksien toteutumisessa sekä lottien ja pikkulottien aseman parantamista. Hän oli sanavalmis ja toi näkemyksensä esille. Joskus sanailu oli voimakastakin ja toi omaa värikkyyttä kokouksiin. Hän ei koskaan aristellut muita. Kaarina Peltola palkittiin elämäntyöstään monin kunniamerkein.

RAUNO LOUKKOLA
toiminnanjohtaja,
Helsingin Sotaveteraanipiiri

Maanrakennusliike E.M.Pekkinen Oy Espoo	**Finnsementti Oy**	**Uretek-Elastomer Oy** Espoo
KTA-Yhtiöt Oy Espoo	**VESA KARTANO** Eura	**Hakalan Metalli Oy** Eura
Haapajärven Lämpö Oy	**Traktorikonehuolto Liuska Ky** Haapajärvi	**Haminan Maansiirto Oy** Hamina
Haminan Vesijohtoliike Penttilä Oy Hamina	**KIITOS TEILLE SOTIEMME VETERAANEILLE SUMMASTA!**	**KIITOS TEILLE SOTIEMME VETERAANEILLE HAMINASTA!**
Kuljetus Simo Iitti Ky Hartola	**Viking Kuivaustekniikka Oy** Helsinki	**Urheiluopistosäätiö** Helsinki
Cont-Service Oy / Ab Helsinki	**Brando Oy** Helsinki	**Lauttasaaren Asennuspalvelu Oy** Helsinki
Korjaussuunnittelu T.Berg Oy Helsinki	**www.atplukkari.fi**	**Olympiakylän Huolto Oy** Helsinki
Maaseudun Työnantajaliitto ry Helsinki	**Arkkitehdit Q4 Oy** Helsinki	**Rollen Tähtihuolto Oy** Helsinki
Akkukellari Oy Helsinki	**Sportti-Myynti Oy** Helsinki	**Karhupuiston Isännöinti Oy** Helsinki
Ammattiliitto JyTy ry www.jytyliitto.fi	**Rax Saner Oy** Helsinki	**T:mi Petri Hautala. -maalaustyöt-** Helsinki, puh.040-832 6555
Kiviveistämö Levander Oy Helsinki	**"VARATTU"**	**Töölön Pianokeskus Oy** Helsinki, www.pianokeskus.fi
Arkkitehdit Mustonen Oy Helsinki	**Patria-Rakennus Oy** Hämeenlinna	**Kuljetusliike Matti Löflund Oy** Iittala
Kuljetus Keisala Härmä	**MITRA IMATRAN RAKENNUTTAJA OY**	**Metsäkoneurakointi Veljekset Eronen Ky** Kiihtelysvaara

LEDARE

Minnen ska inte förringas

Jordfästningen av vår siste Mannerheimriddare **Tuomas Gerdt** blev en nationell märkehändelse vars symbolvärde fick många finländare att stanna upp och minnas veteranernas insatser. Gerdts bortgång innebär även en vändpunkt i veteranarbetet.

Republikens president **Sauli Niinistö** sammanfattade medborgarna tankar med orden: ”Vi tackar, vi hedrar, vi minns.” Tack, heder och minne ankommer icke endast vid gravsättningen av en veteranhjälte, utan hela veterangenerationen. Jag tror att presidenten avsåg just detta i sitt tal. Lämpligare plats för att framföra detta budskap fanns inte än just vid gravsättningen av en för sitt mod speciellt belönad hjälte.

I veteranarbetet lever vi i många avseenden i de stora förändringarnas tid. De glesnande veteranleden leder i snabb takt också till minskade resurser för vår organisation och en åderlåtning av hela organisationssektorn. Tyngdpunkten i verksamheten flyttas snabbare än väntat över till traditionsarbetet – till tiden för att minnas. Samtidigt som skaran av Eklövet-bärare minskar betonas behovet av att ihågkomma och stöda ”medkämparna”, makorna och änkorna, - i vidare mening den hemmafront som spelade en så avgörande roll.

Utan en fungerande hemmafront skulle frontmännen ha saknat det breda moraliska stödet och vår armé blivit gravt handikappad i kampen mot den starka övermakten. Hemmafrontens överlevnad var ett viktigt motiv för frontmännens kampvilja. Därför blir övergången till tiden för hågkomst också en övergång från en smalare intressebevakning till att minnas hela den generation som svarade för återuppbyggnaden av vårt land.

Samtidigt som veterangenerationens krafter tynar överförs ansvaret för traditionsarbetet gradvis till andra medborgarorganisationer. Innan ansvaret i sin helhet överförs måste innebörden av traditionsarbetet – hågkomsten – förtydligas. Och detta sker inom ramarna för den samverkan som präglade redan förberedelserna, samt en gemensam samverkan under Eklövet-symbolen.

Även om det i ovanstående betonats vikten att övergå till en ny form av organisationsarbete, återstår ännu mycket av traditionell intressebevakning gällande veteranernas ekonomi, hälsovård och sociala välmåga. Förbunden fungerar så länge veteranerna behöver dem. Detta har under senare år betonats i alla sammanhang och detta håller vi fast vid.

Stämningen under den jultid som stundar kan på grund av pandemin bli helt annorlunda än förväntad. Vi lever dock i ett ansvarskännande finländskt samhälle, varför jag med gott mod vågar hoppas på en riktigt god jul och ett gott nytt år.

SVENSK ÖVERSÄTTNING
BERTEL WIDJESKOG

FRÅN VERKSAMHETSLEDAREN

Allt skall ha sin tid, också strukturomvandlingen

”Det ur kriget resta Finlands framgångssaga är unik. Vi har uthållighet att klara svårigheterna och övertygelsen att kunna övervinna dem. Vi har viljan att försvara våra värden och vårt land.”

Republiken Finlands president **Sauli Niinistös** minnestal vid Mannerheimriddaren **Tuomas Gerdts** jordfästning sammanfattar krigsgenerationens arv, och genom att förvalta detta stöder vi Finlands och kommande generationers kamp för överlevnad i världsomvälvningarna.

Eklövets traditionsförbund har förnyat sina stadgar. Förbundet kan i fortsättningen taga som medlemmar även andra än nationella organisationer. På så sätt kan arbetet för krigsgenerationens arv enligt förbundens önskemål med tiden föras in under ett gemensamt traditionsförbunds paraply.

Egentliga Tavastland, Södra Karelen och Sydösterbotten har redan grundat regionala traditionsföreningar. Vad bättre är, föreningarnas stiftande medlemsföreningar är alla regionens veteranorganisationers och Traditionsförbundet Eklövets medlemmar. Under nästa år ansluts ytterligare en handfull nya traditionsföreningar. De grundade föreningarna är medlemmar eller söker medlemskap i Krigsveteranförbundet.

Krigsveteranförbundet har alla möjligheter att styra och resursera regionalt stöd- och traditionsarbete genom strukturförändringen mot traditionstiden och Traditionsförbundet Eklövet, i nära samarbete med andra förbund.

Ute på fältet, exempelvis i Norra Karelen, insåg man i tid att traditionsarbetet måste börja innan nuvarande veteranföreningar och distrikt upplöses. Om det skulle uppstå en lucka mellan stödarbetet och traditionsarbetet skulle vi förlora stödmedlemmar och starten av traditionsarbetet försvåras.

Också på förbundsnivå har arbetet inletts då man i samverkan med De stupades minnesstiftelse för ett år sedan kunde anställa en person för att planera traditionstidens förvaltning. I det regionala traditionsarbetet börjar man så småningom nå eftersträvad nivå och responsen från fältet har varit positiv.

Vi har varken intresse eller råd att skapa dubblerande organisationer, varför traditionsarbetet uppbyggs kontrollerat enligt veteranförbundens resurser och verksamhet. Förutom nödiga organisationshandlingar förbereds nu också konkreta åtgärder gällande medlemsregister, information och ekonomi. Strukturförändringarna verkställs vid sidan om förbundens nuvarande stöd-, traditions- och förvaltningsverksamhet. Arbetsbördan kan jämnas ut genom att ställa upp realistiska tidsplaner.

Särskilt behöver de ansvariga för lokala traditionsarbetet tillräckligt med tid för omställningen till den nya tiden. I traditionsarbetet är det viktigaste just nu att på fältet samla och upprätthålla traditionsarbetets mål och syften, samt utgående från dessa göra upp realistiska verksamhetsplaner.

Veteranarbetet fortsätter och förändras i takt med traditionsarbetet. Förändringarna är dock mer omfattande än man först anade, och därför behövs samtliga förbunds starka stöd och samstämmighet – och insikt om den tid förändringarna kräver.

Värderade läsare. Vi har bakom oss ett krävande år, men ”vi har uthållighet att klara svårigeterna”. Jag tillönskar läsarna god hälsa, och trots coronan en traditionell, god och lycklig juletid!

SAKARI MARTIMO,
Versamhetsledare för Krigsveteranförbundet

SVENSK ÖVERSÄTTNING
BERTEL WIDJESKOG

Veteraanin iltahuuto kajahti liittojuhlan avajaisissa komeasti Viipurin Lauluveikkojen esittämänä.

Sotaveteraaniliitto kokoontui koronan varjossa

Helsinki isännöi Liittopäiviä nyt jo neljättä kertaa

Sotaveteraaniliiton XXIX Liittopäivää vietettiin tänä vuonna Helsingissä. Koko vuotta leimanneet, koronapandemiasta johtuvat poikkeusolosuhteet löivät leimansa myös tähän Sotaveteraaniliiton joka toinen vuosi nähtävään suurtapahtumaan. Liittopäivä pidettiin tänä vuonna yksipäiväisenä, tavanomaista pienemmällä yleisöllä ja kaikki varotoimet huomioiden. Tilaisuus lähetettiin ensimmäistä kertaa suorana lähetyksenä.

Messukeskus tarjosi tilaisuudelle arvokkaat puitteet ja erinomaisesti hoidetut järjestelyt keräsivät kilvan kiitosta juhlaväeltä. Pääkaupunki isännöi liittopäiviä nyt jo neljättä kertaa.

”Liiton päämäärät ja liittopäivien ohjelma on aina heijastanut veteraanien edunvalvontaa, mikä on nyt siirtynyt veteraaneilta liittojen nuorempien toimijoiden vastuulle”, muistutti Helsingin Seudun Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Pertti Laatikainen** tervetuliaispuheessaan.

Sotaveteraaniliiton edunvalvontatyön hän katsoi alkaneen Helsingissä 1969 järjestetystä, peräti 18 000 veteraanin suurmarssista. Ja sille edunvalvonnalle on ollut tarvetta.

”Sotien jälkeiset yli 20 vuotta sotaveteraanit olivat liki täysin ilman valtiovallan tukea. Edunvalvonnassa on tultu pitkä tie ja nyt 60 vuoden jälkeen, on ympyrä vihdoin sulkeutumassa”, hän kiitteli.

Paikallisväriä ja uutta sukupolvea

Sotaveteraaniliiton kunniamarssilla, Sillanpään Marssilaululla alkanut liittojuhla marssitti lavalle ja yleisön silmien eteen paitsi **Tuomas Lehtisen** johtaman Kaartin soittokunnan, myös paikallisväriä ja nuoremman polven terveisiä.

Stadin kundi -kappaleen jälkeen saatiin nauttia Kallion lukion oppilaiden musiikki- ja runoesityksestä, minkä jälkeen saliin astelivat Viipurin Lauluveikot, joiden esittämät Oi Kallis Suomenmaa sekä Veteraaninin iltahuuto liikuttivat kyyneliin niin juhlayleisössä kuin kotikatsomoissa.

Helsingin Seudun Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Pertti Laatikainen

Videokooste liittopäivästä on nähtävissä Sotaveteraaniliiton Youtube-kanavalla osoitteessa youtube.com

Perinnetyö on veteraanien toive

Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtajan Sakari Martimon alustaman perinneseminaarin johdantona toimineet neljän veteraanin puheenvuorot muistuttivat siitä, että perinneajassa on kyse nimenomaan veteraanien toiveesta. Pyrkimys rauhaan, yhteishenki, tasa-arvo ja hyvinvointivaltio olivat kaikkien puheissa toistuvia teemoja, joa he toivoivat myös jälkipolvien säilyttävän.

Sotaveteraaniliiton kenttäorganisaatioon pohjalle rakentuvan tulevan perinneajan suunnittelu on jo hyvässä vauhdissa.

”Piireiltä tulleiden vastausten mukaan vuonna 2023 reilusti yli puolet sotaveteraanipiireistä on muuttunut perinneyhdistysrakenteeseen”, Martimo valotti.

Hänen mukaansa perinnetyön onnistumiseen riippuu kuudesta ratkaisevasta elementistä.

”Tukityön jatkaminen ja sen loppuun saattaminen, veteraanijärjestöjen ja Tammenlehvän Perinneliiton jäsenten yhtenäisyys, kansalaisten tietoisuus vain muutamassa vuodessa muuntuvasta brändistä, perinteiden paikallisuus, perinnetyön tekijöiden löytyminen niin hallintoon kuin kentälle sekä rahoituksen varmistaminen. ”

Sakari Martimon (oik.) alustamassa seminaarissa alueidensa perinnetyöstä kertoivat Jouni Mattila Pohjois-Karjalasta (vas.) sekä Jari Hynninen Pohjois-Savosta.

Liittojuhlan aluksi nähtiin seppeleenlaskut Hietaniemen hautausmaalla.

Tämänvuotisen liittokokouksen Sotaveteraaniliiton kunniajäseniksi kutsumat veteraanit Timo Salokannel (vas.), Jaakko Valtanen sekä Eero Lehtonen (kuvasta puuttuu Eeri Hyrkkö).

Juhlapuhuja Jan Vapaavuori:

Suomea on koeteltu jälleen

Helsingin pormestarin **Jan Vapaavuoren** juhlapuhe muistutti osaltaan siitä, kuinka henkilökohtaisesta asiasta veteraaneissa ja heidän perinnössään suomalaisille on kyse, ja kuinka lähellä – ei vain ajallisesti - nuo tapahtumat meitä vielä ovat.

”Jo edesmennyt isäni syntyi helmikuussa 1926. Vain 13-vuotiaana hän joutui Lönnrotinkadun kodissaan henkilökohtaisesti todistamaan sitä, kuinka yksi ensimmäisistä Talvisodan pommeista iski vain muutaman korttelin päähän. Viitisen vuotta myöhemmin hän kuului niihin, jotka nuorimpana ikäluokkana kutsuttiin rintamalle. Sodan karmeat muistot, mutta myös ilo siitä, että sen jälkeen saatiin olla kehittämässä vapaata isänmaata, elivät vahvasti minunkin lapsuudenkodissani”, hän kertoi.

Suomi on ollut jälleen poikkeustilassa, Vapaavuori huomautti, muistuttaen, että sodan kokeneita on paljolti kiittäminen siitäkin, että Suomi on selviytynyt koettelemuksesta varsin hyvin.

”Iso kiitos tästä kuuluu hyvinvointimme rakentajille – teille, jotka uhrauksellanne turvasitte maamme itsenäisyyden. Teidän työnne on luonut yhteiskuntaamme rakenteet, jotka kestävät myös silloin, kun ympärillä rytisee.”

Helsingin pormestari Jan Vapaavuori kertoi juhlapuheessaan myös oman perheensä kokemuksista raskaina sodan vuosina.

Aino Donner (lausunta) ja Immi Kettula (viulu) esittivät Aarni Myllyahon runon.

korona huomioitiin tuttuja tervehtiessäkin. Mallia näyttävät lahtelaisveteraani Jaakko Heikinheimo (oik.) sekä Olli Ollila Espoosta.

Liittopäiväartikkelit ja kuvat: Ariela Säkkinen

Heikkinen ja Paarma jatkavat Sotaveteraaniliiton puheenjohtajina

Erkki Heikkiselle (vas.) alkanut kausi on kolmas, Jukka Paarmalle toinen.

Sotaveteraaniliiton XXIX Liittopäivän yhteydessä järjestetty liittokokous valitsi liiton puheenjohtajiston seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi.

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti lehdistöneuvos **Erkki Heikkinen**, valtuuston puheenjohtajaksi emeritusarkkipiispa **Jukka Paarma**. Nimenomaan ehdokkaiden kokemusta pidettiin tärkeänä tekijänä perinneaikaan valmistavan rakennemuutoksen onnistunutta läpivientiä ajatellen.

”Tässä tehtävässä saamani parin vuoden kokemukseni perusteella voin sanoa, että työ on myös itselle antoisaa ja avartavaa. Siksi tahdon kannustaa myös uutta ja ennen kaikkea nuorempaa väkeä mukaan perinnetyöhön”, Paarma pohtii.

”Tärkeä työmme sotaveteraanien, puolisoiden ja leskien parhaaksi jatkuu järjestömme kaikilla tasoilla. Edessämme on työntäyteisiä rakennemuutoksen vuosia. Meidän jokaisen työpanosta tarvitaan. Jäsenmäärältään suurimpana veteraanijärjestönä kannamme vastuuta kaikista veteraaneista ja koko sotasukupolvesta”, muistutti Heikkinen kiitospuheessaan.

Suomen Sotaveteraaniliiton XXIX Liittokokouksen julkilausuma

Sotaveteraaniliiton liittokokous vaatii veteraaneille tasa-arvoisia kotipalveluja.

Sotaveteraaniliitto on tyytyväinen marraskuussa vuonna 2019 voiman astuneesta lakipäivityksestä, joka nosti vammautumattomien veteraanien kotiin vietävät palvelut samalle tasolle kuin sotainvalideilla. Lain jalkautumisessa on kuitenkin havaittu eriäviä käytäntöjä, ja liittokokous vaatiikin kunnasta ja kuntayhtymästä riippumatonta tasapuolista lakisääteistä kotipalveluiden tuottamista kaikille veteraaneille.

Edellä mainittu lakipäivitys jättää edelleen veteraanin korvattavaksi muun muassa lääkekulut ja silmälasien hankinnan sekä hoivapäivämaksun. Sotaveteraaniliitto vaatii rintamalisän korottamisen nykyisestä 125 eurosta 200 euroon kuukaudessa kattamaan terveydelle ja arjen hyvinvoinnille tarvittavia kuluja.

Tampereella nähdään 2022!

Sotaveteraaniliiton seuraavien liittopäivien pitopaikka on jo varmistunut: kesällä 2022 nähdään Tampereella. Merkkinä tästä päivän päätteeksi perinnesauva luovutettiin Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin edustajille.

Kyseessä on tietyllä tapaa paluu koko Sotaveteraaniliiton syntysijoille, muistutti piirin puheenjohtaja **Pasi Alho**.

”Kahden vuoden kuluttua tulee kuluneeksi 65 vuotta siitä, kun Tampereella perustettiin Sotaveteraaniliiton edeltäjä, Rintamamiesten asuntoliitto.”

Isänmaanpuolustajien uusi sukupolvikin lähetti juhlaan videotervehdyksensä.

Edellisillä liittopäivillä Sotaveteraaniliiton kunniajäseneksi kutsuttu Antti Henttonen, 98, puolisoineen.

Liittopäiväjärjestelyt saivat kiitosta myös Sotaveteraaniliiton neuvottelukunnan puheenjotajalta Ilkka Asparalta (vas.), Turvallisuuden tukisäätiön (ent. Sotavahinkosäätiö) puheenjohtajalta Harri Kainulaiselta sekä veteraniliittojen viestintätoimikunnan puheenjohtajalta Ilkka Juvalta

Perinnesauvan ottivat vastaan Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Hannu Riikonen sekä puheenjohtaja Pasi Alho

Autokorjaamo Heikki Hyppönen Joensuu	**KIITOS TEILLE SOTIEMME VETERAANEILLE JOJEN KAUPUNNISTA!**	**DJ-Team Entertainment Ky** Joensuu
Rakennustoimisto K.Tervo Oy Joensuu, www.rakentajatervo.fi	**Tilitoimisto Suvi Mikkonen** Tohmajärvi	**Suomen Levyprofiili Oy** Joensuu
Jyväs-Parkki Oy Jyväskylä	**Rakennusliike Seiska Oy** Jyväskylä	**Suunnittelutoimisto Plaanari Oy** Jämsä
Kaarinan Suodatintekniikka Oy Kaarina	**Metallikoneistamo E.Moilanen Ky** Kajaani	**LV-Keinoset Oy** Kangasala
Ramin Remonttipalvelu Kangasniemi	**Insinööritoimisto Juha Kupari Oy** www.juku.fi, Kemi	**Pohjaset Oy** Keminmaa
Kemiön Puhelinosakeyhtiö	**Trukkihuolto Marjeta Oy** Kerava	**ProfeCons Oy** Kerava, www.profecons.fi
Kiimingin Sora Oy Oulu	**Sisäilmasepät Oy** Kirkkonummi www.sisailmasepat.fi	**Lautta-Sähkö Oy** Kirkkonummi
KIITOS TEILLE SOTIEMME VETERAANEILLE KIRKKONUMMELTA !	**Kuljetus Leppänen Oy** Kittilä	**Kuljetusliike E.Kärkkäinen Ky** Kiuruvesi
Keski-Pohjanmaan Hoitopalvelu Oy Kokkola,www.kphoi.fi	**KOKKOLAN PIKAHITSAUS OY**	**BEST-HALL** Kälviä
Asplund Oy Kälviä	**Kotekman Oy** Kotka	**Rakennusliike PK-Insinööritoimisto Oy** Kouvola
www.peltikate.com	**Pohjois-Kymen Sähkötarvike Oy** Kouvola, Lappeenranta, www.pkst.fi	**Luumäen Kaivu ja Kuljetus Oy**
BETOLA OY Kuopio	**Rakennuspalvelu Heikki Hiltunen Oy** **-sillanrakennustyöt-** Kuopio	**Heavyline Oy** Kuopio
KL-Agri Oy Kurikka	**Nastolan Forest Huolto Oy** Lahti	**Taloushallinta Leiska Oy** Lahti

KOTIRINTAMA

Kotirintama teki oman osansa Suomen sotavuosina, maata pystyssä pitäen ja niistä raskaan hinnan menetystensä muodossa maksaen. "Jos kotirintama ei olisi pitänyt, ei olisi pitänyt etulinjakaan", veteraanit muistuttavat.

Kotirintama kesti paineet

Sotavuodet pistivät koko kansakunnan suuriin koettelemuksiin. Arki kotirintamalla oli ainaista huolta ja murhetta, pulaa oli kaikesta. Silti kotirintama kesti. Se auttoi myös sotarintaman kestämisessä.

Kukaan ei muistele sotavuosia kaihoisasti. Nämä vuodet olivat suomalaisille jatkuvaa taistelua olemassaolosta, ei vain etulinjassa, vaan myös kotirintamalla. Suomi oli mobilisoinut sotaan parhaimmillaan yli puoli miljoonaa miestä. Väestöön suhteutettuna se oli enemmän kuin missään toisessa maassa.

Talvisota oli lyhyt, mutta sotatila jatkui myös välirauhan aikana. Sitä seurasi Jatkosota, jonka jälkeen jouduttiin vielä Lapin sotaan. Kaikkiaan siviiliväestö siis eli sodan uhan alla yhtäjaksoisesti yli viisi vuotta.

Ruoka kortilla

Kun maailmansota roihahti liekkeihin Saksan hyökättyä Puolaan syksyllä 1939, Suomi alkoi varautua hitaasti siihen, että elintarvikkeita jouduttaisiin säännöstelemään. Sitä suunnittelemaan ja toteuttamaan valtioneuvoston yhteyteen perustettiin erillinen Kansanhuoltoministeriö.

Talvisota tuli niin nopeasti, että säännöstelyssä olivat vain kahvi, siirappi ja sokeri. Ensimmäiset ostokortit jaettiin lokakuussa 1939. Säännöstely laajeni jo välirauhan aikana vilja- ja maitotuotteisiin, kun maailmansota romahdutti ulkomaankaupan.

Lannoitteita ei saatu entiseen malliin. Kesät 1940 ja 1941 olivat kuivuuden takia surkeita, kesät 1942 ja 1944 sääoloiltaan muuten huonoja. Lisäksi kiivas sodankäynti kesinä 1941 ja 1944 jätti osan sadosta korjaamatta, kun miehet olivat rintamalla.

Kansanhuoltoministeriö joutui määrittelemään lähtökohdat elintarvikeannoksia varten. Ne jaettiin aluksi neljään, myöhemmin viiteen (A-E) ryhmään. Ravintoa jaettiin jokaisen henkilön ammatin, muiden tehtävien ja iän mukaan.

Hyvä pyrkimys kaikkien tasapuoliseen ravinnonsaantiin ei onnistunut. Puute johti mustan pörssin kauppaan, jossa varakkaammat pärjäsivät huomattavasti paremmin. Maaseudun asukkaiden ruokahuolto oli omasta takaa paremmin taattu kuin kaupunkilaisten, joilla kaikki oli ostamisen varassa.

Korvikkeita ja kotipossuja

Kahvi ei varsinaisesti ollut elintarvike, mutta siihen suomalaiset olivat tottuneet. Kun sen saanti ulkomailta oli lujassa, kaupoista saatiin korviketta, jossa oli vain neljäsosa aitoa kahvia. Muina valmistusaineina käytettiin rukiita, ohraa, lanttua ja voikukan juurta. Lopulta 1942 myytiin vastiketta, jossa ei ollut oikeata kahvia ollenkaan. Vastikkeesta suuri osa oli viljaa, loput sokerijuurikasta ja putkilokasveihin kuuluvaa sikuria.

Erityisesti Jatkosodan ensimmäinen talvikausi oli rankka. Suomea uhkasi suoranainen nälänhätä, joskaan todellista tilannetta ei kansalaisille kerrottu. Kevättalvella lanttua syötiin kaikissa mahdollisissa muodoissaan. Kaupunkeja koristivat jonot kauppojen edustoilla. Jonottamatta jäi varmasti paitsi. Jo pelkkä huhu jonkun tavaran kauppaan tulosta sai jonot syntymään.

Palstaviljely yleistyi kaupungeissa. Monet pitivät kylpyhuoneissa, kellareissa ja autotalleissa kaneja, kanoja ja possuja. Martta-liitto opasti ruoanlaitossa, kotitöissä, käsityöitä tai puutarhan hoitoa. Ohjeita jaettiin niin Martta-loissa kuin kotikäynneillä.

Säännöstelyssä oli myös saippua, ja Martat auttoivat tässäkin. Vuoden 1940 suosituin Marttojen järjestämä kurssi oli saippuanteko, myöhemmin myös puhdistusvälinekurssit keräsivät hyvin osanottajia. Samoin opetettiin parsimista ja paikkaamista sekä tallukoiden, tohveleiden ja puukenkien tekoa.

Paljon kertovat vuoden 1942

julkaisut: Kahvikullan korvikkeita, Köydet kotoisista aineista, Lämmintä jalkaan, Pellava, Sienet ja sieniherkut, Särvintä suoraan luonnosta. Talvisodan jälkeen karjalaisevakot olivat tuoneet mukanaan oivan lisän suomalaiseen ruokapöytään – maitosienet. Rouskut kelpasivat nyt myös muillekin kuin lehmille.

Puute näkyi kaikkialla. Polttoainetta saatiin maahan kovin niukasti, ja siitä suurin osa meni armeijan tarpeisiin. Häkäpöntöllä toimivat autot olivat alttiita häiriöille, ja niiden tehot katosivat. Linja-autojen matkustajille oli tuttua, että kyytiä jouduttiin pukkaamaan ylämäessä. Kotoinen liikennöinti supistui voimakkaasti.

Tupakoitsijoiden tuskaa lievitettiin kasvattamalla kessua. **Untamo Utrion** vuoden 1943 kirjassa ”Pois pula, pois puute” neuvottiin korvikeaineiksi omenan, mansikan, ruusun, kirsikan, vadelman ja nokkosen lehdet.

Naisten suuri vastuu

Vastuu kotirintamasta siirtyi luonnollisesti naisille. Kauneus ja hempeys eivät enää olleet tärkeimpiä ihanteita, vaan toimeliaisuus, voimakkuus ja kätevyys. Yhtäkkiä maatilan emäntä vastasi perinteisten ruoanlaiton, kodin, karjan ja lastenhoidon lisäksi myös pelto- ja metsätöistä. Kaupungeissa naiset tarttuivat ahjoon ja sorviin.

Naisten Työpalvelukeskus, myöhemmin Naisten Työvalmiusliitto välitti koti- ja maatalousapua ja järjesti paljon erilaisia ammattikursseja naisille. Lopulta teollisuudessa työskentelevistä runsas puolet oli naisia. Saha-, sellu- ja paperiteollisuus olivat hyvin pitkälle naisten varassa. Sotatarviketeollisuudessa työskenteli noin 80 000-90 000 naista.

Kesällä 1939 säädetyn lain mukaan Suomen kansalaiset olivat työvelvollisia valtioneuvoston niin erikseen määrätessä 18-59 ikävuoden välillä. Lähtökohtaisesti työvelvollisuustyöt piti suorittaa kotipaikkakunnalla, ja siitä tuli maksaa palkkaa. Vuonna 1942 työvelvollisuus ulotettiin koskemaan rajoitetusti myös 15-17-vuotiaita ja 55-69 -vuotiaita. Nuorille järjestettiin kesäisin erityisiä työleirejä mm. uittojen läpiviemiseksi ja suurviljelmien sadon onnistumisen turvaksi.

Sotavuosina rintaman välittömässä läheisyydessä toimi jatkuvasti yli 20 000 naista. He olivat lottia, sotilaskotisisaria, apusisaria, lääkäreitä ja työvelvollisia. Enimmillään heinäkuussa 1944 puolustusvoimien palveluksessa oli rivissä 34 282 naista. Heistä palkattuja henkilöitä oli 9 796, lottia 19 446 ja muita naisia 5 039. Kotirintamalla työskenteli noin 50 000 lottaa.

Kätketyt murheet

Kotirintaman perheenäidin oli pakko ehtiä moneksi. Työssäkäynnin lisäksi hän huolehti kodista, lapsista ja heidän kasvatuksestaan sekä vielä jokapäiväisestä leivästä. Kaiken yläpuolella väijyi ainainen pelko miehen, veljen, isän tai oman pojan kaatumisesta rintamalla. Kun papit liikkuivat sota-aikana, ikkunoista pälyiltiin peloissaan, kenen ovelle hänen tiensä kulkisi. Käytännössä pappi toi aina suruviestiä.

Kyseessä ei ollut yksin pelko rakkaan menettämisestä, vaan myös toimeentulosta. Lapsia saattoi jo olla iso katras huollettavana. Lesken osa ei varmasti ollut helppo. Kuolema oli kotirintamalla koko ajan läsnä, sillä aina jossain pidettiin sankarihautajaisia.

Tuo pelko aiheutti myös vaikeita perhetilanteita. Rintamalta lomille päässyt mies oli rakkautta täynnä, mutta vaimo ei halunnut tulla raskaaksi. Vaikka päällimmäisenä ei olisikaan ollut pelko miehen menettämisestä sodassa, niin viimeiset raskauskuukaudet olisivat hidastaneet omaa työntekoa, saati sitten kapaloikäinen kainalossa.

Aika ei antanut naiselle oikeutta valittaa, vaan se edellytti pelkkää uhrautumista – nainen oli kansakunnan moraalinen selkäranka. Kotiliedessä 1943 julkaistu mainosteksti oli paljon puhuva: ”On elämä kyllä rankkaa täällä kotirintamalla, mutta on se varmasti rankempaa rintamalla miehillämme, jotka meitä suojelevat.”

Elämänlanka avioparin välillä syntyi kenttäpostin välityksellä. Ne mahdollistivat hetken hiljentymisen molemmissa päissä. Rintamalta saapunut kirje tai kortti itsessään oli jo tärkein viesti – lähettäjä oli elossa.

Talkoita ja tempauksia

Kotirintaman yhteishenkeä ylläpidettiin monin tavoin. Talvisodassa suomalaiset luovuttivat kultasormuksiaan isänmaan tarpeisiin. Toukokuussa 1941 käytiin maaottelumarssi Ruotsia vastaan. Miehet marssivat viisitoista ja naiset kymmenen kilometriä. Puolitoista miljoonaa suomalaista osallistui voitokkaasti aidossa maaotteluiden hengessä.

Jatkosodassa kerättiin, säästettiin, autettiin. Maaseudun kärsiessä työvoimapulasta kaupunkilaiset tulivat sadonkorjuutalkoisiin. Se pisti isänmaallisuuden hieman koetukselle – maatöissä tehtiin pitkää ja raskasta päivää.

Syksyllä 1942 käynnistettiin mottitalkoot asutuskeskusten polttopuutilanteen turvaamiseksi. Vaikka talkoolaiset olivat metsätöihin tottumattomia, ennakkoon asetettu tavoite miljoonasta puukuutiosta ylitettiin reilusti.

Halonhakkuita vauhditettiin kuntien välisellä kilpailulla, jonka voittajaksi vuoden lopussa julistettiin Säynätsalo. Samoin suojeluskuntapiirit kilvoittelivat keskinäisestä paremmuudesta. Talkoolaiset saivat lunastaa itselleen mottikirvesmerkin. Rautakirves irtosi rintapieleen jo yhdestä kuutiosta, kultaiseen tarvittiin jo kuusitoista mottia. Mestarikirves edellytti vähintään sadan motin tekemistä – sen sai 160 osallistujaa.

Leikit sodan keskellä

Sota muutti myös lasten elämän. Kasvatusvastuussa ollut isä oli poissa. Kouluissa ryhmäkoot kasvoivat jopa yli 50 oppilaan, kun miesopettajien merkittävä osa oli rintamalla. Kaupungeissa pommitukset olivat jatkuvana uhkatekijänä. Maaseudulla pelättiin desantteja. Nälkä riudutti nuorta kasvunvartta.

Sotaponnistuksiin saattoi osallistua nuorenakin. Yli 72 000 nuorta miestä, iältään 10-17 -vuotiaita, osallistui sotilaspoikien toimintaan. Pikkulottiin kutsuttiin 8-16 -vuotiaita tyttöjä, ja heitäkin oli mukana yli 40 000. Myös partiolaiset asettuivat isänmaan palvelukseen.

Keräystoiminta oli tärkeää puuhaa, ja sitä organisoi Nuorten Talkoot ry. Raaka-ainepula oli huutava, ja lapset keräsivät melkein mitä vain: paperia, romua, käpyjä, pihkaa, kumia, kuparia… Kaupunkien puistoihin ilmestyi lankkipoikia. Näistä sai vieläpä taskurahaa.

Sotatilassakin lapset löysivät leikkinsä. Pojilla riitti rannikkokaupungeissa ihmeteltävää saksalaisista sotilaista, joiden kanssa tehtiin kauppaa. Maaseudulla puolestaan näkyi venäläisiä sotavankeja.

Eivätkä pihaleikit jääneet. Vauhtia riitti sukkulaviestien, riukupallon, nelimaalin, polttopallon ja hyppynarun parissa. Pelättiin mustaa miestä, keinuttiin, talvella laskettiin mäkeä.

Sotalapsen osa

Eräs suuri ryhmä ei jäänyt kotirintamalle – sotalapset. Sotavuosina Suomesta lähetettiin ennen muuta Ruotsiin, mutta myös Tanskaan ja Norjaan yli 80 000 lasta. Osa heistä jäi palaamatta.

Talvisodassa tämä avustustoiminta käynnistyi pikavauhdilla, eikä sitä käsitelty oikein missään virallisesti. Kukaan ei tullut miettineeksi edes lastensiirtojen välttömiä riskejä. Jatkosodassa sama toistui sosiaaliministeri K-A Fagerholmin päätöksellä. Nyt lastensiirrot saivat vielä mittavammat puitteet, väkilukuun suhteutettuna maailman suurimmat.

Näin pienet lapset erotettiin äideistään, he lähtivät suureen tuntemattomaan – vieraaseen maahan, jossa puhuttiin vierasta kieltä. Syntyi ikionnellisia, mutta yhtä lailla myös hyvin surullisia ihmiskohtaloita.

Jatkosodassa sotalapsiasia oli myös käytännön kysymys. Karjala oli vallattu takaisin, ja karjalaisäidit eivät olisi voineet osallistua jälleenrakennukseen pieni lapsi käsivarsillaan. Sama koski muuta maata – naisia tarvittiin pyörittämään yhteiskunnan rattaita, kun miehet olivat rintamalla. Näin sotapropaganda suorastaan kannusti äitejä luopumaan omista lapsistaan.

Suurimmat ongelmat koettiin sodan jälkeen. Osa lapsista ei halunnut palata, mutta myös osa vanhemmista ei halunnut lastaan takaisin. Palaamatta jäikin yli 7000 lasta. Palanneet kohtasivat jälleen sopeutumisvaikeuksia, jotka he olivat jo kerran kohdanneet Ruotsiin lähetettyinä. He olivat unohtaneet äidinkielen. Ruotsin yltäkylläisyydestä palattiin ahtauteen ja puutteeseen, vanhemmat olivat vieraita ja sodan rasittamia.

JUKKA HALONEN

Venäläisten pommien tuhoja Kallion kaupunginosassa.

Talkootoimintaa. Lapset kansanedustaja Huotisen tilalla keräämässä tähkää.

SIMEON

Tukea liikkumiseen
Respecta
respecta.fi

Lambi
SINCE 1965

Vastuullista
pehmeyttä
Suomen
luonnosta

OMP
www.ompgroup.fi

Kotirintaman yllättävä apu espoolaisveteraanille

”Teepaketti pelasti henkeni”

Miehet rintamalla tekivät kaikkensa suojellakseen kotirintamaa. Toisinaan kotirintaman onnistui kuitenkin suojella heitä. Näin kävi espoolaiselle Osman Abdrahimille, jonka hengen pelasti kotoa saapunut lähetys.

Helsingissä vuonna 1921 syntynyt Abdrahim kuuluu Suomen tataareihin, jotka taistelivat ylpeästi isänmaansa puolesta siinä missä muutkin suomalaiset.

“Meitä oli 177, joukossa 21 lottaa”, hän kertoo.

Abdrahimin perheestä rintamalla oli kuusi lasta: Osman ja hänen seitsemän vuotta vanhempi veljensä **Hasan** ase kädessä, tyttäret **Faize** ja **Hatime**, **Safiye** sekä **Sadri** muonitus- ja lääkintälottina. Heistä vain Hasan ei palannut. Lapsista vanhimpana hän oli mukana jo Talvisodassa ja kaatui Säkkijärvellä 5.3.1940, vain päiviä ennen sodan päättymistä.

Suojeluskunta oli hyvä kouluttaja

Talvisodassa Abdrahim oli mukana suojeluskunnassa, jonka kautta tataaritkin pääsivät vapaaehtoisena rintamalle.

“Kaikilla Suomessa asuneilla tataareilla ei ollut tuolloin vielä kansalaisuutta, joten heitä ei ollut kutsuttu asepalvelukseen, eikä näin ollen rintamallekaan”, hän huomauttaa.

“Käpylän kansakoulussa oli koulutuskeskus, jossa suojeluskunnan upseerit kouluttivat meitä. Siellä meitä juoksutettiin ja opetettiin käyttämään aseita. Suojeluskunta oli hyvä kouluttaja. Meille oli jo luvattu, että suojeluskuntapalvelus lasketaan asepalvelukseksi, mutta ei se toiminutkaan niin. “

Käsky kävi 26.5.1940, jolloin hän tovereineen kokoontui Kallion kansakoululla.

“Siihen aikaan otettiin paljon nostomiehiksi sanottuja kakkosluokan miehiäkin. Niitä oli siellä jo kansakoulu täynnä. Meidät oli sen sijaan jo koulutettu. Sitten meidät vietiin tavara-asemalle, pantiin tavaravaunuihin ja vietiin Viron-lahdelle päin.“

Vanha raja ylitettiin Porajärvellä.

“Oli muutamia poikia, jotka eivät olisi halunneet mennä yli. Nyt sanotaan, että jos me ei oltaisi menty yli, niin ehkä me oltaisiin saatu Kannas takaisin. Näin siellä idässä nyt selitetään”, hän hymähtää.

Kuolemaa kaikkialla

Tataariyhteisön Pro Patria-taulussa on kymmenen sankarivainajan nimet.

“Minä tunsin niistä jokaisen. Yksi oli Terijoelta. Hän jäi maastoon, eikä häntä koskaan saatu sieltä pois. Yksi meidän upseereista oli huoltopuolella, mutta hänelle tuli asiaa etulinjaan Säämäjoella, missä tarkka-ampuja ampui häntä suoraan otsaan”, hän kertoo.

Kuolemaa hän ehti nähdä rintamalla rintamalla paljon.

“Kevytosastoon oli perustettu polkupyöristä joukkue, joka meni meidän edeltä. Kun tultiin Paateneeseen, se joutui kovaan taisteluun. Meidän suojeluskuntapojista palasi sodasta vain viisi poikaa. Kuusitoista lähti. Ne joutuivat siihen polkupyöräporukkaan.”

Pataljoonalla oli pastori Loivaranta, joka hoiti kaatuneet ja kirjoitti kirjeet omaisille kotipuoleen.

“Hän kutsui minut mukaansa Paateneen lähelle satamaan, koska siellä oli mökissä kaatuneita, joiden tuntolevytiedot piti kirjoittaa ylös. Avasin oven ja siellä kaatuneet olivat, pinoissa. Ne olivat jo jäätyneet eikä niitä tunnistanut enää kasvoista, joten minun piti kaivaa kaikilta se tuntolevy ja antaa ne tiedot. Ei se miellyttävää ollut, kun omien poikien päältä täytyy tallata ja kaivaa niitä levyjä ruumiista esille”, hän puistelee päätään.

Teepaketti pelasti

Ei ollut monesta metristä kiinni, ettei Abdrahim olisi itsekin päätynyt pataljoonan tappiotilastoihin.

“Se oli kumma tilanne. Olin Kannaksella polkupyörälähettinä, päivää ennen Viipurin valtausta elokuussa 1941. Pataljoona oli edennyt jo Viipurin pohjoispuolelle, missä olimme yhden metsän reunassa levossa. Komentajamme oli hyvin kokenut upseeri, joka oli Talvisodassa ollut Summassa tykistömiehenä. Hän sanoi, että ennen kuin vihollinen luovuttaa kaupungin, niin ne koittavat tyhjentää ammusvarastonsa. Ja näinhän tapahtuikin.”

KOTIRINTAMA

Komentaja kehotti sotilaitaan kaivamaan itselleen pienen montun, että voisivat edes vähän suojautua. Juuri ennen keskityksen alkamista Abdrahim oli laittanut teeveden kiehumaan ja lähtenyt vähän matkan päässä teltasta sijaitsevalle polkupyörälleen hakemaan sen laukusta sinne jäänyttä, **Naciye**-siskon kotoa lähettämää teepakettia.

“Ehdin vain puoleen väliin takaisin, ennen kuin keskitys jo alkoi. En ehtinyt syöksyä maahan kranaatin tullessa ja se meni tuosta sisään ja

Tee maistuu Osman Abdrahimille yhä.

Sotilaita palaamassa lomilta takaisin rintamalle lokakuussa 1942, Osman Abdrahim alarivissä oikealla. (kuva: Suomen tataarien matrikkeli)

tuosta ulos, hän sanoo", olkavarttaan osoittaen.

"Kranaattien sirpaleet repivät teltan ihan riekaleiksi. Jos olisin kerennyt telttaan, olisin ollut ihan reikiä täynnä. Minulla oli onnea. Pojat kertoivat myöhemmin, että siinä minun edessä oli yksi poika montussaan. Sillä oli kypärä päässä, mutta se oli vähän montun yläpuolella ja kranaatti vei sen pään. Sillä oli huonompi tuuri."

Rintamalle Abdrahim palasi kaksi viikkoa myöhemmin.

"Olin ensin Tampereella hoidettavana, mutta sieltä minut lähetettiin kotiin. Kävin kuntoutuksessa Tilkassa, joka oli tuolloin sotilassairaala ja lääkäri totesi vain, että 'aah, nuori mies – takaisin vaan!' Minulla oli tuuria ja pääsin palaamaan omaan porukkaan ja takaisin lähetiksi."

Tällä kertaa tosin jalkaisin.

"Kun haavoituin, oli joku vienyt polkupyörän! Joukkosidontapaikallekin piti kävellä!"

Kivuton kotiinpaluu

Sota vei parikymppisenä rintamalle lähteneen Abdrahimin nuoruudesta melkoisen osan.

"Sotilaspassiin on merkitty 4 vuotta 2 kuukautta ja 10 päivää, ilmoittaa hymyillen.

Tyttöäkään hän ei ollut ehtinyt vielä katsoa.

"Se löytyi sitten myöhemmin, kuorosta."

Naimisiin he menivät 1949. Vaimon perheeltä sota oli vienyt kodin.

"Hän oli terijokelaisesta kauppiasperheestä. Heidän talonsa hävitettiin ja he joutuivat Helsinkiin."

Abdrahimin paluu sodasta sujui vaivattomasti, toisin kuin monella muulla.

"Moni sotakavereista oli neljässä vuodessa kasvanut niin, ettei monella ollut enää kotiin palatessa vaatteitakaan: armeijan manttelissa kuljettiin. Kaikesta oli pulaa, vaatteistakin. Ne käännettiin nurinpäin ja ommeltiin uusiksi. Eikä työstäkään ollut tietoa. Isälläni oli Iso-Robertinkadulla jo 1911 perustettu kangaskauppa, jossa me jo nuorina harjoittelimme. Olin huono koulussa, kun minulla oli lukihäiriö, joten menin kirjanpitokurssille ja pääsin isälle töihin. Myin 40 vuotta kankaita."

Nyt Abdrahim viettää ansaittuja eläkepäivään Espoossa. Arki sujuu yhä oman auton ratissa, kuntoaan 99-vuotias veteraani hoitaa mm. tennistä pelaamalla.

"Mutta nelinpeliä enää. Eivät ole polvet enää mitä ennen."

Veljet käyvät vähiin

Abdrahim palveli 8. Divisioonaan kuuluvassa, Punamustarykmenttinä tunnetussa JR 4:ssä. Kolmen kannaksen koukkaajiksi kutsuttu divisioona taisteli Karjalan kannaksen lisäksi myös Maaselän ja Aunuksen kannaksilla.

Sodan jälkeen Abdrahim on ollut aktiivisesti mukana veteraanitoiminnassa, mm. Punamustarykmentin perinneyhdistyksen kautta. Hänen solmionsakin väri on valittu hänen rintaansa koristavan tammenlehvän vierestä löytyvän JR4:n pinssin mukaan.

"Nyt tapaamiset ovat harventuneet, kun moni kävelee jo kepillä. Meitä on perinneyhdistyksen johtokunnassa enää kolme veteraania: loput ovat jo seuraavaa sukupolvea. Joka vuosi huhtikuussa on Karjalatalossa rykmentin kokous. Sinne tullaan eri puolilta maata, mutta kovin on porukka vähentynyt", hän huokaisee.

Samoin on käynyt tataariveteraanien perinnekillan kanssa, jonka puheenjohtaja hän on. Kaikkiaan tataariveteraaneja on Suomessa jäljellä yhdeksän: kuusi miestä ja kolme lottaa.

Abdrahim tunnustaa, ettei "lähialueen asioita" enää välttämättä muista. Sota-ajat eivät sen sijaan ole unohtuneet.

"Niitä tulee muisteltua. Veteraanienkin kanssa kun kokoonnutaan, niin kyllä ne on puhuttu monta kertaa läpi. Se, mitä sodasta pitäisi muistaa, on se, että sota on julmaa. Se on kerrottava myös tuleville sukupolville. Meidän pyhässä kirjassa sanotaan, että jos maata uhataan, niin sitten soditaan. Muuten ei. Meidän pyhässä kirjassa sanotaan myös, että kirjan kansojen, kristittyjen ja juutalaisten kanssa voi elää rinnakkain. Ei se kyllä näytä niin nykyään olevan, kun maailmaa katsoo. Mutta täällä Suomessa se toimii vieläkin", hän kiittelee.

"Tietenkin sodan jälkeen on menty parempaan suuntaan. Suomi on hyvä maa. Ja kaunis! Ilman muuta tätä kannatti puolustaa!"

Epäilys itänaapuria kohtaan elää kuitenkin vielä.

"Meidän isillämme oli tataarien historiasta peräisin oleva sananparsi, että jos olet slaavilaisen kaveri, niin pidä ase lähellä. Pitää varautua. "

ARIELA SÄKKINEN

Punamustarykmentti JR 4

Jalkaväkirykmentti 4 eli Punamustarykmentti oli Etelä-Kymenlaaksossa 20.6.1941 perustettu jatkosodan aikainen yksikkö, jonka rungon muodostivat välirauhan aikaisen 4. prikaatin yksiköt täydennettynä Suomenlahden sotilaslääninperustamilla yksiköillä.

Rykmentti kuului 8. Divisioonaan, joka tunnettiin Kolmen kannaksen koukkaajina. Jatkosodan hyökkäysvaiheessa se osallistui Karjalan kannaksen hyökkäykseen. Lokakuun puolivälissä rykmentti eteni Maaselän kannaksella, minkä pohjoisosan valtaus ja pitäminen osoittautuivat sen todelliseksi koetinkiveksi. Ajallisesti pisimmäksi muodostui rykmentin seuraava toimintavaihe Aunuksen kannaksella, missä se oli seuraavat yli kaksi vuotta, päätyen ankarien vetäytymis- ja viivästystaisteluiden kautta Laatokan Karjalaan.

Sodan alkuvaiheessa se sai tunnuksekseen asetakin toisen olkaimen tyvessä kannetavaksi punamustan nauhan, mistä se lempinimensäkin sai. Rykmenttiä komensi sodan alkaessa Mannerheim-ristin ritari **Valter Nordgren** ja maaliskuusta 1943 aina kotiuttamiseen saakka **Sakari Simelius**, josta tuli myöhemmin Puolustusvoimien komentaja. Rykmentin riveistä tunnetuin nimi lienee kuitenkin ollut muuan kersantti **Repe Helismaa**.

Rykmentti kotiutettiin 20.11.1944 Haminassa, missä 8. Divisioonan Kolmen kannaksen koukkaajat kokoontuivat aina 2000-luvulle saakka.

Rykmentin muistomerkki paljastettiin Virolahdella kesäkuussa 1991.

Sodan keskelläkin kannettiin huolta kotirintaman jaksamisesta

Isoisän kenttäpostia

Sodan aikainen kirjeenvaihto ikuisti isovanhempien poikkeukselliset kokemukset jälkipolville.

KOTIRINTAMA

Isovanhempieni tilan päärakennuksen palamisen myötä vuonna 1997 tuhoutui paljon henkilöhistoriaa useassa sukupolvessa. Yksi palossa säilyneistä aarteista oli isovanhempieni **Armas** ja **Rauni Simolan** kirjeenvaihto sota-ajalta.

Isoisäni Armas palveli tykistössä aliupseerina, ensin huollon tehtävissä ja sodan loppuvaiheessa myös tykinjohtajana, varsinaisen tykinjohtajan haavoituttua. Armas oli innokas kirjoittaja ja niinpä kirjeitä ja kortteja lähetettiin vuosien 1939 ja 1944 välisenä aikana yli viisisataa.

Nykyisin pidämme yhteyttä sukulaisiimme ja ystäviimme sekä työelämässä asiakkaisiimme sähköisesti. Laitamme sähköpostin ja avaamme Teamsilla videoyhteyden. Viestintä tapahtuu tässä ja nyt. Se luodaan nopeasti ja se myös häviää historian hämärään yhtä nopeasti kuin se syntyikin.

Ehkä voimme olla iloisia, ettei Armaksella ja Raunilla ollut aikoinaan sähköpostia ja videopalveluita. Armaksen asemapaikoissa, korsussa, junassa ja linja-autossa kirjoittamat kirjeet syntyivät pohtimisen ja harkinnan kautta ja jäivät elämään meille kuvauksena isovanhempiemme ajasta ja samalla ajasta, jolloin Suomi taisteli olemassaolostaan.

Armaksen ja Raunin sota-aikainen kirjeenvaihto koostuu yli 500 lähetyksestä

Tunteita laidasta laitaan

Lukiessani kirjeitä välillä itkin, välillä hymyilin. Niin paljon niihin oli ladattu elämää. Kirjeet käsittelivät sotilaselämää sen eri muodoissa. Siirtymistä, asettumista, elämää ja sen sattumuksia rintamalla ja taas lähtemistä uusiin asemiin.

Ensimmäisessä säilyneessä kirjeessä 27.12.1939 Armas kuvailee saapumista uusiin majoitustiloihin jouluksi. Olen täällä taas ”kotona”.

Armas kuvailee uuden ”kotinsa” tilojen puhtautta ja kiittelee lottien koristelemaa joulukuusta tuntemattoman sotilaan lahjoineen. Kirjeen mieleenpainuvin kohta on hyvin tyypillinen kirjoittajalle.

Joukkueen miehet saivat miltei poikkeuksetta paketin. Kieltäydyin ottamasta itse koska mielestäni oli sopivampaa katsella sitä iloa kun jonkun ilman jääneen surullista katsetta. (27.12.1939)

Jos palveluspaikka oli ”koti”, niin oma joukko ja sen palvelustoverit olivat ”perhe”.

Terveisiä koko ”perheeltämme”. Kiusottelimme Vuorisen kanssa Salmista kun on häämatkalta palattuaan niin totinen. Jäi nuorikko kait Helsinkiin itkemään… Koitamme saada pojan jättämään turhat surut pois kun niille ei kuitenkaan mitään voi ja parhain lääke on kuitenkin työ ja touhu... (10.3.1940)

Kirjeissä kuvastui välillä myös sodan tuoma epävarmuus. Miten käy pienen Suomen, mitä tulevaisuus tuo tullessaan.

En nyt osaa kirjoittaa enempää mutta jatkan pian uudestaan. Ajatukset ovat vakavat enkä osaa muuten kuin päättää virren säkeihin: ”Oi Herra siunaa Suomen kansaa, suo sille runsas arvosi - ” (9.4.1944)

Säkeen lainaus ei ole mitenkään poikkeuksellinen. Luojan varjelus ja suojelus tulevat kirjeissä usein esille. Epävarmoina aikoina turvaa haetaan korkeimmasta – onkin sanottu, ettei juoksuhaudoissa ollut ateisteja.

Kotiväestä kannettiin huolta rintamallakin

Itseensä kohdistuvaa huolta tulevaisuudesta, epävarmuutta tai pelkoa ei Armas tuo sotavuosien aikana kovinkaan paljoa kirjeissä esille, mikä on ymmärrettävää: miksi lisätä perheen tuskaa ja epävarmuutta. Kuvaukset rintamalta ovat ennemminkin Armakselle tyypillisen pohtivia ja toteavia.

Vaikeaa oli tottua sodan ”sinfoniaan” mutta ihmeen pian sen ääniin hermosto tottuu… Tänään se jo alkoi olla tuttua. (27.6.1944)

Kenttäpostikirjeitten lajitteluosasto Kenttäpostikonttori 3:n tiloissa Lieksassa helmikuussa 1944.

Yksi Armaksen perheelleen lähettämistä kenttäpostikorteista

Sodan lisäksi kirjeissä kuvastui huolehtiminen omasta perheestä. Armas oli ison talon isäntä ja tuore isä. Enoni **Martti**, esikoinen, oli syntynyt muutamaa kuukautta ennen sotaan lähtöä. Eli huoli vaimon ja lapsen hyvinvoinnista oli suuri.

Muista nyt vaan pitää omastasi ja pian terveydestä hyvää huolta. Jos vaan ehditte niin kudota itsellesi ja pojalle paksuja villasukkia ja pidä myös niitä itse. (15.2.1940)

Talon isäntänä huoli oli myös talon elämän jatkumisesta. Ohjeet olivat hyvinkin konkreettisia, eläintenpidosta maanviljelyyn.

Ovatko porsaat hyvin kasvaneet. Niistä kai toisen myyt. Entä onko emäsika jo astutettu. Olisi hyvä jos sen asian saisit hoidetuksi.

Aikanaan sota loppui ja Armas kotiutui. Lapin sotaan hän ei joutunut, vaan lähti kotiuttamisen jälkeen sotilasvaatteet päällään kohti Kyröä ja Mäenpäätä, missä teki vaimonsa Raunin kanssa elämäntyönsä maata viljellen ja moniin yhteiskunnallisiin tehtäviin osallistuen.

Itse en koskaan isoisääni tavannut, sillä hän menehtyi syöpään 1960-luvun alussa. Aikalaiskuvauksissa - ja myös sodanajan kirjeissä - välittyy kuva rauhallisesta ja hyvin ihmisläheisestä ihmisestä, joka suhtautui työhönsä, kuten sotaankin: tehtävänä, joka tuli hoitaa.

NIKOLAI YLIROTU
Armas Simolan tyttärenpoika

Kenttäposti on kriisiajan logistiikan ihme

Kenttäposti on kriisitilanteisiin suunniteltu Suomen puolustusvoimien postinkuljetus- ja osoitejärjestelmä, jonka toimivuutta testataan harjoituksissa yhä tänäänkin. Sotavuosina se oli tärkeä kommunikaatioväline kotiväen sekä rintamalla taistelevien sotilaiden välillä.

Ensimmäisen kerran kenttäpostia koekäytettiin kesällä 1939 valmiusasemaan määrätyissä joukko-osastoissa ja jo Talvisodassa kirjeet kulkivat vastaanottajalleen alle viikossa.

Kaikkiaan sotien 1939 – 1945 aikana kenttäpostin kautta kulki pitkälti yli miljardi lähetystä. Sen merkitys niin kotirintaman mielialan kuin joukkojen taistelutahdon ylläpitämisessä tuli pian selväksi myös sodanjohdolle, ja heti Jatkosodan alkaessa muistutettiin lehdissäkin ihmisten velvollisuudesta kirjoittaa, ”jottei sotilas tuntisi oloaan yksinäiseksi”.

“Kirjeenvaihdosta liki kaksi kolmasosaa kulki rintamalta kotiväen suuntaan”, paljastaa **Hannele Lampinpään** Jatkosodan kirjeiden merkitystä sotilaan ja kotiväen selviytymisen välineenä tutkineessa gradussaan.

Nelinkertaistunut määrä

Talvisodassa kenttäpostin välityksellä sai maksutta lähettää enintään 45 gramman painoiset kirjeet ja postikortit. Paketteja välitettiin vain kotirintamalta sotilaille. Yksittäisten ihmisten välinen kirjeenvaihto saattoi nousta satoihin lähetyksiin, minkä seurauksena sotavuosina lähetetyn postin määrä nousi nelinkertaiseksi ja niinpä jo syksyllä 1941 koettiin tarpeelliseksi ryhtyä rajoittamaan kotiseudulta joukkoihin lähetettävien pakettien määrää. Tuolloin otettiin käyttöön alennettuun postimaksuun oikeuttavat kenttäpostimerkit, joita palveluksessa oleville jaettiin maksutta tietty määrä – ensin neljä, myöhemmin kahdeksan kirjettä kuukaudessa.

Syksyllä 1943 rajoitukset laajenivat koskemaan myös kirjepostin määrää, minkä maksuttomuuden takaavia kenttäpostilipukkeita jaettiin sotilaille kaksitoista kuukaudessa. Rintamalta kotiin kulkivat maksutta edelleen korkeintaan 40 gramman painoiset kirje- tai korttilähetykset sekä alle viiden kilon paketit. Kotirintamalta lähetettyjen kirjeiden paino oli rajattu 250 grammaan, pakettien kahteen kiloon.

Paketit tuntemattomille

Oman lukunsa kenttäpostin historiassa - ja sotavuosien solidaarisuudessa – muodostavat ns. tuntemattoman sotilaan paketit. Sotajoulujen alla kotirintamalla urakoitiin esimerkiksi kirjoja, makeisia ja sukkia sisältäviä paketteja jaettavaksi myös heille, jotka eivät muuten olisi muistamisia saaneet. Käytäntö sai niin suuren suosion, että paikoin niitä riitti joukko-osastoissa jokaiselle sotilaalle.

Jatkosodan alussa myös julkaistiin oppaita siitä, *miten* postia tulisi kirjoittaa. Sävyn piti pysyä reippaana ja kannustavana: sotilaita varoitettiin kertomaan tappioista, kotirintamaa puolestaan kehotettiin olemaan rasittamatta taistelijoita turhilla valituksilla kotipuolen ongelmista. Kenttäpostia sääteli tiukka sensuurielin, jonka tarkistuksin varmistettiin, ettei kirjeissä ollut sopimatonta sisältöä, kuten yksityiskohtaisia tietoja joukkojen liikkeistä, vahvuudesta tai aseistuksesta. Tarkastajat seurasivat kirjeiden kautta myös mielialojen kehitystä, mistä raportoitiin sitä varten perustetulle tiedustelulle.

Osoitteita ei lähetyksissä myöskään käytetty, koska ne olisivat vihollisen

Kenttäposti on saapunut Itä-Karjalaan, heinäkuu 1941

käsiin joutuessaan paljastaneet joukkojen sijainnin. Niinpä kenttäpostikonttoreiden verkosto operoi eri yksiköille nimettyjen peitelukujen perusteella. Miehet itse käyttivät kirjeissään myöhemmin kovin tunnetuksi nousseita ilmaisuja ”täällä jossain” tai ”kannon nokassa”.

Tärkeä ruoka-apu

Rajoituksia kohdistui paitsi lähetysten sävyyn ja kokoon, myös sisältöön. Alkoholia niissä ei saanut lähettää, samoin rahasummien määrää rajoitettiin. Pääasiassa rintamalta kodin suuntaan kulkenut rahaliikenne olikin varsin huomattavaa: nykyrahassa sitä liikkui pelkästään virallisten postiosoitusten kautta 260 miljoonan euron edestä.

Alkuun myös ruokapaketit kiellettiin pilaantuvuutensa vuoksi, mutta sodan edetessä kieltoa alettiin löysätä ja hyvä niin, sillä elintarvikepula oli supistanut myös taistelevien joukkojen päivittäisiä muona-annoksia. Pahimmillaan tilanne oli vuodenvaihteessa 1941-1942.

”Meillä oli silloin nälkä. Se täytyy ihan suoraan sanoa. Jos siviilistä ei olisi tullut ruokapaketteja, niin olisi ollut aika lailla ankeaa se homma”, muisteli Syvärillä taistellut tammelalaisveteraani **Pentti Simola** myöhemmin.

Aina ei kenttäpostikirjeenvaihdon taltioimaa sodan humaania ulottuvuutta ole osattu arvostaa, minkä vuoksi paljon postia on päätynyt jälkipolvien toimesta kirpputoreille ja kaatopaikoille. Kirjeitä on lahjoitettu myös eri maakuntamuseoihin ja -arkistoihin, samoin kuin Kansallisarkistoon sekä Tampereen yliopiston Kansanperinteen arkistoon, jonka hallusta löytyy maan suurin, liki 40 000 kirjettä käsittävä kokoelma. Viime vuosien aikana aihetta on ilahduttavasti innostuttu tutkimaan, ja useammankin tähän liittyvän opinnäytetyön löydät Sotaveteraaniliiton nettisivun materiaalipankista.

ARIELA SÄKKINEN

Pakettien kulku kenttäpostikonttorista etulinjaan oli usein kovin vaikeakulkuinen.

Ekoisännät Ky Lahti	**Ipa-Pesu Oy** Lahti	**HL-Elec Oy** Lahti
Weststar Oy Lahti	**Kasit Oy** Laihia	**Lai-Teräs Mäkinen Ky** Laihia, www.laiteras.fi
Kartiopuu Oy Lappeenranta	**Tilitomistopalvelut PK Rinne** Taipalsaari	**M-MARKET** Taipalsaari
Asianajotoimisto Heikki Oikkonen Oy Lappeenranta	**PREMEKON OY** Lappeenranta, Joutseno	**Oy Stockfors Ab** Loviisa
Realmar Oy Mäntsälä	**T:mi Jimmy Granqvist -rakennustöitä-** Nauvo	**Naficon Liitin Oy** Nauvo
MH-Metalli Heikkonen Ky Nokia	**Valtimon Sähkötyö Oy** Nurmes	**Onni Forsell Oy** Rajamäki
Ojan Autosähkö Oy Oulainen	**Oulun Palvelusäätiö**	**Katterla Oy** Oulu
Maakasi Oy Oulu	**Taloco Oy** Oulu	**OULUN BETONIPORAUS OY**
Alamettälä Oy Parkano	**PE LASER Oy** Pertunmaa	**Pesupalvelu Hans Langh Oy** Piikkiö
Oy Johnson Metall Ab Pirkkala	**Tiilimäen Romuliike Oy** Pori	**MG Trans Ky** Porvoo
Huoltopalvelu J.Holmberg Oy Porvoo	**Kellosepänliike Naamanka Ky** Pudasjärvi	**Kuljetus Taponen A.Oy** Pusula
Riihimäen Kaukolämpö Oy	**Napapiirin Residuum Oy**	**Sähkötyö Matti Tennilä Ky** Rovaniemi
Rakennusliike T.Rauman Oy Salo	**Salon Tilipalvelu Oy**	**Dragon Mining Oy** Sastamala

Seinäjoen Autotori Oy	**Rantakairan Sähkö Oy** Simo, www.rantakaira.fi	**sorat ja murskeet Kourla Oy** Somerniemi
T:mi Ari Jortikka Säkylä	**Maansiirtoliike Matti Knaapi Oy** Tammela	**Ugly Boy** Tammela
Sukkamestarit Oy Tampere	**France-Moteur Oy** Tampere	**Vossi Group Oy** Tampere
Migmen Oy Tampere, www.migmen.fi	**Tolppa Oy** Tampere	**wanna.fi**
Matti Tamsi Oy Teuva, www.tamsin.fi	**Nikka Ky** Tornio	**KIITOS TEILLE SOTIEMME VETERAANEILLE TURUSTA!**
Trans Aarnio Oy Turku	**Konehuolto Hirvonen Oy** Tuusniemi	**www.parkettijuha.fi**
Tamitech Automation Oy Kellokoski	**Seepsula-Yhtiöt** Tuusula	**Tilipäät Ay** Tuusula
JPS Maalaus Oy Tuusula	**Robecorp Oy** Ulvila	**Rautarakenne S.Lipponen Oy** Kalanti
NAC Arkkitehdit Oy Vaasa	**Oy Botnia Marin Ab**	**Meconet Oy** Vantaa
Insinööritoimisto Makeplan Oy Heinävesi	**J-PV Kuljetus** Varkaus	**Maansiirto J.Salminen Oy** Vihti
KIITOS TEILLE SOTIEMME VETERAANEILLE VIHDISTÄ !	**Autotarvike Marpa Oy** Viitasaari, www.marpa.fi	**kuljetukset ja maanrakennustyöt** **Yhtymä Tahlo Oy** Ylöjärvi, www.yhtymatahlo.fi
Milltamo Oy Ylöjärvi	**Arkkitehtitoimisto Raudasoja Oy** Ylöjärvi	**Campnou Oy** Ähtäri
Muovilami Oy Ähtäri	**Oy Varax-Products Ab** Ähtävä	

IDG-Tools®
idg-tools.com

HARTMAN
1862

Levin Huoneistolomat Oy
www.levinhuoneistolomat.fi

RAHJAN HUOLINTA OY
Kalajoki

Kosti Rasinperästä tuli perheen pää kahdeksanvuotiaana

”Tein ne työt, mitä miesten kuului tehdä”

Talvisodan alkaessa joutuivat rintamalle kuortanelaisen Kosti Rasinperän perheestä isä ja setä. Vain toinen palasi kotiin.

KOTIRINTAMA

Loppusyksystä 1939 elettiin Suomessa uhkaavia aikoja. Neuvostoliitto oli jo jonkin aikaa vaatinut Suomelta alueluovutuksia ja ajan mittaan vaatimukset ja niiden sävy olivat kiristyneet. Kuortaneella sijaitsevalla Rasinperän tilalla seurattiin muun maan lailla huolestuneina Suomen taivaalle kerääntyviä ukkospilviä.

”Kun tuli käsky Ylimääräisiin harjoituksiin, pidettiin kotirintamalla vielä yllä toivoa rauhan säilymisestä,” **Kosti Rasinperä**, perheen lapsista vanhin, huokaisee nyt.

”Sen vertaa ei tuleva vihollinen noudattanut tapoja, että olisi piitannut julistaa sodan alkavaksi. Aamuvarhaisella 30.11.1939 vyöryivät vihollisdivisioonat yli rajan, Helsinkiä pommittivat pommikonelaivueet.”

Äidin Rasinperä muistaa olleen peloissaan miehensä puolesta. **Ville Rasinperä** oli 36-vuotias ja kolmen pienen lapsen isä.

Rintamalle joutui Villen lisäksi myös häntä seitsemän vuotta nuorempi veljensä **Paavo**, joka oli Kostin kummisetä. Hän oli kihloissa ja suunnitteli jo innolla yhteistä tulevaisuutta nuoruudenrakkauden kanssa.

Pojat joutuivat osallistumaan kotirintaman työtehtäviin jo pienestä pitäen. Heinäkuussa 1941 otetussa SA-kuvassa tuntematon nuorukainen.

Perheen pääksi

Jo joulukuussa alkoi kotipuoleen saapua viestejä taistelujen vaatimista uhreista, kaatuneista ja haavoittuneista. Tällainen saatiin myös Rasinperän tilalle.

”Isämme, taistelulähettialikersantti oli haavoittunut joulupäivänä. Muutaman metrin päähän pudonneen kranaatin sirpaleet repivät molempia jalkoja. Sama kranaatti sammutti myös naapurikomppanian alikersantin elämän. Äiti sai tiedon, että isä on hoidettavana sotasairaalaksi muuttuneessa Aulangon loistohotellissa”, hän kertoo.

”Kauheinta oli, kun kotiin tuli paketti, joka sisälsi isän veriset alusvaatteet. Villahousut oli leikattu auki ylhäältä alas ja palautettiin omistajansa kotiin. Silloin emme vielä tienneet, missä hän oli ja miten pahasti oli käynyt. Tarina lienee hyvin tavallinen niinä aikoina.”

Samoihin aikoihin hän sai rintamalta muutakin postia: lyijykynällä kirjoitetun ruusukuvaisen postikortin kummisedältään. Sen sisältö

muistuttaa, kuinka miehet pyrkivät suojelemaan kotirintamaa myös sanoillaan.

Terveisiä täältä kaukaa. Emme tiedä koska pääsemme täältä pois, kuukausi on jo oltu. Isä lähti tänään sairaalaan, siinä oli vähän ihottumaa, ei sen kauaa tarvitse siellä olla, kortin teksti lohdutti.

”Kansakoululainen sai kortissaan komean tittelin ’herra’. Tiesin mitä se tarkoitti: talon isännyys oli siksi talveksi siirtynyt minulle, esikoiselle”, hän hymähtää.

Hän oli kahdeksan.

”Perheen päänä otin vastuun äidistä ja sisaruksistani. Tein ne työt, mikä miesten kuului tehdä. Puusouvi oli raskainta.”

Vapauden kallis hinta

Pari viikkoa myöhemmin tuli uutisia kummisedästä.

”Hän oli kaatunut konekivääripesäkkeen valtausyrityksessä yhdessä komppanianpäällikön sekä lapsuudesta saakka tutun aseveljen kanssa. Molemmat nukkuvat nyt ikiuntaan sankarihaudassa kotikirkon juurella.”

Hänen veljensä pääsi onneksi palaamaan kotiin perheensä luo.

”Isä selvisi vammoistaan, jotka näyttivät pahalta, mutta jalat toimivat. Kun kaikkia sirpaleita ei kaivettu pois, hän sanoi, että ’ne on jätetty kertomaan sään muuttumisista”, Rasinperä muistelee.

”Talvi- ja myös Jatkosodan sotalesket ja sotaorvot ovat vuosikymmeniä kantaneet muistojaan omassa hiljaisuudessaan. Monien ainoaksi kriisiavuksi ovat jääneet sanotut sanat avoimen haudan äärellä”, hän pohtii vapautemme kallista hintaa.

”Emme milloinkaan saa lakata osoittamasta kiitollisuuttamme vapautemme puolustajille; emme rakastamasta tätä isiemme ja äitiemme maata”.

Ruusukortti on tallessa.

”Sen paikka oli jo tuolloin Raamattuni kannen alla, ja on edelleen.”

TEKSTI: ARIELA SÄKKINEN
KUVA: PERTTI HARJU

Rasinperän kaatuneelta kummisedältään saama kortti on yhä tallessa.

Nettisivultamme löydät nyt Pauli Villasen, toisen sodan kokeneen lapsen kokemuksia. Nämä pysäyttävät muistelmat kannattaa ehdottomasti käydä lukemassa: www.sotaveteraanit.fi

"sillä jos sinä tunnustat
suullasi Jeesuksen
Herraksi ja uskot
sydämessäsi, että
Jumala on hänet kuolleista
herättänyt, niin sinä pelastut"

Room.10:9

KOTI-SÄÄTIÖ

SÄHKÖTOIMISTO
Raimo Pehkonen Oy
SÄHKÖISIÄ IDEOITA VUODESTA 1989

HÄRMÄN KUNTOKESKUS
Vaasantie 22, 62375 Ylihärmä
Puh. (06) 483 1600, www.harmankuntokeskus.fi

Koivunen Oy
Autojen varaosat, lisävarusteet, kemikaalit ja työkalut
fixus KAUPPIAAT
www.fixus.fi

ILVESKOTI
KUNTOUTTAA JA HOITAA

Metsäsäätiö on rahoittanut metsäalan yhteisiä hankkeita jo 25 vuotta. Vapaa-ehtoisella menekinedistämismaksulla voimme jatkaa työtä jatkossakin. Sijoita pieni osa puukaupastasi tulevaisuuteen!

SUOMEN METSÄSÄÄTIÖ

Reservin vänrikki Naakan elämä päättyi Joutsijärvellä Sallan rintamalla.

Arvo Naakka, Harjavallan ensimmäinen Talvisodan sankarivainaja

”Sana pelko ei häneen mahtunut”

Arvo Naakka oli 26-vuotias nuorukainen, jonka tulevaisuus näytti lupaavalta. Sitten tuli sota ja muutti kaiken.

Arvo oli aikanaan harvinaisuus paikkakunnalla, sillä hän oli sekä ylioppilas että reserviupseeri. Päästyään Porin Lyseosta 1933 hän aloitti samana syksynä opinnot Maa- ja metsätieteellisessä tiedekunnassa Helsingissä. Urheilumiehenä hän siirtyi kuitenkin vuoden kuluttua Helsingin Voimistelulaitokselle. Voimistelunopettajaksi hän valmistui 1937.

Edellisenä vuonna hän oli käynyt katsomassa Berliinin olympialaisia, mistä muistona on hänen olympiapassinsa ja kotiin lähettämänsä kortti Osterseebadin merikylpylästä Itämeren rannalta Rauschenista.

Asepalveluksensa Arvo suoritti 1937–38 Jääkäripataljoona 1:ssä Terijoella ja sai RUK:n kurssilta nro 38 arvosanan ”kiittäen hyväksytty”. Fyysinen kunto ja huolellisuus oli arvosteltu erittäin hyväksi – kivääriammunta kerrotaan olleen valioluokkaa.

Syksyllä 1939 elämä oli 26-vuotiaalla nuorukaisella muutenkin hyvällä mallilla: työpaikka löytyi Turun Klassisesta Lyseosta ja kotipaikkakunnalla odotti kihlattu. Sitten kaikki muuttui.

Talvisota alkaa

Liikekannallepano ja Ylimääräiset harjoitukset koittivat 6.-9. lokakuuta. Kenttätäydennysprikaatin IX pataljoona muodostettiin Kauvatsan, Kiikan, Kiikoisten ja Lavian miehistä. Pataljoonan miehistö koottiin Kiikan asemalla junaan ja kuljetettiin Poriin, missä se sai esimiehensä ja muut täydennykset. Arvosta tuli 2. komppanian joukkueenjohtaja.

Pataljoona viipyi Porissa lokakuusta joulukuuhun. Näin miehet ehtivät tutustua toisiinsa hyvin. Keskittämismääräyksen Lappiin, aluksi Salla suunnalle Joutsijärven rintamalle, pataljoona sai 11. joulukuuta.

Toisen komppanian päällikkö **Pentti Leväs** sairastui heti rintamalle tulon jälkeen ja Arvo nimitettiin uudeksi komppanianpäälliköksi. Koko loppuvuoden pataljoona kävi Joutsijärvellä kiivaita torjunta- ja vastaiskutaisteluja.

Kotona odotettiin tietoja kovasti, mutta kirjeiden lähettäminen oli sotatoimien alussa vaikeaa. Arvoltakin tuli taisteluiden kiireessä vain pienelle pahvin palalle kyhätty viesti ”*ryskeestä ja paukkeesta*”. Siinäkin oli sotasensuurin leima. Joulukuun loppupuolella hän pystyi jo lähettämään muutaman kirjeenkin.

Vähän etelämpänä siitä, missä Arvon joukko taisteli, sijaitsi Suomussalmi ja Kiantajärvi, missä käydyssä Suomussalmen taistelussa saavutetut voitot puna-armeijan murskaavaa ylivoimaa vastaan valoivat uskoa suomalaisten mahdollisuuksiin koko kansassa.

Uuteen vuoteen ja toivoon

Arvon 1938 tapaturmaisesti kuolleen veljen leski **Aili Naakka** kirjoitti joulukuun lopulla Arvolle: ”*Välillä mieli tuntuu apealta ja välillä ollaan omista pojista oikein ylpeiltä. Ylpeitä ollaan nytkin, kun kuultiin uutisia Kiantajärven suunnalta.*”

Arvo kotiin kirjoittamat kirjeet on päivätty 22.12. ”Suomen korvessa”, 28.12. ”joululomalla teltassa” ja 31.12. ”poron taljan sisässä”

”*Ensimmäinen kahakka oli keskellä pimeää Pohjolan yötä ja tuntui aluksi oudolta, mutta sotaan alkaa vähitellen tottua*”, kotiväki sai kuulla.

Pakkaset olivat olleet kiusana ja saunaankin päästiin vasta joulun jälkeen, jolloin tuli lepovuoro. Jouluruoka, perunasoppa, syötiin navetassa.

”*Vihollinen muisti joulupäivänä komppanian aluetta 700 kranaatilla saamatta mitään vahinkoa aikaan*”, Arvo kertoi.

Arvo nuorena ylioppilaana.

Hänen viimeinen kirjeensä kotiin on uudenvuodenaatolta.

Arvon olympiapassi Berliinistä.

"Täällä ei tarvitse ampua raketteja, vihollinen pitää kyllä niistä huolen. Paikallisten kellareihin kiireessä jääneet elintarpeet ovat antaneet meille mieluista täydennystä ruokailuun. Eilen oli ruokalistalla perunamuusia, pannukakkoa ja muurainhilloa vaikka kyllä kenttäkeittiölläkin ruokaa on."

Vuosi 1939 päättyi pataljoonan sotapäiväkirjan merkinnöissä varsin toiveikkaissa merkeissä.

"Nyt alkaa tilanne jo näyttää valoisammalta. Vaikka uusi vuosi alkaakin sodan merkeissä niin toivomme ja uskomme, että loppu on sitä onnellisempi."

Kohtalokas kranaatti

Uusi vuosikymmen valkeni maassa vallitsevan korkeapaineen seurauksena kirkkaana, mutta kylmänä. Pakkasta on liki 30 astetta.

Komppanian komentopaikka oli Kivilahden talon navetassa. Kello 14.30 siihen osui vihollisen tykistön kranaatti. Viisi miestä kuoli ja kuusi haavoittui. Yksi kaatuneista oli Arvo. Sotapäiväkirja kertoo: *"Meiltä kaatui mm. 2. komppanian päällikkö Arvo Naakka. Hänessä menetti komppania ja koko pataljoona yhden parhaista miehistään. Hän hoiti poikansa hyvin ja kaikki hänen toimintansa oli rauhallista ja harkittua. Sana pelko ei mahtunut hänen muuten laajaan sanavarastoonsa, vaan oli hänelle tuiki outo."*

Kotiin tieto Arvon kaatumisesta tuli vasta yhdeksän päivää myöhemmin. Myös uutiset hänen ylentämisestään luutnantiksi saavuttivat omaiset vasta kuolinilmoituksen julkaisun jälkeen. Harjavallan ensimmäiset sankarihautajaiset pidettiin 25.1.1940.

Urheilutoveri muistaa edelleen

Arvolle haudan jäiseen hiekkaan kaivoivat nuoret pojat: 17-vuotias **Pentti Tähtinen** ja 15-vuotias **Yrjö Rimpinen**. Molemmat nuorukaisista olivat töissä Kangasniemen talossa, jonka tytär joutui nyt sulhasensa myötä hautaamaan haaveen yhteisestä elämästä, joka oli ohi, ennen kuin ehti alkaakaan.

Heistä Rimpinen on vielä elossa ja edelleen sotaveteraanitoiminnassa aktiivisesti mukana. Tehtävä oli raskas etenkin hänelle, sillä hän pelasi myös aikanaan pesäpalloa Harjavallan Jymyn joukkueessa Arvon kanssa.

Rimpinen sai 1942 kutsunsa taistoon isänmaan puolesta. Hänen kohdallaan tie vei vielä Lapin sotaankin.

"Sankarihautoja ei saa unohtaa - niistä on pidettävä hyvää huolta ja niiden merkitys on kerrottava myös tuleville sukupolville", hän sanoo nyt.

"Sota on mielettömyyttä ja sitä on vältettävä kaikin mahdollisin keinoin. Ei kuitenkaan itsenäisyyttämme vaarantaen."

TEKSTI: JAAKKO SUONTAUSTA JA ARIELA SÄKKINEN
KUVAT: MAARIT NAAKKA JA SA-KUVA

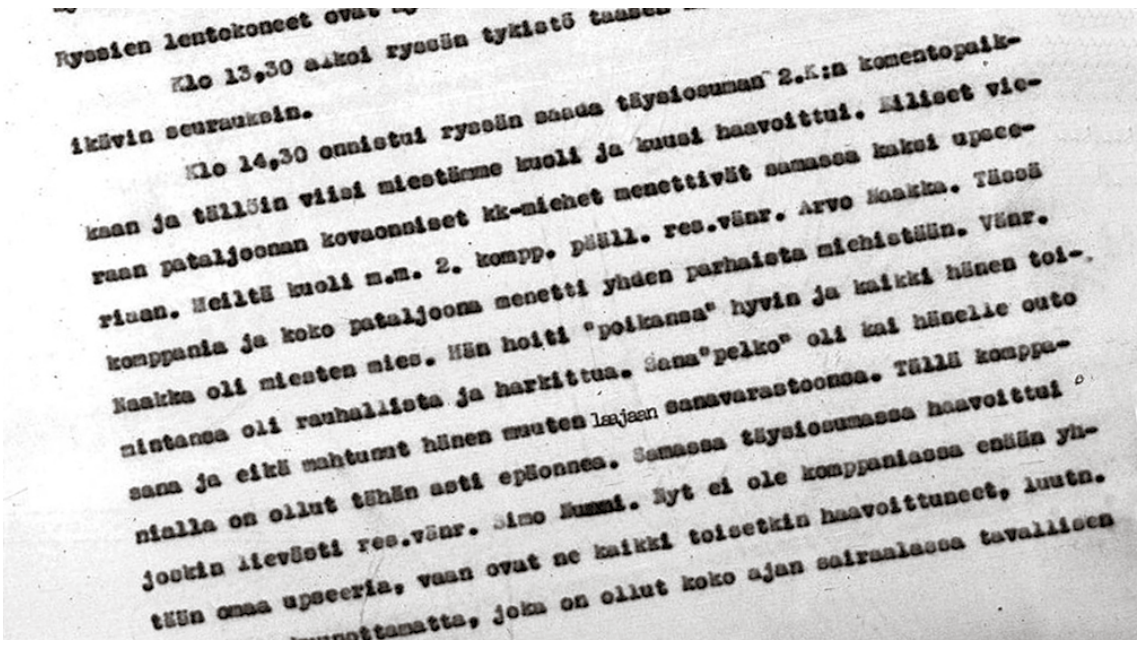
Ote pataljoonan sotapäiväkirjasta 1.1.1940.

TK TURTOLAN KAIVIN

Hammaslääkäri Hannu Cederberg
Vuosaaren pohjoinen ostoskeskus
Mustalahdentie 10, 00960 Helsinki
puh. 050-553 7877

AJAN HAMMAS TIDENS TAND
Hietasaarenkatu 24 //Sändögatan 24
65100 Vaasa // Vasa
06-320 2700

Uudenmaan Hammaspalvelu
Keskustie 5, 01900 Nurmijärvi
Lepsämäntie 1, 01800 Klaukkala
puh. 0207 411 420

Tarjoamme sotainvalideille, veteraaneille sekä puolisoille ja leskille monipuolista avokuntoutusta ja ympärivuorokautista hoitoa ja kuntoutusta sekä palveluasumista. Keskeisenä tavoitteena on tarjota yksilöllisiä, asiakaslähtöisiä, turvallisia ja vaikuttavia kuntoutus- ja hoitopalveluja.

Tiedustelut:
Jukka Mäkinen
Kenttäkatu17, 33500 TAMPERE
puh. 040-500 2539
www.tammenlehvakeskus.fi

TAMMENLEHVÄKESKUS
Kuntoutumisen paras kumppani

Tunnistatko tuntemattomat?

Kenttäpostia-lehden sarjassa julkaistaan kuvia rintamalta.
Tunnistatko kuvissa olevia henkilöitä?
Kerro siitä meille!

1

2

3

4

5

Nämä porukkakuvat ovat tietokirjailija Jukka Halosen kokoelmasta, ja niissä ei ole tietoja. Kuvista voi löytyä sinulle tuttuja henkilöitä. Henkilötiedot, porukkatiedot, ajat ja paikat ovat kaikki arvokasta sotahistoriallista tallennustietoa.

Ota yhteys: Kenttäpostia, PL 600, 0521 HELSINKI tai toimitus@sotaveteraaniliitto.fi.

6

7

8

SINI®
sini.fi

Rakennuspalvelua Uudellamaalla vuodesta 1972
erikoisalana teollisuus-, liike- ja julkinen rakentaminen
rakennustoimisto nousiainen oy
Sementtitehtaankatu 2 04260 KERAVA
Puh (09) 2747 260 Fax (09) 2747 2690
www.raktsto-nousiainen.fi myynti@raktsto-nousiainen.fi

HUOLTOVARMUUSKESKUS
FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAPSCENTRALEN
NATIONAL EMERGENCY SUPPLY AGENCY

Askolan kunta

ENONTEKIÖ

Euran kunta

hattula.fi
Elämää varten.

Hämeenkyrön kunta

IIN KUNTA
Siellä on se jokin

Ilmajoen kunta

INARI
Voimakas luonnostaan

ISOKYRÖ
ELÄMÄÄ SUUREMPI

JUVA
Aitoa osaamista jo vuodesta 1442

Jämijärven kunta

Kempeleen kunta

Kihniön kunta

Kirkkonummen kunta
Kyrklätts kommun

Leppävirran kunta

LIPERIN KUNTA
www.liperi.fi

LOPPI
KESKELLÄ KASVU-SUOMEA

Lumijoen kunta

MAASKUN KUNTA

MYRSKYLÄN KUNTA
MÖRSKOM KOMMUN
Arkiturvallinen kunta · Vardagstrygg kommun
www.myrskyla.fi

Ylpeästi lande
#nurmijärvi

Parikkalan kunta
Parasta yhdessä!

Pielaveden kunta

Puumala

Pöytyän kunta

Rautjärven kunta

Ristijärven kunta

RÄÄKKYLÄ

Sipoon kunta
Sibbo kommun

Sodankylä
Lapin tähtikunta

SOTKAMO

Sulkava
Suomen soutupitäjä

SUOMUSSALMI

Säkylä
Sata syytä!

Taipalsaaren kunta

Taivalkosken kunta

Tervon kunta

TERVOLA
Myönteisiä mahdollisuuksia

Teuva
www.teuva.fi

Tohmajärvi
tolokku ja toimelias

UTAJÄRVI
Asennetta pienestä pitäen

VESANTO
#SYDÄNMAA

Vimpelin kunta
Pieni kunta monta sankaria

Vörå kommun

Laihian kunta

TUUSULA

Hollolan kunta

Hyvää Joulua!

MYYDÄÄN KIRJA!

Erkki Huhta: Uskon sotaa
hinta 20 € kpl
tilaukset tekstiviestillä
numerosta 044-291 0706

HOITOKOTI FINLANDIA
palveluita kodinomaisesti

30-paikkainen hoitokoti upeassa kansallismaisemassa Punkaharjulla, Saimaan rannalla. Tarjoamme kuntouttavaa ja asiakkaan voimavaroja tukevaa:

LAITOSHOITOA
• sotainvalideille

INTERVALLIHOITOA
• tilapäistä hoitoa tarvitseville, esim. omaishoitajan loman ajaksi
• tarjoamme palveluita myös palveluseteleillä

TEHOSTETTUA PALVELUASUMISTA
• henkilöille, jotka tarvitsevat apua selviytyäkseen jokapäiväisistä askareista, myös sotiemme veteraaneille

PALVELUASUMISTA
• henkilöille, joille hoivan tarve on vähäisempi

SOTIEMME VETERAANIEN KUNTOUTUSPALVELUJA
• sotiemme veteraaneille, heidän puolisoilleen, sotaleskille ja sotainvalidien leskille

Tiedustelut: puh. 040 684 6488, eija.herttuainen@kruunupuisto.fi tai Hoitokoti Finlandia puh. 050 329 9250. Katso lisää **www.hoitokotifinlandia.fi**.

KRUUNUPUISTO
PUNKAHARJUN KUNTOUTUSKESKUS

Vaahersalontie 44, 58450 Punkaharju | 044 763 9130 | www.kruunupuisto.fi

Kuntoutuksen osaamiskeskus Helsingissä
Oulunkylän kuntoutuskeskus sr
TV:STA tuttu

Tarjoamme monipuolisia kuntoutuspalveluja sotainvalideille ja -veteraaneille, -leskille, puolisoille, lotille, pikkulotille sekä kaikille senioreille.

- ✓ Kuntoutusjaksot ja päiväkuntoutus
- ✓ Avokuntoutus, fysioterapia
- ✓ Intervallihoito ja laitoshoito
- ✓ Pore- ja uima-allas, yrttikylvyt
- ✓ Ravintola Veljeshovin ravitseva ja monipuolinen ruoka

Tiedustelut: 040-570 1439

Lääkärit, sairaanhoitajat, fysioterapeutit, toimintaterapeutit, jalkaterapeutti, sosiaaliohjaaja ja vapaa-ajanohjaaja sekä muu osaava henkilökuntamme ovat täällä Sinua varten.

Kuntoutuksen kärjessä yli 25 vuotta - TERVETULOA

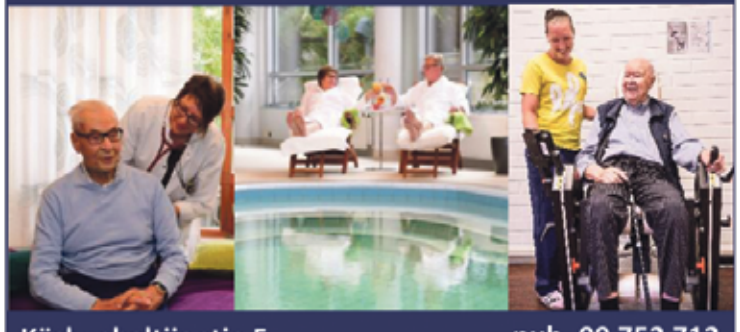

Käskynhaltijantie 5
00640 Helsinki
puh. 09 752 712
www.okks.fi

Suurmiehen syntymästä 150 vuotta

Kolmen rauhan Paasikivi

Myöhemmin tasavallan presidenttinäkin toiminut Juho Kusti Paasikivi oli keskeinen toimija niin tänä vuonna satavuotisjuhlaansa viettävän Tarton rauhan kuin Talvi- ja Jatkosodan rauhan takana.

Juho Kusti Paasikivi syntyi marraskuun 27. päivänä 1870 Hämeen läänin Koskella. Hän on tunnetuimpia suomalaisia poliitikkoja ja hän teki pitkän uran monenlaisissa valtiollisissa tehtävissä toimien jo suuriruhtinaskunnan aikana sekä kansanedustajana että senaattorina. Itsenäistyneessä Suomessa hän toimi sitten useaan otteeseen pääministerinä ja presidenttinä. Vuosina 1914 - 34 hän ehti toimia myös KOP:n pääjohtajana.

Tässä artikkelissa lähestytään Paasikiveä ensisijaisesti rauhanmiehenä tai paremminkin rauhantekijänä. Paasikivi oli keskeinen toimija niin Tarton rauhassa - jonka solmimisesta tuli lokakuun 14. päivä kuluneeksi sata vuotta - kuin myös Talvi- ja Jatkosodan päättäneissä rauhanprosesseissa.

Kiistanalainen Tarton rauha

Tarton rauhan neuvottelujen aloittamista viivytti Neuvosto-Venäjän sekasortoinen tilanne ja sekin, että Suomessa ei oltu varsinkaan oikeistopiireissä halukkaita rauhansopimukseen epävakaan naapurimaan bolsevistisen hallituksen kanssa. Talvella 1920 tilanne kuitenkin vakiintui sen verran, että maaliskuussa muodostettu **Rafael Erichin** hallitus asetti tavoitteekseen rauhan aikaansaamisen. Yhteyksiä maiden välillä pidettiin yllä talven ja kevään aikana ja 11.5. Neuvosto-Venäjä esitti rauhanneuvottelujen aloittamista. Suomi suostui ehdotukseen. Neuvottelut alkoivat 12. kesäkuuta Paasikiven toimiessa Suomen valtuuskunnan puheenjohtajana.

Neuvottelut eivät edenneet kovin nopeasti jo pelkästään siitä syystä, että sovittavia asioita oli niin paljon 110 vuotta kestäneen yhteisen taipaleen ajalta. Erityisen kiperiksi kysymyksiksi osoittautuivat Petsamon Suomeen liittäminen ja Itä-Karjalassa sijainneiden Repolan ja Porajärven pitäjien halukkuus liittyä Suomeen. Lopulta venäläiset suostuivat siihen, että Suomi saa Petsamon, mutta samalla se luopuu vaatimuksistaan Repolaan ja Porajärveen. Ratkaisevat neuvottelut käytiin Suomen valtuuskuntaan kuuluvan **Väinö Tannerin** ja venäläisten pääneuvottelijan **Platon Kersentsevin** kesken syyskuun 3. päivänä. Neuvottelut Tanner kävi salaa muilta valtuuskunnan jäseniltä, mutta Paasikiven luvalla ja myötävaikutuksella.

Rauhansopimus allekirjoitettiin 14.10.1920 ja eduskunta hyväksyi sen 1. joulukuuta selvin numeroin 163 - 27. Suomessa suhtauduttiin solmittuun rauhaan jossakin määrin nuivasti - varsinkin porvarillisissa piireissä oltiin sitä mieltä, että enempikin olisi pitänyt saada. Toisaalta eduskunnan ylivoimaisen enemmistön hyväksyntä kertoo, että oltiin tyytyväisiä, kun epävarma sotatilan aika saatiin loppumaan.

Paasikivi sai ansioistaan rauhanneuvottelijana ensimmäisenä Suomessa valtioneuvoksen arvonimen. Hänen mielestään raja Rajajoella pysyisi kuitenkin vain niin kauan, kun Neuvostoliitto olisi heikkouden tilassa, koska raja oli liian lähellä Leningradia. Tämä hänen näkemyksensä kannattaa pitää mielessä, kun arvioi Paasikiven toimintaa syksyllä 1939 ja talvella 1940.

Kaksi pakkorauhaa

Kuten tunnettua, Euroopan poliittinen tilanne kärjistyi Saksan voimistumisen ja Hitlerin valtaannousun myötä 1930-luvun loppua kohden. Suurin merkitys tulevan kehityksen kannalta oli Saksan ja Neuvostoliiton 23.8.1939 solmimalla hyökkäämättömyyssopimuksella ja sen salaisella lisäpöytäkirjalla. Siinä Suomi sovittiin kuuluvaksi Neuvostoliiton etupiiriin, ja maa käytti sopimuksen sille suomia mahdollisuuksia syksyn 1939 aikana täysimääräisesti hyväkseen.

Suomalaiset neuvottelijat kävi-

vät Paasikiven johdolla kolme kertaa Moskovassa kuulemassa yksityiskohtaisemmin venäläisten vaatimuksista eli rajansiirroista lähinnä Kannaksella. Uudet rajat olisivat heikentäneet suuresti suomalaisten puolustusmahdollisuuksia, eikä hallitus antanut neuvottelijoille lupaa suostua venäläisten vaatimuksiin. Paasikivi tosin uskoi, että Neuvostoliitto halusi välttää sodan Suomen kanssa ja oli valmis eräisiin hallitusta pidemmälle meneviin myönnytyksiin.

Tämä ilmeisesti pantiin merkille myös Kremlissä. Paasikivi oli toivottu vieras maaliskuussa 1940 Moskovassa, kun aloitettiin Talvisodan rauhanneuvottelut. Pääministeri **Risto Ryti** johti tosin suomalaisten valtuuskuntaa, mutta Paasikiven painoarvo oli suurin. Varsinaisista neuvotteluista ei tosin ollut kysymys, vaan Suomen neuvottelijat, Paasikivi muiden mukana, joutuivat hyväksymään venäläisten sanelurauhan. Kun Paasikivi nyt oli leimautunut - enemmän tai vähemmän perustellusti – rauhanmieheksi, sai hän epäkiitolliseksi tehtäväkseen toimia Talvi- ja Jatkosodan välisen ajan Suomen Moskovan lähettiläänä.

Suhdanteet muuttuivat ja syksyllä 1941 Paasikivi oli muiden suomalaispoliitikkojen mukana uskomassa, että saksalaiset valloittavat Leningradin ja Neuvostoliitto häviää sodan. Talvella 1943 - saksalaisten Stalingradin tappion jälkeen – se ei näyttänyt kuitenkaan enää todennäköiseltä. Vastuulliset suomalaiset poliitikot näkivät ainoaaksi mahdollisuudeksi Suomen irrottautumisen sodasta. Talvella 1943 Suomessa nosti päätään ns. rauhanoppositio ja sen henkisenä johtajan toimi Paasikivi, vaikka käytännön tasolla suomenkielisten jäsenten johtajana tuli toimimaan **Urho Kekkonen** ja ruotsinkielisten voimahahmoksi kohosi **J.O. Söderhjelm**.

Rauhaan oli vielä pitkä matka, mutta sekin päivä koitti 19.9.1944. Päivänpolitiikasta syrjässä ollut Paasikivi ei ollut mukana rauhanneuvotteluissa, mutta nousi jo marraskuussa 1944 muodostetun hallituksen pääministeriksi. Presidentiksi hän nousi **Mannerheimin** jälkeen maaliskuussa 1946 ja toimi siinä virassa seuraavat kymmenen vuotta.

Kaikkiaan Juho Kusti Paasikiven ura Suomen poliittisen elämän ja talouselämän huipulla kesti yli 50 vuotta. Kun Paasikivi oli keskeisesti vaikuttamassa kaikkiin kolmeen Suomen itsenäisyyden aikana solmittuun rauhansopimukseen, voi häntä hyvällä syyllä luonnehtia rauhanmieheksi ja jopa rauhantekijäksi.

ESKO VUORISJÄRVI
VTT, sotahistorioitsija

Lahden Diakonialaitos toivottaa
Rauhallista Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta 2021
DILA
LAHDEN DIAKONIALAITOS
Lisätietoa palveluistamme puh. 044 713 2020 (ark. klo. 8-15)
tai sähköpostilla asumispalvelut@dila.fi

RETTIG

100 1920 – 2020
esse elektro-kraft

LEHTI SEPÄT
est. 1888

SORVOJA OY
Rakentamisen laatua jo yli 50 vuotta
Rakennusliike Sorvoja Oy | Oulaistenkatu 23 L 5, 86300 OULAINEN | Tel. +358 8 473 810 |
rakennusliikesorvojaoy@sorvojaoy.com | www.sorvojaoy.com
Luotettava Kumppani

MOVAX

PALOHEIMO

BERNER

INTEGRAL

AUTOSALPA

STEN®
teräksellä tulokseen

Lautex®

Akaa

ALAJÄRVEN KAUPUNKI
Aitoa elämää Aaltojen keskellä

Forssan kaupunki

HANGON KAUPUNKI
HANGÖ STAD

Ikaalisten kaupunki

J•ENSUU

JYVÄSKYLÄ
www.jyvaskyla.fi

Järvenpää

Kaarina

Kangasala
OKSALLA YLIMMÄLLÄ

KANKAANPÄÄ

Kauhajoki
kauhajoki.fi

Kauhavan kaupunki

KITEE

KIURUVESI
LUOMU-SUOMEN PÄÄKAUPUNKI

Kuopion kaupunki

LAHTI

LAPPEENRANTA
KANSAINVÄLINEN YLIOPISTOKAUPUNKI

LAPUA

LIEKSA

Loimaa
Jyvällä tulevaisuudesta

Loviisan kaupunki
Lovisa stad

Naantali

NIVALA
Kasvatamme tulevaisuutta

ORIMATTILA
Kiitos kotimaastamme.
www.orimattila.fi

ORIVESI

PAIMIO

Rauma
Rouhevasti rohkeampi

SASTAMALA
sopivasti sykettä

Somero

Tornio

Uudenkaarlepyyn kaupunki

Valkeakoski
Kun haluat palvelukseesi kaupungin

Viitasaaren kaupunki

YLIVIESKA
kasvun ihmeitä

YLÖJÄRVI

Ähtäri

SALON K - CITYMARKETKAUPPIAS TOMPPA

Kiittää sotiemme veteraaneja

Enontekiön seurakunta	**Kirkko Espoossa†** Espoonlahden seurakunta	Euran seurakunta
Evijärven seurakunta	Hangon seurakuntayhtymä	Hankasalmen seurakunta
HARJAVALLAN SEURAKUNTA	KIRKKO HELSINGISSÄ www.helsinginseurakunnat.fi	Herttoniemen seurakunta, Helsinki
Hollolan seurakunta	Hyvinkään seurakunta	Hämeenkyrön seurakunta
HÄMEENLINNAN† SEURAKUNNAT	Iin seurakunta	Imatran seurakunta
JANAKKALAN SEURAKUNTA†	**JOROISTEN† SEURAKUNTA**	Joutsan seurakunta
Jyväskylän seurakunta	Kajaanin seurakunta	Kangasalan seurakunta
Kangasniemen seurakunta	KANNUKSEN EV.LUT. SEURAKUNTA	Karstulan seurakunta
Kauhajoen seurakunta	Kauhavan seurakunta	Kauniaisten suomalainen seurakunta
KEMIN SEURAKUNTA	Kempeleen seurakunta	KERAVAN SEURAKUNTA
Kihniön seurakunta	Kiteen seurakunta	Hyvää joulua! www.konnevesi.fi/seurakunta
KOUVOLAN EV.LUT. SEURAKUNNAT	Kuusamon Seurakunta	Kyyjärven seurakunta
Kärsämäen seurakunta	LAHDEN SEURAKUNTAYHTYMÄ	Laitilan seurakunta

LAPINLAHDEN† SEURAKUNTA	LAPPAJÄRVEN SEURAKUNTA www.lappajarvenseurakunta.info	Laukaan seurakunta
Lempäälän seurakunta	Limingan seurakunta	Liperin seurakunta
Lumijoen seurakunta	Luvian kappeliseurakunta	MASKUN SEURAKUNTA
MIKKELIN TUOMIOKIRKKO-SEURAKUNTA	Muhoksen seurakunta	Multian seurakunta
Muonion seurakunta	Mynämäen seurakunta	Mäntsälän seurakunta
NOKIAN SEURAKUNTA	Nurmijärven SEURAKUNTA	Orimattilan seurakunta
Oriveden seurakunta ja Juupajoen kappeliseurakunta	Oulaisten seurakunta	OULUN ev.-lut. seurakunnat Sinun tähtesi
Oulunkylän seurakunta, Helsinki	Paavalin seurakunta, Helsinki	Pakilan seurakunta, Helsinki
Parikkalan seurakunta	PARKANON SEURAKUNTA	Perhon seurakunta
Pielaveden seurakunta	Pitäjänmäen seurakunta, Helsinki	POHJOIS-LAPIN SEURAKUNTAYHTYMÄ DAVVI-LAPPI SEARVEGODDEOVTTASTUPMI TAVE-LAAPI SERVIKODDEOVTÅSTUME
KIRKKO PORISSA	KIRKKO PORVOOSSA† KYRKAN I BORGÅ	Posion seurakunta
PUDASJÄRVEN SEURAKUNTA	PYHTÄÄN SEURAKUNTA PYTTIS FÖRSAMLING	Pyhäjoen seurakunta
Ranuan seurakunta	RAUMAN SEURAKUNTA	Riihimäen seurakunta www.riihimaenseurakunta.fi
ROVANIEMEN SEURAKUNTA Rauhallista joulua & siunattua uutta vuotta 2021! Joulunajan tapahtumat: www.rovaniemenseurakunta.fi	Ruokolahden seurakunta	Saarijärven seurakunta, Kannonkosken, Kivijärven ja Pylkönmäen kappeliseurakunnat
Siikalatvan seurakunta	SIILINJÄRVEN SEURAKUNTA	Sipoon seurakuntayhtymä Sibbo kyrkliga samfällighet

Siunattua Joulunaikaa 2020 ja Uutta Vuotta 2021 toivottaen

Varpaat savessa, siipien suojassa Someron seurakunta	Sulkavan seurakunta	Suomussalmen seurakunta
Sääksmäen seurakunta	Tainionvirran seurakunta	Tammelan seurakunta
TAMPEREEN EV.LUT. SEURAKUNTAYHTYMÄ	Tervolan seurakunta	TIKKURILAN SEURAKUNTA VANTAAN SEURAKUNNAT
Tohmajärven seurakunta	Tornion seurakunta	Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä
TUUSULAN SEURAKUNTA	Tyrnävän seurakunta	Urjalan seurakunta
UUDENKAUPUNGIN SEURAKUNTA	Rauhallista joulua ja siunausta vuodelle 2021 VAASAN SUOMALAINEN SEURAKUNTA	KIRKKO VANTAALLA Kyrkan i Vanda
Varpaisjärven seurakunta	Vimpelin seurakunta	Vähänkyrön seurakunta
Ähtärin seurakunta	Äänekosken seurakunta	

Med Tack för gott samarbete. En Välsignad Julhögtid och Ett Gott Nytt År 2021

Ekenäsnejdens svenska församling	KYRKAN I ESBO Esbo svenska församling	Kimitoöns församling Kemiönsaaren seurakunta
KIRKKO PORVOOSSA KYRKAN I BORGÅ	Mariehamns församling	VANDA SVENSKA FÖRSAMLING Kyrkan i Vanda
VASA SVENSKA FÖRSAMLING	Vörå församling Vöyrin seurakunta	

Kristus syntyy - kiittäkää

Riemullista Joulunaikaa ja Jumalan Siunaamaa Vuotta 2021

HELSINGIN ORTODOKSINEN SEURAKUNTA	Jyväskylän ortodoksinen seurakunta	Lapin ortodoksinen SEURAKUNTA Lappi ortodookslaž SIE´BRRKÅ´DE
Nurmeksen ortodoksinen seurakunta	Taipaleen ortodoksinen seurakunta	Turun ortodoksinen seurakunta

APTEEKKIPALVELUA SOTIEMME VETERAANEILLE

Alajärvi

Alajärven Apteekki
Keskuskatu 14, 62900 Alajärvi
puh. **06-557 2249**

Hamina

Haminan Keskusapteekki
Satamakatu 9, 49400 Hamina
puh. **05-344 0172**

Helsinki

Munkkiniemen Puistoapteekki
Munkkiniemen puistotie 15,
00330 Helsinki
www.munkkiniemenpuistoapteekki.net

Joutsa

Joutsan Apteekki
Yhdystie 9, 19650 Joutsa
Puh. **0207 342 300**

Karjaa

Karis Apotek Karjaan Apteekki
Kauppiaankatu 9, 10300 Karjaa
puh. **019-230 018**

Lappeenranta

Hyvän Mielen Apteekki
LAPPEENRANNAN UUSI APTEEKKI
Kaakkoiskaari 22,Myllykeskus, p.05-8871180
Ma-Pe 8-19 La 8-16 Su 12-16
Myllykeskus • Taipalsaari • Voisalmi
TERVEYS • KAUNEUS • HYVINVOINTI
lappeenranta.hyma.fi

Mäntyharju

Mäntyharjun Apteekki
Pentinpolku 2 (S-Market)
Puh. 010 524 7720
mantyharjunapteekki.net

Naantali

Naantalin Apteekki
Luostarinkatu 25, 21100 Naantali
puh. **02-431 2720**

Orimattila

Orimattilan Apteekki
Erkontie 16, 16300 Orimattila
puh. **03-887 430**

Parikkala

PARIKKALAN APTEEKKI
puh. **05-430 016**

SAAREN SIVUAPTEEKKI
puh. **05-435 256**
www.parikkalanapteekki.fi

Simpele

Simpeleen Apteekki
Roihankatu 1, 56800 Simpele
puh. **05-437 1129**

Töysä

Töysän Apteekki
Paavolantie 1, 63600 Töysä
puh. **06-526 1171**

Vaasa

**VAASAN VANHA APTEEKKI,
GAMLA APOTEK i VASA**
Vaasanpuistikko 13, Vasaesplanaden
puh. **06-357 5300**

KIRJAT

Rukajärvi kestää

● ***Jukka Kuhanen-Esa Sirén: Sodan tarinat***

Gummerus 2020. 303 sivua

On ollut heitä, jotka mielellään muistelevat. Sitten on ollut heitä, jotka ovat visusti vaienneet sotavuosien kokemuksistaan. Jokainen valittu tie on ollut aivan oikein omassa päätännässä. Jälkipolvien kannalta on kuitenkin äärimmäisen arvokasta, että sodan kokemukset ovat välittyneet eteenpäin.

Rukajärven suunnan historiayhdistys RSHY teki vuosina 1986-2002 merkittävän ponnistuksen kokoamalla kuutisensataa itse kirjoitettuja tahi haastateltuja sotamuistoja tämän suunnan mieheltä, jotka olivat suurelta osin Ylä-Savon, Pielisen Karjalan ja Kainuun pitäjistä. Nämä miehet olivat taitavia taistelijoita – maanviljelijöitä ja metsätyöläisiä. He osasivat selviytyä kovissa korpiolosuhteissa.

Rukajärven suunnalla taisteli 14. Divisioona, joka toimi ainoana suoraan päämajan alaisuudessa. Se oli myös poikkeuksellisen vahva yhtymä. Jatkosodan alussa divisioonaan kuului 21 000 miestä, ja vielä sen jälkeenkin 15 000. Mukana oli tuhat lottaa. Sodan loppuun mennessä kaatui noin 3000 suomalaista sotilasta, ja kokonaistappiot olivat yli 7200 miestä. Kuten tunnettua, Rukajärvellä pysyttiin saavutetuissa asemissa sodan loppuun asti.

Yksinäinen partiomies vartiopalvelustaan suorittamassa Rukajärven suunnan talvisessa korpimaisemassa. Kuva on otettu joulukuussa 1942.

Rukajärven sotatarina avautuu tyylikkäästi Jukka Kuhasen ja Esa Sirénin tuoreessa kirjassa Sodan tarinat (*Gummerus 2020*). Teokseen on valikoitunut 24 veteraanin haastatteluihin perustuvat muistelot. Heistä yli puolet on upseereita, ennen muuta komppanianpäälliköitä, mutta mukaan mahtuu myös tavallisten rivimiesten kertomuksia, täydennettynä muonituslotalla.

Tarinat eivät rakennu henkilö kerrallaan, vaan kertojien kokemukset on siroteltu kronologiseen aikajärjestykseen. Kuten muuallakin, jatkosotiminen jakautuu kolmeen vaiheeseen – kesän ja syksyn 1941 hyökkäysvaiheeseen, pitkään asemasotaan ja lopulta kesän 1944 torjuntataisteluihin. Viimeisestä mainitusta Rukajärvi ei luonnollisesti kerro koko Jatkosodan kuvaa, koska sille suunnalle ei osunut vihollisen massiivista painostusta, kuten muille rintamanosille. Painopiste on yllättävänkin vahvasti asemasodassa – ehkä erityisesti hyökkäysvaiheesta olisi voinut irrota enemmänkin.

Kronologisesta kerronnasta poiketaan esiteltäessä sotilaiden arkeen liittyvää aihepiiriä – lääkintähuoltoa, lottatoimintaa tai ilmapuolustusta. Se on ollut perusteltu ratkaisu kokonaiskuvan hahmottamiseksi. Kirjalla on itse kerronnallisuuden lisäksi lukuisia muita ansioita. Alussa läpikäydyt joukko-osastojen termit sekä sotilasarvot ja niitä seuranneet tehtävät selkeyttävät lukukokemusta. Karttapiirrokset edesauttavat hahmottamaan, missä mennään.

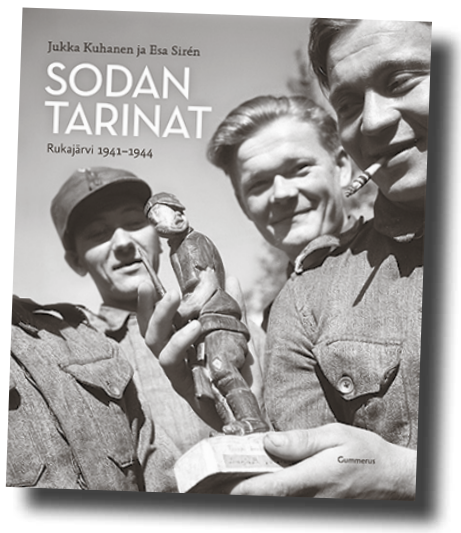

Kirjan lopussa kertautuu luutnantti Osmo Rasilon tapaaminen entisen vihollisen kanssa tukikohta Pallossa heti aselevon jälkeen. Rasilo aikoi valokuvata tapaamisen, mutta venäläinen luutnantti kielsi sen. Rasilo mainitsee, että hänen toverinsa onnistui kuitenkin ikuistamaan hetken salaa. Tätä valokuvaa, kuten juuri muitakaan rintamamiesten ottamia valokuvia ei kirjasta löydy. Se on ehkä ainoa heikkoudeksi laskettava seikka. Rintamamiesten kerrontaa olisivat vahvistaneet heidän omat kuvansa, jos toki hyvätasoiset TK-kuvatkin ajavat osin saman tehtävän.

Vastaavia yhteen vetäviä kirjoja toivoisi lisääkin. Rukajärven suunnalla Sodan tarinat täyttää hyvin tehtäväänsä.

JUKKA HALONEN

Rauhanneuvottelijan elämän dramaattiset vaiheet

● ***Martti Häikiö: Hackzell - Karhun kaatajasta rauhantekijäksi***

Docendo 2020, 395 s.

Professori **Martti Häikiö** on kirjoittanut kattavan ja tyylikään historiateoksen pääministeristä ja Suomen v. 1944 rauhanneuvotteludelegaation johtajasta **Antti Hackzellista**. Kirjassa keskitytään Hackzellin toimiin 1930 – 1940 –luvuilla.

Yksi tällaisten teosten parhaita puolia on uusien näkökulmien löytyminen sinänsä jo kaluttuihin dramaattisiinkin lähihistoriamme tapahtumiin. Jokainen henkilö on kokenut ja tulkinnut tilanteet ja aikakauden oman historiansa ja asemapaikkansa kautta. Kansanedustajana ja lopulta pääministerinä Hackzell oli aitiopaikalla vaikuttamassa maamme kohtaloon ja selviytymiseen sodasta.

Hackzellin ura vei hänet v. 1936 Suomen Työnantajain Keskusliiton johtoon, missä tehtävässä hän johti järjestönsä yhdessä Suomen Ammattiliitojen Keskusjärjestön kanssa keskellä Talvisotaa kuuluisaan ”Tammikuun kihlaukseen”. Jo tämä saavutus olisi nostanut Hackzellin merkkihenkilöidemme joukkoon. mutta kesällä 1944 torjuntataisteluiden vielä raivotessa Suomi tarvitsi kuitenkin niin sisä- kuin ulkopoliittisesti sopivaa henkilöä pääministeriksi ja Suomen rauhanneuvotteluiden johtajaksi. Hackzell tunsi nuoruudestaan ja suurlähettiläskaudeltaan Neuvosto-Venäjän hyvin, ja häntä arvostettiin niin Saksassa kuin Ruotsissa. Tehtävä lankesi hänelle.

Pitkän uran ja sota-ajan rasitukset vaativat kuitenkin pian veronsa, kun Hackzell sai vakavan aivoverenvuodon Moskovassa kesken rauhanneuvotteluiden. Hackzellin upseeripoika kaatui Jatkosodassa, hän itse menetti käytännössä elämänsä puolustaessaan Suomea toisenlaisella rintamalla. Hackzellin ja hänen perheensä tarina ansaitsee tulla kerrotuksi.

SAKARI MARTIMO

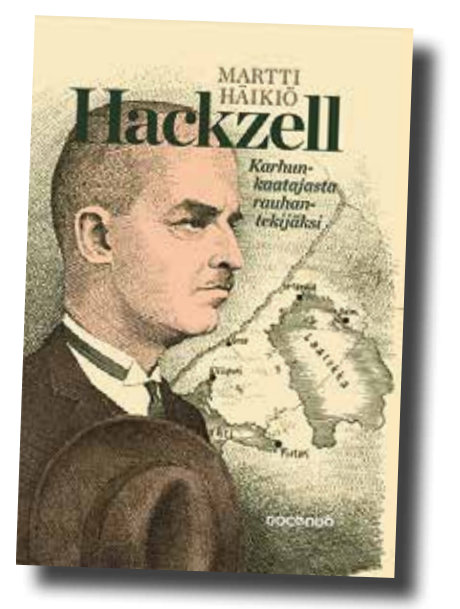

Postia menneisyydestä

● ***Hannu Tapola: Serkusten kirjeet – Mottisen serkusten kenttäpostia***

Omakustanne 2020, 167 sivua

Sotiemme 1939 – 1945 aikana kulki koti – ja sotarintaman välillä noin miljardi kenttäpostilähetystä, joiden kautta saatiin paitsi kaivattuja kuulumisia, myös mm. täydennystä rintaman muonitukseen ja varusteistoon. Sotien aikainen kirjeenvaihto tarjoaa usein ihmisläheisen ja koskettavan ikkunan sodan arjen todellisuuteen.

Tähän on nyt tarttunut metsänhoitaja ja reservin majuri **Hannu Tapola**, joka on tallentanut lempääläisen Mottisen talon serkusten lähettämän kenttäpostin kirjaksi. Kyseinen serkussarja on Tapolan isän sisarukset, joten tulos on merkittävä perinneteko jo suvun seuraavia polvia ajatellen.

Sen erityisempää narratiivia ei kirjeiden ympärille ole koottu, vaan kyseessä on nimenomaan kokoelma kirjeitä. Näiden väliin Tapola on kuitenkin mm. joukko-osastojen sotapäiväkirjoihin syventyen lisännyt kirjoittajien sekä joukko-osastojen sotapolkua taustoittavia katkelmia, samoin kuin myöhemmin haastattelemiensa kirjoittajien muistelmia.

Kirjeet avaavat sodan arkea yksittäisten ihmisten kokemusten kautta. Tieto siitä, että lukee ihan oikeiden ihmisten oikeisiin kirjeisiin kirjaamia mietteitä keskeltä tilanteista kauheinta tuntuu jo nykylukijasta poikkeuksellisen intiimiltä – niin harvinaiseksi on kirje viestintämuotona jo nykyään tullut. Voisi kuvitella, että tulevia sukupolvia tällainen inhimillinen ulottuvuus tulee koskettamaan vieläkin enemmän, joskin hieman jäi mietityttämään, olisiko muualla kirjassa käytössä olleen fontin kursivointi ollut kirjeosioihin valittua kaunokirjoitusfonttia lukijaystävällisempi valinta.

Kuvituksena toimivat kortit, taistelumaastojen kartat sekä sodanaikaisen valokuvat tekevät kokonaisuudesta kattavan paketin – etenkin korttien kuvitus luo koomista ajankuvaa. Kirjan loppuun kootut kirjoittajien elämänkerrat tuovat kirjoittajien kohtalot entistä lähemmäs lukijaa. Kirja (25€ + postikulut) on tilattavissa kirjoittajalta: hannusakari.tapola@gmail.com.

ARIELA SÄKKINEN

Mannerheimissä riittää tutkittavaa

● ***Pekka Visuri: Mannerheim ja Heinrichs, Marsalkka ja hänen kenraalinsa,***

Docendo 2020, 299 s.

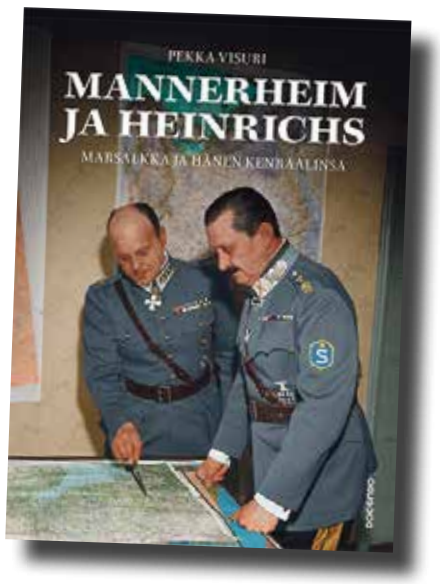

Professori **Pekka Visuri** on uusimmassa tutkimuksessaan tarkastellut ylipäällikön ja hänen läheisen apulaisensa, monissa eri tehtävissä sotien aikana palvelleen kenraali Heinrichsin yhteistyötä. Kirja on ahkeran tutkijan kuudes sota-aikaa käsittelevä kirjansa. Sen julkistamistilaisuudessa käyttämässään esittelypuheenvuorossa hän totesi kirjan olevan eräänlainen päätös ja koonnos koko jaksosta. Kirja vahvistaa tiedossa olleen käsityksen siitä, että Heinrichs oli yksi, ehkä jopa merkittävin Mannerheimin luottokenraaleista. Mannerheimin luottamusta Heinrichsiin kuvaa se, että hän kävi välirauhan ja jatkosodan aikana moneen kertaan Saksassa ja toimi eräänlaisena viestinviejänä Mannerheimin ja Adolf Hitlerin välillä. Suomessa hän piti tiivistä yhteyttä Mikkelin päämajassa toimineeseen Saksan yhteysupseeriin **Waldemar Erfurthiin**.

Ehkäpä saksalaisiin varauksellisesti suhtautunut Mannerheim sai heistä luotettavaa tietoa nimenomaan Heinrichsiltä. Visuri esittää mielipiteenään - tiukasti lähteisiin nojautuen - että Mannerheim olisi ollut syksyn 1939 rajaneuvotteluissa valmis jonkinlaisiin alueluovutuksiin Neuvostoliitolle, mutta hallitus oli niitä vastaan. Kysymys kuuluu: olisiko Talvisota ollut suuremmilla myönnytyksillä vältettävissä? Vastaus on selvä: kyllä, mutta millä hinnalla? Tiedämme vain, mitä tapahtui Baltiassa ja sen valossa Suomi toimi ainoalla oikealla tavalla asettuessaan aseelliseen vastarintaan venäläisten hyökättyä marraskuussa 1939. Visurin kirja on hyvä yhteenveto Suomen sodanaikaisesta puolustuspolitiikasta ja taistelusta itsenäisyytensä puolesta. Siinä on myös joitakin hyvin rohkeita tulkintoja sodanaikaisten päätösten merkityksestä, mutta niiden esittelyyn ei tila tässä riitä. Monestakin syystä Mannerheim on kirjassa etualalla ja Heinrichsin tekemiset jäävät esimiehen kaiken kattavuuden varjoon.

ESKO VUORISJÄRVI
VTT, sotahistorioitsija

Pohjois-Karjalasta kajahtaa

● ***Jarkko Kemppi: Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri ry 1960-luvulta 2020-luvulle***

Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri 2020: 238 s. Docendo 2020, 395 s.

Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin historiateos muodostaa mielenkiintoisen narratiivin pohjoiskarjalaisen veteraanisukupolven matkasta sodan jälkeen: sen alusta, kehittymisestä sekä siirtymisestä kohti perinneaikakautta.

Teos etenee kronologisesti kohti nykyhetkeä. Perustamisvaiheessa 1960-luvulla oli suuria rahavaikeuksia ja rekrytointipulmia. Seuraavalla vuosikymmenellä toimintaa selkeytettiin ja täsmennettiin, kunnes 1980-luvulla päästiin tilanteeseen, jossa taloustilanne oli vakaa ja yhteydenpito piirin sisällä ja piiristä ulospäin oli aktiivista. Sittemmin kansainvälistymisen vuosikymmenen kautta päästään aikaan, jolloin toiminta hiljalleen siirtyy yhä nuorempien ikäpolvien vastuulle. Samalla sodan käyneen ikäluokan osallisuus hoiva- ja huoltotyössä lähenee loppuaan.

”Kaveria ei jätetä” -teema nousee vahvasti esille. Taloudellisten resurssien pääkäyttökohde on ja pysyy läpi aikakausien: veteraaneihin kohdistuva kuntoutus ja veljesapu.

Historiateoksen tarina syvenee teosta lukiessa kerroksittain: kirjan alkuosan tapahtumien kronologisesti etenevästä perustasta päästään näkemään varsinaista toimintaa. Yhteisöllisyys eri tapahtumissa avaa mielenkiintoisen näkymän kunkin ajan mielenmaisemaan. Vaikuttavia ovat myös teoksessa esitetyt henkilö- ja tapahtumakuvaukset.

On äärimmäisen tärkeää dokumentoida sotasukupolven työ. Käsillä oleva kirja on paitsi mielenkiintoinen lukea, se täyttää myös hienosti tärkeän dokumentaatiotehtävän.

JYRKI HUUSKO
Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja

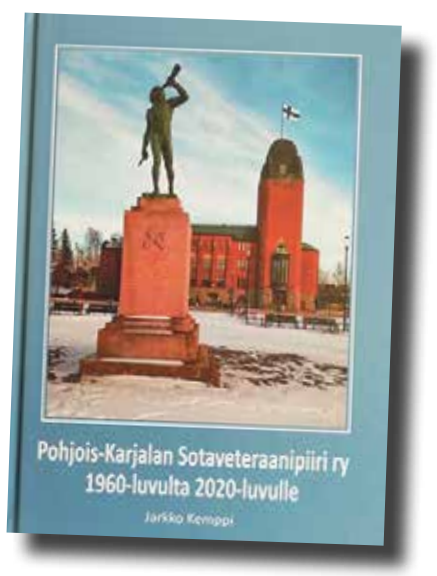

KIRJAT

Sodan kokemuksia monelta rintamalta

● ***Tarja Lappalainen: Raatteentien jäisestä helvetistä Tali-Ihantalan tulimyrskyyn,***

Docendo 2020, 302 s.

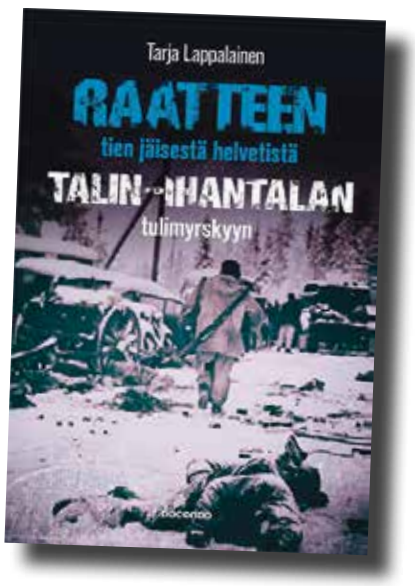

Aikalaiskertomukset talvi- ja jatkosodasta ovat loppumassa, kun mukana olleet ovat suureksi osaksi siirtyneet tuonpuoleiseen. Tietokirjailija **Tarja Lappalainen** on tehnyt arvokasta työtä, kun on onnistunut haastattelemaan vielä muutamaa etulinjan veteraania. Heidän kertomusten välityksellä sodan todelliset, monesti kauhistuttavat kasvot paljastuvat suomalaisen sotilaan torjuessa viimeisillä voimillaan ylivoimaisen vihollisen hyökkäykset. Sekä veteraanit että kirjoittaja puhuvat useaan otteeseen ihmeestä ja pitävät käsittämättömänä, että Suomi selvisi.

Kirjoittaja on haastatellut myös kahden ansioituneen jääkärikenraalin – **Uno Fagernäsin** ja **Lennart Oeschin** – pojanpoikia **Peter Fagernäsiä** ja **Klaus Oeschia**. Heidän kauttaan aukeaa myös yksi ulottuvuus; miten jälkipolvi näkee isien ja isoisien sankariteot. Kummankin kenraalin kohdalla kävi niin, että sodan jälkeisessä ilmapiirissä he eivät saaneet ansioistaan sitä arvostusta, mikä heille olisi kuulunut.

Lappalaisen lähestymistapa aiheeseen on ollut se, että hän on haastatellut kohdehenkilöitään ja lukenut heidän päiväkirjojaan ja muistiinpanojaan ja asettanut heidän sotaajan kokemuksensa suurempaan sotilaalliseen tilannekuvaan.

Hyvä esimerkki tästä on etulinjan ja samalla pääpuolustusaseman sijoittaminen Kannaksen Valkeasaareen. Ainakin niissä asemissa taistelleet sotilaat näkivät, kuinka vaikeaa olisi torjua vihollisen hyökkäys avoimeen, hiekkaperäiseen maastoon kaivetuissa taisteluhaudoissa ja poteroissa. Venäläisten massiivisten tulivalmistelujen jälkeen suorittama hyökkäys johtikin läpimurtoon jo vajaassa vuorokaudessa kesäkuun 10. päivänä 1944.

Kirjassa pääsee kuulumaan nimenomaan yksittäisen sotilaan tai muun sotatoimiin osalliseksi joutuneen henkilön ääni, se miten hän koki sodan kauheudet. Kerronta ja teksti on mukaansa tempaavaa ja elävää – vaikka monesti kuolemasta ja kuolleista puhutaankin.

ESKO VUORISJÄRVI
VTT, sotahistorioitsija

Ikkuna etulinjan arkeen

● ***Antti Rasilo (toim.): Osmo Rasilo - Vastuuntuntoa ja harkintaa kokemukseni etulinjan reserviupseerina talvisodassa ja jatkosodassa***

Omakustanne 2020, 392 s.

Antti Rasilo on kirjoittanut isänsä sodan aikaisiin päiväkirjoihin ja valokuviin perustuvan historiateoksen, joka on loistava esimerkki sotasukupolvemme perinteiden vaalimisesta.

On suorastaan ällistyttävää, kuinka paljon ja tarkkoja muistiinpanoja sekä karttapiirroksia reservin vänrikki on Talvisodan Kuhmon rintamalla ja luutnanttina Jatkosodassa Rukajärven suunnassa kyennyt kirjaamaan. Ehkäpä asioiden jäsentely ja kirjaaminen on helpottanut henkisesti, kun nuoren upseerin mieli on varmasti ollut myllerryksessä. Kerrontaa tukevat hienosti Rasilon itse ottamat lukuisat valokuvat rintamalta.

Teksti ja kuvat ovat lopulta hätkähdyttävän toteavia. Tunnetta on toki aika ajoin mukana esim. kerrottaessa parhaiden ystävien kaatumisista, mutta esim. Rasilon oma haavoittuminen kerrotaan lyhyesti ja ilman sen kummempia tunteen purkauksia. Tyyli panee miettimään, kuinka kylmäpäisiä ja tehokkaita sotatyöntekijöitä sotasukupolvemme sankarit olivatkaan.

Teoksen ulkoasu ja viimeistely on omakustanteeksi epätavallisen hienoa jälkeä, mikä sopii tietysti asiaan, kun kyseessä on kunnianosoitus omalle isälle. Kirja tekee kuitenkin kunnia koko sotasukupolvelle ja on hieno kurkistus rintamaelämään, mutta erityisesti vain reilut parikymppisen reservinupseerin ajatteluun. Kirja avaa meille nuoremille sotasukupolven rintamasotilaan mielenmaisemaa, ja se alleviivaa myös reservinupseereiden suunnattoman tärkeää roolia sotatoimiemme selkärankana. Vanhaa sanontaa mukaillen ”Osmo Rasilon kanssa olisi voinut lähteä sotaan”. Tiedustelut Antti Rasilo antti.rasilo@kotiposti.net puh 040 746 1351

SAKARI MARTIMO

Koska himmetä ei muistot saa

● ***Markus Hirsilä: Kun pappi siunaa porukan on iso rytäkkä tulossa” – Hämeenkyrön torpasta Tali-Ihantalaan 1940-1944***

Omakustanne 2020: 96 s.

Toimittaja **Markus Hirsilän** suvun sotahistoriaa kartoittava kirja tarttuu perinnetyön polttavaan kysymykseen: sodan jälkeen sen kokeneet eivät ole välttämättä tunteneet tarvetta puhua noista ajoista, koska ”kaikkihan siellä olivat”. Kauaa ei heiltä kysyminen ole kuitenkaan mahdollista, koska pian koko sukupolvi on poissa. Siksi on tärkeää, että ne, joilla vielä on ollut kosketus oman sukunsa veteraaneihin, keräisivät tiedon talteen.

Sujuvasti – joskin paikoin aika ankarasti – kirjoitettu teos poikkeaa omakustanteiden virrasta edukseen ja on onnistunut kuvaus nuoren miehen näkökulmasta, jota on ilo lukea myös suvun ulkopuolisen.

Mannerheimia tai Stalinia lainattaessa tai jostain tutkimuksesta puhuttaessa, olisin kaivannut viittausta lähteeseen. Kirjoittajan sukulaissuhde päähenkilöön käy ilmi jo nimestä, mutta sen tarkempi luonne olisi ehkä kuitenkin ollut luontevampaa mainita jo alkusanoissa. Tekstiä olisi elävöittänyt entisestään se, että kuvat oltaisiin sijoitettu kirjan lopun sijaan sijoitettu tekstin lomaan kohtiin, jossa niistä puhuttiin.

Plussaa kirja saa siitä, ettei sitä ole sotaa laajemmin kuvaamalla yritetty väkisin paisuttaa yleispäteväksi hakuteokseksi, vaan se on maltettu pitää henkilökohtaisena tarinana. Taustatutkimus on tehty hyvin ja päähenkilön muistaneiden mainitsemat yksityiskohdat tuovat hienosti syvyyttä.

Esimerkin toivoisi kannustavan muitakin perheitä: omakustanteet ja e-kirjat mahdollistavat muistojen kokoamisen kirjaksi nykyään kenelle tahansa. Perinnetyön helmiä nämä nimittäin ovat, sillä vaikka kyse ei olisikaan ”kenraalista, **Simo Häyhästä** tai Mannerheim-ristin ritarista” on näissä kyse jostain ehkä vieläkin merkittävämmästä: sen oman suvun suurimmasta sankarista. Kirja (toimituskuluineen 25€) on hankittavissa kustantajalta: www.mediapinta.fi.

ARIELA SÄKKINEN

Tarina miehestä, joka ei ollut mitään, mitä sodassa pitäisi olla

● ***Raija Ylönen-Peltonen: ”Vain sodassa kuollut mies” Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2020: 214 s.***

Kansallisarkiston ylitarkastajana työskentelevän **Raija Ylönen-Peltosen** esikoiskirja oli listallani yksi tämänvuotisen - ja runsaan - kotimaisen sotahistoriakirjallisuussadon odotetuimpia hedelmiä. Twitterissä hän on yksi suomalaiselle sotahistoriantutkimukselle arkiston arkineen ja helmineen kasvot onnistuneesti antaneista viestijöistä, joten odotukset olivat odotetusti korkealla. Mikä kaikista hänen tapaamistaan ainutlaatuisista tarinoista ja ihmiskohtaloista oli päätynyt ikuistettavaksi?

Poikkeuksellinen kirja onkin. Päähenkilöksi valikoitunut Reino ei kuitenkaan ole mikään tuntematon suuruus tai kertomatta jäänyt sankaritarina. Hänen lyhyeksi jäänyt sotatiensä on oikeastaan tarina juuri päinvastaisesta: rivimiesten kasvottomaan massaan hukkuvasta pelkurista ja petturista - ihmisestä, jollaiseksi kukaan ei toivo itsensä tai läheisensä noissa olosuhteissa paljastuvan. Reinon tekemät valinnat johtavat siihen, ettei hänen vaiheidensa dokumentoimiseksi miltään viralliselta taholta tehdä kummoistakaan panostusta – eihän hänen kaltaisillaan ole väliä - ja kirjoittajan yritykset selvittää hänen kohtaloaan törmäävät vähän väliä umpikujaan. Reinosta ei löydy asiakirjoja, ei tietoja, ei kuvaa. Itse asiassa missään vaiheessa ei edes selviä, mitä hänelle tapahtui. Ja juuri tämä etsintä; arkistoissa jatkuvasti tehtävä, näkymättömäksi tavanomaisesti jäävä aherrus nouseekin kirjan varsinaiseksi päähenkilöksi.

Vain kuollut mies kertoo vähäeleisellä tavallaan kohtalonvuosiimme kohdistuvista hitaista, työläistä ja pienin askelin etenevistä löytöretkistä, jotka täällä Kenttäpostialehden toimituksessakin ovat kovin tuttuja. Graalin maljoja niiden päästä harvemmin löytyy, mutta hetkeksi ne luovat todella koskettavan, vuosikymmenienkin jälkeen intiimiltä tuntevan yhteyden ihmisiin, jotka muu maailma on jo unohtanut. Kuin varkain kirjan yksityiskohdat synnyttävät ahaaoivalluksia mm. siitä, mitä sota käytännössä tarkoitti esimerkiksi kotirintaman terveydenhuollolle tai millaisissa oloissa ihmiset elivät, uutisia rintamalta kipeästi kaivaten.

Kirja muistuttaa, että tapahtui kuolema sodassa miten tahansa, jättää se aina jälkeensä poikansa menettäneen äidin, rakkaansa menettäneen vaimon, isättä kasvavat lapset; ihmisiä, joille sururistin sijaan jäi kannettavaksi häpeä, syyllisyys ja epätietoisuus.

Löydän itseni myös hieman yllättävänkin itsetutkiskelun syövereistä. Sodan kaltaisista kollektiivista murhenäytelmistä kertoessamme kaipaamme ymmärrettävästi herooisuuden luomaa turvaa. Yleviä sankarimyyttejä onkin helppo ylläpitää… mutta kuinka monesta meistä tosipaikan olisi sellaiseksi?

ARIELA SÄKKINEN

Kunnianosoitus kaukopartiomiehille

● ***Pekka Turunen: Operaatio Kaleva. Päämajan kaukopartioiden suurin isku ja sen taustat.***

Atena 2020, 237 sivua.

Sotien ajan kaukopartoista on julkaistu hyllymetreittäin jännittäviä kertomuksia. Aiheesta aiemminkin kirjoittaneen Pekka Turusen uusi teos poikkeaa valtavirrasta edukseen siinä, että se perustuu tutkimukseen. Kirjallisten lähteiden tietoja on varmennettu haastattelemalla vielä 2000-luvulla eläneitä veteraaneja, minkä lisäksi kirjoittaja on tehnyt tiedustelumatkan osasto Kalevan iskukohteisiin Suopassalmessa ja Suopasvaarassa.

Operaatio Kaleva oli suurin mutta ei onnistunein Päämajan kaukopartioiskuista. Tutkimuskohteena sen etuna on, että operaatioista on säilynyt hieman enemmän lähdeaineistoa kuin muista partiomatkoista. Kirjoittaja onkin ansiokkaasti taustoittanut kuvausta varsinaisesta iskusta mielenkiintoisilla tiedoilla muun muassa Päämajan partiotoiminnan taustoista, aiempien partiomatkojen opetuksista sekä osasto Kalevan toimintaedellytyksistä, kokoonpanosta, varustuksesta, johtamisesta.

Teoksen parasta antia on luku johtopäätökset, jossa summataan yhteen syitä iskun osittaiselle epäonnistumiselle. Kovan vastuksen lisäksi niitä olivat muun muassa puutteet osaston henkilövalinnoissa, esimiestoiminnassa, kohteiden tiedustelussa ja joukon harjaannuttamisessa tehtäväänsä.

Tutkimuksellisesta otteestaan huolimatta teos on mukaansatempaava ja siten omiaan päätymään aiheesta kiinnostuneiden joulupaketteihin.

HANNU LIIMATTA
eversti (evp.), sotatieteiden tohtori

Usko Kemppi-seura on yhdessä Uudenkaupungin Laulu-Veikkojen kanssa tuottanut Kempin Jatkosodassa tekemän korsu- ja marssilaulukirjan 16 kappaleesta CD:n, jonka myyntituotosta osa lahjoitetaan paikallisille sotaveteraaniyhdistyksille.

USKO KEMPPI SEURA

Sekä kirja että äänite 12 €(kpl
Tilaus postitse osoitteella
Usko Kemppi Seura
Pietolankatu 10 as 7
23500 Uusikaupunki
tai sähköpostitse osoitteella
info@uskokemppi.fi
Hinnat 12 €/kpl
Postimaksu 3,40 €/lähetys

VETERAANILIITTOJEN TOIMISTOT OVAT KIINNI

28.12.2020 - 4.1.2021

RAUHAISAA JOULUN AIKAA!

Veteraanilähettiläs Jarkko Nieminen:

"Ukilta on peräisin kiinnostukseni historiaan"

Jarkko Niemisen ukille ja mummille syntyi rintamallaoloaikana kaksi lasta.

MINUN VETERAANINI

Juttusarja avaa veteraanien sotakokemuksia omaisten silmin

Jokaisessa Kenttäpostia-lehdessä suomalaiset kertovat veteraanista elämässään. Tällä kertaa tennistähti ja veteraanilähettiläs Jarkko Nieminen jakaa Paavo-ukkinsa tarinan.

Muhoksella syntynyt ukkini osallistui kaikkiin kolmeen sotaan. Reservinupseerit poistetaan upseeriluettelosta heidän täytettyään 60, mikä tarkoittaa, ettei heillä ole enää määriteltyä sodanaikaista tehtävää. Ukin kantakortissa on kuitenkin merkintä, että hän halusi jäädä luetteloon vielä 60 täytettyäänkin.

RUK:n pioneerilinjan käyneenä ukki osallistui 1938 kertausharjoituksiin pioneerijoukkueen johtajana ja hänen kantakorttinsa mukaan hänet arvioitiin sopivaksi myös pioneerikomppanian päälliköksi. Siinä tehtävässä hän palvelikin Talvisotansa ja osallistui taisteluihin ainakin Kuhmossa.

Talvisodan jälkeen hänet palkittiin 4 lk Vapaudenristillä, Jatkosodan viimeisenä keväänä 3 lk Vapaudenristillä.

Kysymyksiä ilman vastausta

Jatkosodassa ukki toimi niin pataljoonankomentajana kuin muissa päällikkötehtävissä, mm. Linnoitusrakennuspataljoonissa.

Jatkosodan aikaan hän oli kapteeni, sodan jälkeen sitten ylennettiin majuriksi. Tiedän, että hän oli monissa eri paikoissa, kovissakin. Tammikuussa 1944 hän oli hoidettavana sotasairaalassa ja vain muutama viikko myöhemmin takaisin rintamalla.

Yksityiskohtaisemmat tiedot olen saanut hänen sotilasasiakirjoistaan, sillä vaikka ukki ja mummi kertoivat paljon siitä ajasta, puhui ukki hyvin vähän rintamalla olosta. Pikkupoikana kiinnosti hirveästi myös se puoli; ne yksityiskohtaiset käytännön jutut, mutta niitä ukki ei koskaan käynyt läpi. ”Silloin kun mummi oli tuolla, niin ukki oli Lapissa” - sillä lailla se ohitettiin. Sen verran ymmärsin jo silloin, että se on semmoinen alue, josta ukki ei halua puhua, ja vaikka kuinka olisi tehnyt mieli kysyä, niin en sitten kysynyt. Vanhempana tietysti ymmärsin vielä paremmin, että minkä takia moni ei halua niitä asioita, etenkään nuorelle lapselle, käydä läpi.

Kysymyksiä, joita olisin halunnut häneltä kysyä, on se, miltä hänestä tuntui lähteä sotaan. Tai kun sitä oli jo kestänyt, mutta se oli yhä päällä eikä loppua näkynyt. Etenkin kun on puoliso ja perhettä, ymmärtää elämän arvokkuuden ihan eri lailla. Ukille syntyi sotavuosina kaksi lasta ja tuovathan ne perspektiiviä: kaikkea miettii eri lailla kun on lapsia. Kun pommit paukkuu vieressä ja kaveria kaatuu, niin tietää, ettei siinä mene vain oma elämä – siinä menee puoliso, isä ja koti.

Ja sitä haluaisin kysyä, miltä tuntui, kun sota vihdoin loppui. Ja miltä nykyhetki sen kaiken kautta näyttäytyy, mitä hän siitä ajattelee.

Paavo Puupponen nuorena upseerina.

Kiinnostus historiaan

Olen myöhemmin äidiltänikin kysynyt, kuinka paljon ukki oli hänelle kertonut. Jonkun verran hänkin on kuullut vanhempana, mm. kuinka ukki on joutunut kantamaan ystäviään pois sieltä rintamalta.

Olen myöhemmin perehtynyt tosi paljon siihen aikaan ja minulla on hirveästi kirjallisuuttakin, mutta jo silloin nuorena poikana tajusin, kuinka kovaa se aika oli ollut. Varsinkin näin jälkeenpäin ihailen heidän asennettaan.

He eivät koskaan voivotelleet sitä, että kuinka nuoriso pääsee nykyään helpolla - eivät edes silloin, kun nuorena valitti jostain ihan vähäpätöisestä asiasta. Minulla oli aina se käsitys, että he nauttivat nykyhetkestä, myös lastensa ja lastenlastensa kautta. Ne ajat kokeneena ja tietäen sen hinnan, jonka Suomi joutui aikanaan maksamaan, toivoivat he tietysti, ettei näitä asioita, jotka meillä nyt on niin hyvin: turvallisuutta ja vapautta, jouduttaisi enää koskaan väkivallalla lunastamaan.

Menin lapsena usein koulun jälkeen mummin ja ukin luo. Ne olivat melkoisia historiakatsauksia. Se oli tosi kiinnostavaa, minulla on edelleenkin verkkokalvoissa selkeä muistikuva, siitä, missä istuin makuuhuoneessa heidän sänkynsä vieressä. Aika monta tarinaa siinä tuli kuultua. Sieltä on kai peräisin kiinnostukseni lähi- ja etenkin Suomen historiaan. Historia oli koulussa lempiaineitani ja sittemmin on tullut haalittua paljon alan teoksia ja katsottua dokumentteja.

Jokaisella veteraanilla on tietysti oma tarinansa ja kirjojakin on nykyään hyvin eri näkökulmista. Yksi suosikeistani on - kaikessa traagisuudessaan - **Ville Kivimäen** Murtuneet mielet. Tuntuu hassulta sanoa mitään positiivista adjektiivia sellaisesta aiheesta, mutta se kirja oli pysäyttävä, vaikka tiesikin, että ilman muuta siellä on kärsitty aikanaan ja vuosikymmeniä sen jälkeen - joskus koko loppuelämäkin.

Ukki kuoli 2006. Toivon, että meissä on paljon samaa. En muista hänestä kuin positiivisia asioita: hän oli muut huomioonottava ja läsnä oleva kaikille. Itse sitä on vähän jäävi sanomaan mitään itsestään – äiti tai sisko osaisivat varmaan paremmin arvioida – mutta toivon, että nuo ovat ominaisuuksia, joita itsestänikin löytyy. Ainakin yritän olla sellainen.

TEKSTI: JARKKO NIEMINEN
KUVAT: ARIELA SÄKKINEN JA JARKKO NIEMISEN ARKISTO

Niemisen Paavo-ukki joutui vielä Lapin sotaankin.

KENTÄN KUULUMISIA

SUOMEN SOTAVETERAANILIITTO
Veteraania ei jätetä
RINTAMAVETERAANILIITTO

Hetki yhdessä -lomat tarjosivat virkistystä puolisoille ja leskille

Koronatilanne pisti myös Sotaveteraaniliiton vuosittain Kaatuneiden Muistosäätiön kanssa tunnuksen omaavien veteraanien leskille ja puolisoille järjestämät Hetki yhdessä -lomat uusiksi.

”Lomia oli alun perin tarkoitus järjestää seitsemän, kuudella eri paikkakunnalla, mutta pandemiasta johtuen määrä kutistui viiteen. Paikan saaneistakin moni päätti varotoimena olla osallistumatta”, kertoo Sotaveteraaniliiton sosiaalisihteeri **Leena Seppälä**.

Tuusulassa sijaitseva Krapin perinteikäs maalaismiljöö isännöi tänä vuonna leiriläisiä ensimmäistä kertaa.

Ohjelmassa oli liikuntaa, taidetta ja – monen mielestä sitä kaikkein tärkeintä – yhdessä oloa ja vertaistukea. Nyt yhdettätoista kertaa järjestettävät lomajaksot on suunnattu pienituloisille veteraanien leskille sekä omaishoitajana toimiville puolisoille, joilla ei muuten ole kuntoutusoikeutta tai mahdollisuutta siihen.

”Nälkää olisin nähnyt, jos olisi taiteella pitänyt itsensä elättää”, nauroi yksi osanottajista ulkona auringossa vietetyn hyväntuulisen taidetuokion aikana.

Nurmijärveläinen Eila Moijanen (vas.) kertoi Leena Jäntille suunnittelevansa jo maaliskuisia satavuotisjuhliaan.

Brasilialaista tuolijumppaa

Nälkää ei Tuusulassa onneksi tarvinnut nähdä, vaan kaikki kehuivat kilvan erinomaista ruokaa. Kuntoa pidettiin yllä mm. brasilialaisella tuolijumpalla. Osallistujien ikä vaihteli 86:sta 99 vuoteen, ja juuri hyvää kuntoa virkeä osallistujajoukko arvelikin pitkän ikänsä salaisuudeksi.

”Liikkuminen, kova työ, iloinen luonto, paljon marjoja ja kasviksia ja eläinrakkaus!”

Omia elämänkokemuksia ja -tarinoita jaettiin paljon.

”Muistelimme vanhoja, kerroimme elämästämme, kuulimme koskettavia elämänkohtaloita, kommelluksista arjessa ja selviytymisestä vaikeista ajoista, joita jokainen oli kokenut pitkän elämän aikana. Päällimmäisenä oli se, kuinka hyvin meillä on nyt kaikki”, Uudenmaan Sotaveteraanipiirin sosiaalineuvoja **Leena Jäntti** kertoo.

Osallistujien pitkän elämän varrelta löytyi yllättäviäkin paljastuksia.

”Yhtenä iltana meitä laulatti muusikko ja säveltäjä **Altti Uhlenius**, joka kertoi laulujen välissä myös tarinoita laulujen sanoittajista ja säveltäjistä, jolloin yksi paikalla ollut kertoi tanssineensa seurojen talolla itsensä **Tapio Rautavaaran** kanssa!”

TEKSTI: LEENA JÄNTTI JA ARIELA SÄKKINEN
KUVA: LEENA SEPPÄLÄ

MUUTOKSIA VETERAANILIITTOJEN YHTEYSTIEDOISSA

Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton 09-alkuiset numerot poistuvat käytöstä 1.1.2021 mennessä. Toimistojen henkilöstön tavoittaa vastaisuudessa matkapuhelinnumeroista sekä sähköpostitse.

Yhteystiedot löytyvät liittojen kotisivuilta.

Osallistujia oli ympäri maakuntaa toistasataa: heidän joukossaan niin veteraaneja, kuin heidän leskiään ja näiden tukihenkilöitä.

Pohjois-Savon veteraanit virkistäytyivät Sompalassa

Koronan vuoksi Pohjois-Savon veteraanien perinteikäs, usean päivän kestänyt virkistysleiri jouduttiin perumaan. Sen sijaan järjestettiin kaksi päivän mittaista virkistystapahtumaa. Ohjelmassa oli niin kuulumisten vaihtoa, tulevaisuuden suunnitelmia, liikuntaa, tietovisailua ja yhteislaulua.

Päivät onnistuivat hyvin, kuten erään mukana olleen lausahdus kertoo.

”Tuossa talossa olisi mukava olla renkinä, kun on niin hyvät ruuat ja lyhyet ruokailuvälit.”

EIJA IIVARINEN
toiminnanjohtaja, Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri

Kuntosaliryhmä taas käyntiin Harjavallassa

Hillevi Ahola, ohjaaja Susanna Kaija, Yrjö Rimpinen ja Veikko Rantala treenaavat. (Kuva: Jaakko Suontausta)

Veteraanityö alkaa kentällä taas koronan pakottaman tauon jälkeen palautua normaaliin, ja esimerkiksi Harjavallassa päästiin syyskuun alussa jatkamaan jo liki 20 vuotta kestänyttä jokaperjantaista kuntosaliryhmää.

Keskimäärin Kunto-Liikiksessä kokoontuvassa; veteraaneista, heidän leskistään sekä näiden kuljetukset tarvittaessa hoitavista kannattajajäsenistä koostuvassa ryhmässä on viikottain mukana 10-15 osanottajaa.

Ensimmäisellä kerralla kuntoilijoita oli paikalla kymmenen, ja vaikka jälleennäkeminen olikin odotettu, niin turvaväleistä maltettiin pitää kiinni!

TEKSTI: ARIELA SÄKKINEN

Perinnetilan näyttely on kerännyt satoja kävijöitä

Patria-kilta tekee perinnetyötä Laitilassa

Laitilassa virisi keväällä 2018 keskustelu oman perinnetilan saamiseksi. Asiaa lähti viemään Laitilan Sotaveteraanien, Laitilan Kaatuneitten Omaisten, JR 56 ja 60 -killan Laitilan alueosaston, Laitilan Reserviupseerien sekä Laitilan Reservialiupseerien muodostama Patria-kilta.

Kaupungin kanssa käydyt neuvottelut johtivat siihen, että käyttöön saatiin tilat Laitilan urheilutalon toisesta kerroksesta, ja mikäs sijainti tarkoitukseen paremmin sopisikaan!

Alun perin suojeluskunnan taloksi rakennetun talon vihkiäiset olivat helluntaina 1939. Tarvittavat varat lahjoitti paikallinen apteekkari ja innokas suojeluskuntalainen **Anton Ruumen**, jonka ansiota on myös talon viereinen urheilukenttä. Tältä kentältä ovat Laitilan miehet lähteneet niin Talvi- kuin Jatkosotaan. Rakennus toimi kahteen otteeseen sotasairaalanakin. Kun suojeluskunnat määrättiin lakkautettaviksi, lahjoitettiin rakennus Laitilan yhteiskoululle. Myöhemmin taloa laajennettiin ja 1950-luvun lopulta se on toiminut urheilutalona.

Tilaa päästiin vihdoin remontoimaan nykyiseen käyttöönsä heinäkuun 2019 lopulla. 250 talkootyötuntia vaatineen urakan jälkeen tila oli vihdoin valmis käyttöönotettavaksi. Haasteellisinta oli rahoittaa remontin materiaalikulut, mutta ne saatiin järjestymään lahjoitusvaroin ja -tarvikkein. Laitilan kaupunki ei myöskään peri killalta vuokraa toimitiloista.

Sopiva avauspäivä tasavuosista

Tilojen valmistumiselle ei aluksi asetettu mitään päivämäärätavoitetta, mutta talkootyön edetessä heräsi ajatus juhlistaa perinnetilan avajaisia Talvisodan alkamisen 80-vuotispäivänä 30.11.2019. Samalla tarjoutui oiva tilaisuus juhlistaa myös rakennuksen 80-vuotista historiaa.

Avajaisjuhlassa tunteikkaan ja koskettavan puheen piti Laitilan Sotaveteraanien puheenjohtaja, sotaveteraani **Eero Kaira**. Musiikkia esitti Laitilan Soittokunnan vaskikvintetti ja Laitilan Eteläkulman Martat tarjoilivat kahvia lottapukuihin sonnustautuneina. Laitilan Soittokunta on muuten aikanaan toiminut Laitilan suojeluskunnan soittokuntana ja kuinka ollakaan, apteekkari Ruumen lahjoitti rahat myös soitinten hankkimiseksi.

Killan toiminnan ensimmäinen näytön paikka oli 30.11. järjestetyt perinnetilan sekä näyttelyn avajaiset. Näyttely sisältää laitilalaisesta näkökulmasta Talvisotaan sekä suojeluskuntaan liittyvää esineistöä, kuten aseita, pukuja, mitaleita ja valokuvamateriaalia. Esineistö on suurelta osin **Untamo Jousamaan** keräämää, valokuvat puolestaan **Jukka Vehmaksen**. Tilaan on saatu myös lahjoituksena apteekkari Ruumenin sohvakalusto 1900-luvun alkupuolelta.

Marras-joulukuun vaihteessa kolmena iltapäivänä auki ollut näyttely keräsi järjestäjien yllätykseksi noin 300 kävijää. Perinnetila on jatkossa avoinna sopimuksen mukaan. Tammikuussa olemme esitelleet tilaa ja näyttelyä useille ryhmille, muun muassa koululaisille. Kävijämäärä on jo ylittänyt 400 vierailijan.

Seuraavaksi killan työlistalla on käynnistää itsenäisyytemme vaalimiseen ja vapautemme puolustamiseen liittyvän laitilalaisen materiaalin keräys ja dokumentointi. Näistä pyritään jatkossa rakentamaan erilaisia teemanäyttelyitä.

JUSSI PERKKOLA
Killan puheenjohtaja

Taloustilanne puhutti Rintamaveteraaniliitossa

Rintamaveteraaniliiton puheenjohtaja, ministeri Matti Louekoski (oik.) ja liittovaltuuston puheenjohtaja, kenraaliluutnantti evp Antti Simola vaihtoivat kuulumisia kokousten alkua odotellessa.

Vaikea taloustilanne nousi puheenaiheeksi Rintamaveteraaniliiton hallinnon syyskokouksissa keskiviikkona 23. syyskuuta Pasilassa ravintola Ratamestarin kabinetissa. Perustelupuheenvuorojen jälkeen liittovaltuusto päätti yksimielisesti korottaa tulevan vuoden kannattajajäsenmaksua kymmenellä eurolla.

”Toivon jäseniltä ymmärtämystä siihen, että jäsenmaksua on nyt aivan välttämätöntä korottaa”, painotti toiminnanjohtaja **Heikki Karhu**.

Lisäksi liitovaltuusto päätti, että ainaisjäsenmaksun maksaneille kannattajilta pyydetään vapaaehtoista tukimaksua.

Liiton toiminnassa on noudatettu terveellistä varovaisuutta, sillä koronaviruspandemia ei ole osoittanut laantumisen merkkejä. Rintamaveteraanien pieni työvaliokunta on kokoontunut, mutta muuten ehti olla pitkä tauko ennen syyskuun kokouspäivää. Myös liiton toimisto mahdollisuuksien mukaan työskentelee etänä.

”Kättelyt siirrämme suosiolla ensi vuoden puolelle”, totesi puheenjohtaja **Matti Louekoski** joukkoa tervehtiessään ja liittohallituksen kokousta avatessaan.

Hiljaisella hetkellä muistettiin liittovaltuuston 1. varapuheenjohtajan **Sulo Leivon** poismenoa. Puheenjohtaja kertoi muistosanoissaan Leivon toiminnasta ja merkityksestä liitossa vuosikymmenien kuluessa. Samalla kunnioitettiin myös 105 vuoden iässä menehtyneen kerimäkeläisen **Hannes Laamasen** muistoa.

TERO TUOMISTO,
tiedottaja, Rintamaveteraaniliitto

Hirvensalmen viimeinen veteraani iltahuutoon

Yksi aikakausi tuli päätökseensä Hirvensalmella, kun kunnan viimeinen veteraani, 1924 syntynyt **Matti Ruhanen** nukkui syyskuun alussa rauhallisesti pois Hirvensalmen Heikinniemen palvelukeskuksessa.

Matti saatettiin juhlallisesti lippuvartiossa haudan lepoon edesmenneen vaimonsa Säteen viereen. Lippuvartion muodosti Hirvensalmen Sotaveteraanit ry.

TEKSTI: JUHANI MANNINEN

Viimeistä veteraania hänen viimeiselle matkalleen saattamaan saapunut joukko. (Kuva: Pepe Hölttä)

Esko Laine jatkaa Varsinais-Suomen Sotaveteraanien johdossa

Tänä vuonna poikkeuksellisesti vasta elokuun alussa järjestetty Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin vuosikokous valitsi yksimielisesti rovasti **Esko Laineen** jatkamaan piirihallituksen puheenjohtajana vuoden 2020. Piirin varapuheenjohtajiksi valittiin edelleen sotaveteraani **Yrjö Sirkiä** Aurasta ja opetusneuvos **Kyösti Vuontela** Paimiosta. Piirin edustajaksi liiton kokouksiin valittiin **Jaakko Rantasalo** Nousiaisista.

Kalannin seurakuntatalolla pidetty kokous keräsi ilahduttavasti paikalle noin 40 osallistujaa piirin 20 yhdistyksestä. Puhetta kokouksessa johti Uudenkaupungin kaupunginjohtaja **Atso Vainio**.

OSMO SUOMINEN
toiminnanjohtaja, Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri

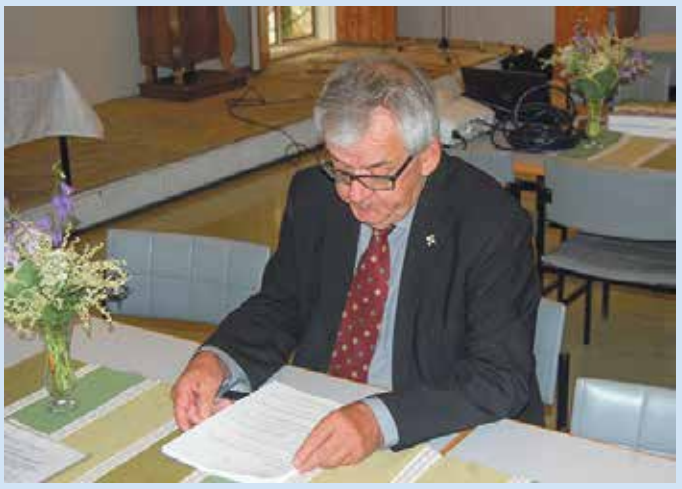

Puheenjohtajaksi valittu Esko Laine syventyneenä vuosikokouspapereihin.

Torniossa jaettiin ansioristejä

Veteraanivastuun hallitus myönsi jo 6.12.2019 kultaisia ja hopeisia ansioristejä kiitoksena ja tunnustuksena merkittävästä ja pitkäaikaisesta toiminnasta Sotiemme Veteraanit -keräyksen hyväksi. Ansioristit jaettiin koronatilanteesta johtuen vasta 8.8.2020 Saarenvireessä.

TEKSTI: MARIKA KOKKONEN,
sosiaaliohjaaja, Tornion sairaskotisäätiö Saarenvire
KUVA: REIJO NAALISVAARA

Veteraanivastuun ansioristien saajat vasemmalta Tuomo Hokkinen, Mika Aho, Jukka Glader, Arvi Isonikkilä, Vilho Auniola, Jouko Lahdenperä, Aimo Takala, Raimo Rousu, Raimo Aarni, Esa Markkanen, Mauno Matilainen, Ahti Massa, Seppo Husa, Marja-Liisa Husa ja Aarre Kronqvist. Kuvasta puuttuvat Kaarina Naalisvaara ja Pekka Pelttari.

Bertel Widjeskog (bilden) efterträder Anders Knip från Korsholm, vilken fungerat som distriktsordförande de senaste tolv åren.

Bertel Widjeskog ny ordförande för Vasa Krigsveterandistrikt

Vasa Krigsveterandistrikt valde vid årsmötet i september **Bertel Widjeskog** från Jakobstad till ny ordförande. Till viceordföranden valdes **Sten Pettersson** från Pedersöre och **Jarl Silfver** från Korsholm.

Tidigare har Widjeskog fungerat som distriktets traditionsombud och som ersättare i Finlands Krigsveteranförbunds förbundsfullmäktige. Lokalt har han fungerat som guide vid Bennäs traditionsområde samt hållit föredrag om veterantraditioner i skolor och andra sammanhang.

Vasa Krigsveterandistrikt har knappt 200 veteranmedlemmar, 470 fruar och änkor som medlemmar, samt 900 stödmedemmar.

TUULA HARJUNPÄÄ
verksamhetsledare, Vasa Krigsveterandistrikt

Huomionosoituksia jaettiin Lahdessa

Poikkeuksellisen kesän johdosta saatiin jo kesäkuussa myönnettyjen kunniamerkkien luovutustilaisuus pidettyä elokuun lopussa Lahden upseerikerholla.

Lahden Rintamaveteraanien puheenjohtaja Reijo Juvonen ojensi yhdessä kansanedustaja Mika Karin kanssa kunniajäsen Eeva Leivo-Mäkiselle Suomen Leijonan Ritarikunnan ritarimerkin ja varapuheenjohtaja Kari Vedenpäälle Suomen Leijonan Ritarikunnan ansioristin.

Samassa tilaisuudessa Seppo Vohlonen ojensi Veteraanivastuu ry:n kultaisen ansioristin Vedenpäälle kiitoksena pitkäaikaisesta toiminnasta Sotiemme Veteraanit -keräyksen Lahden pohjoisen piirin keräyspäällikkönä.

TEKSTI JA KUVA: MAJ-LIS DAHL
Lahden Rintamaveteraanien tiedottaja

Upseerikerhon arvokkaissa tunnelmissa vasemmalta Seppo Vohlonen, Kari Vedenpää, Eeva Leivo-Mäkinen, Reijo Juvonen ja Mika Kari.

Perinneyhdistysten toimintaa käynnistellään

"Nyt tehdään historiaa!"

Pohjois-Karjala ja Etelä-Pohjanmaa ovat saaneet omat perinneyhdistyksensä. Hämeenlinnassa päästiin jo ensimmäiseen vuosikokoukseen.

Eturivissä Etelä-Pohjanmaan perinneyhdistyksen kokoustajat Lasse Rajamäki (vas.), Teppo Ylitalo, Irja Pesonen ja Tarja Tapanainen, ylärivissä Timo Fors (vas.), Aulis Harju, Juha Rinnekari, Jaakko Antila, Markki Lehtola, Tommi Lauri, Aarre Löytömäki, Jari Ojala, Marko Hakala, Sakari Hanhimäki sekä Timo Sysilampi.

Pohjois-Karjalan Rajavartioston tilat todistivat merkittäviä hetkiä, kun siellä perustettiin 13.8.2020 alueellinen Sotien 1939–1945 perinneyhdistys.

”Nyt jos koskaan tehdään historiaa”, totesi Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja **Jouni Mattila** tyytyväisenä kokousta avatessaan.

Yhdistyksen perustamista on maakunnassa valmisteltu niin ikään Pohjois-Karjalan Reserviläispiirin ja Reserviupseeripiirin toiminnanjohtajana toimivan Mattilan johdolla jo yhdeksän vuoden ajan.

Kaikkiin alueen kuntiin on tänä aikana perustettu omat perinnetoimikunnat, joissa toimii edustajia niin veteraani- kuin maanpuolustusjärjestöistä sekä nuoremman sukupolven parista.

Kokouksen yhteydessä julkistettiin myös Sotaveteraanipiirin historiikki sekä valittiin uusi puheenjohtaja tehtävästään väistyvän sotakamreeri **Jorma Mikkosen** tilalle.

Veteraanityön rakennemuutoksen konkretiaa:

Alueelliset yhdistykset osaksi Tammenlehvän Perinneliittoa

Tammenlehvän Perinneliiton säännöt on nyt uusittu. Tarve sääntöuudistukselle tunnustettiin keväällä pari vuotta sitten, jolloin liiton hallitus hyväksyi puheenjohtaja **Jukka Viinasen** esityksen, jonka mukaisesti hän ottaisi tehtäväkseen laatia synopsiksen perinnetyön organisoinnin uudistamiseksi 2020-luvulla. Kesän mentyä alustavat nuotit olivat selvillä: liiton jäsenten ohjausvastuuta lisättäisiin, ja säännöissä otettaisiin huomioon syntyvien alueellisten perinneyhdistysten merkitys.

Osansa sääntömuutokselle oli perustajajäsenjärjestöjen ja Tammenlehvän Perinneliiton hallitusten periaatepäätöksellä, jonka mukaisesti ” (…) *Tammenlehvän Perinneliiton toimintaa kehitetään siten, että liitolla on viimeistään vuonna 2023 mahdollisuus alkaa ottaa alueellisia perinneyhdistyksiä jäsenikseen sekä ryhtyä tukemaan ja ohjaamaan niiden toimintaa. Tammenlehvän Perinneliitto valmistelee sääntömuutoksen vuoden 2020 aikana.*”

Intensiivinen sääntötyö aloitettiin vuoden 2019 alkupuolella, ja liiton sääntömuutosseminaari pidettiin 1.10.2020. Tällöin jokai-

Etelä-Pohjamaa järjestäytyi

Lauantaina 22. elokuuta allekirjoitettiin Seinäjoella Etelä-Pohjanmaan perinneyhdistyksen perustamisasiakirja. Yhdistyksen varapuheenjohtajaksi valittiin **Lasse Rajamäki** Kauhavalta ja sihteeri-rahastonhoitajaksi **Pertti Kortesniemi,**

Puheenjohtaja **Teppo Ylitalo** antoi hallituksen jäsenten kertoa ensin omista vahvuuksistaan, minkä jälkeen valittiin eri valiokuntien puheenjohtajat ja jäsenet. Oli upeata huomata, miten paljon erilaista osaamista hallituksen jäsenistä löytyi. Varsinkin tiedotus ja varainhankinta puhuttivat kokousväkeä.

Tiedotusvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin **Juha Rinnekari** Isostakyröstä, talousvaliokunnan Lasse Rajamäki Kauhavalta ja työvaliokunnan Teppo Ylitalo Jämsänkoskelta.

Pohjois-Karjalan sotaveteraanipiirin sekä uuden perinneyhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin rehtori Jyrki Huusko. (Kuva: Kalevi Lohiranta)

Hämeenlinnassa jo vuosikokous

Hämeenlinnassa perinneyhdistyksen toiminta on jo niin pitkällä, että se piti ensimmäisen vuosikokouksensa. Alkumetrit ovat olleet toiminnan käynnistämistä ja ennen kaikkea perinnetiedon keräämistä yksiin kansiin.

Vaikka keväälle suunniteltu muistokonsertti jouduttiinkin perumaan, yhdistys pääsi kauden aikana toteuttamaan retket mm. Kuhmon, Raatteen ja Lieksan sotahistoriallisille paikoille.

Tavoite on, että se, mitä nyt tehdään eri yhdistyksissä, kerätään talteen ja toiminnot jatkuvat samanlaisina yhdistysten/-kerhojen toiminnan lakattua.

Hämeenlinnassa kokous valitsi Seppo Kopran (oik.) jatkamaan yhdistyksen puheenjohtajana. Vasemmalla yhdistyksen sihteeri Esko Nyyssönen.

Hämeenlinnan alueella perinneyhdistykseen kuuluu neljätoista eri jäsenyhdistystä sekä henkilöjäseniä.

RAPORTIT: ESKO PETÄJÄ (ETELÄ-POHJANMAA), PASI PIRTTIKOSKI (HÄMEENLINNA), ARIELA SÄKKINEN (POHJOIS-KARJALA)

---

nen jäsenjärjestö sai lausua kantansa sääntöluonnoksesta. Havainnot ja parannusehdotukset kirjattiin muistioksi, jonka perusteella lopullinen sääntöversio esiteltiin liiton hallitukselle 22. lokakuuta. Hallitus päätti esittää säännöt liiton ylimääräisen kokouksen hyväksyttäviksi. Ylimääräinen kokous hyväksyi säännöt yksimielisesti 19. marraskuuta.

Lyhyt yhteenveto uuden sääntöluonnoksen merkittävimmistä eroista voimassa oleviin sääntöihin: ensinnäkin ”päättäviä tasoja” on aiemman kahden (vuosikokous – hallitus) sijaan kolme (liittokokous – edustajisto – hallitus), ja toiseksi liiton jäseneksi voidaan hyväksyä rekisteröity yhdistys, kun vielä voimassa olevat säännöt edellyttävät, että yhdistyksen on oltava valtakunnallinen.

Joka toinen vuosi pidettävien liittokokousten välillä ylintä päätösvaltaa käyttää edustajisto, jossa on puheenjohtajan lisäksi 15 jäsentä varajäsenineen. Tavoitteena on, että organisaatiomuutos antaisi äänivaltaa nimenomaan myös alueellisille toimijoille, koska alueilla käytännön perinnetyö myös tehdään.

Uudet säännöt on vielä vahvistettava Patentti- ja rekisterihallituksessa.

PEKKA HOLOPAINEN
Tammenlehvän Perinneliitto ry:n toiminnanjohtaja

Kuvassa vasemmalta oikealle: kunnanjohtaja Miira Raiskila sekä ansioristien saajat Veikko Tossavainen, Jukka-Pekka Hynynen, Pekka Välinen, Reijo Anttila ja Kai Ervasti. (Kuva: Lauri Ratava)

Veteraanivastuun ansioristejä Vaalaan

Veteraanivastuu ry:n ansioristien luovutustilaisuus järjestettiin Vaalan Rintamaveteraanien syyskokouksen yhteydessä maanantaina 5. lokakuuta Nuorisokahvila Ampparin tiloissa. Luovuttajina olivat Vaalan kunnanjohtaja **Miira Raiskila** ja rintamaveteraaniosaston puheenjohtaja **Lauri Ratava**.

TEKSTI: URHO QVIST,
Vaalan Rintamaveteraanien sihteeri

Taipalsaaressa muistettiin Talvisodan syttymistä

Paikallinen sotaveteraaniyhdistys jatkoi pitkää perinnettään ja teki 30. marraskuuta kunniakäynnin kirkonkylän rannassa sijaitsevalle, sotaan lähteneille taipalsaarelaisille pystytetyllä muistomerkillä.

Kovimmat taistelut taipalsaarelaisista muodostettu kompania kävi Oinaalla. Tuulikki-laivaan nousseesta yli satapäisestä miesjoukosta oli kotiutettaessa jäljellä vain yhdeksäntoista.

Yhdistyksen hallitus laski kukat kiven juurelle noin kymmenen paikalle tulleen seuraajan kera.

RISTO PARONEN
puheenjohtaja, Taipalsaaren Sotaveteraanit ry

Taipalsaarelaisten tilaisuudessa puhui piirin veljespappi, kirkkoherra Samuli Kurkaa.

Kymenlaakson sota-veteraaneilla neuvottelupäivä Puhjonrannassa

Kouvolan Puhjonrannan kurssikeskuksessa 2. lokakuuta pidetyssä Kymenlaakson sotaveteraanipiirin tilaisuudessa esiteltiin **Kaisa Kelkan** johdolla, miten veteraanien kotiin tuotavat palvelut on hoidettu Kymenlaaksossa. Sen jälkeen **Antti Olsen** toi esille kuntoutuspalveluiden toteutumisen korona-aikana Kymenlaaksossa ja **Eero Mattila** esitteli päivitti perinnetyön senhetkistä tilannetta.

Ohjelmaan kuuluivat myös ajankohtaiset aiheet ja vuoden 2021 toimintakalenterin esittely. Tilaisuuteen osallistui myös Rintamaveteraanien Kymen piirin puheenjohtaja **Pentti Hämäläinen**.

TEKSTI: TOIVO HARTIKAINEN

Kokouksen alussa luovutettiin liiton myöntämät ansiomitalit ja ansioristit. Kuvassa Liisa Paavilainen saa kultaisen ansioristin puheenjohtaja Arto Mikkoselta. (Kuva: Eero Mattila)

Huomionosoituksia Kuusamoon

Kuvassa vasemmalta Jarmo Käkelä, Seppo Riekki, Satu Kangas sekä Disse Inberg. (Kuva: Susanna Veteläinen)

Kuusamon sotaveteraanit ry palkitsi ansioituneita henkilöitä Porkkatörmän palvelutalolla järjestetyssä tilaisuudessa.

Sotaveteraaniliiton ansioristin sai yhdistyksen varapuheenjohtaja **Seppo Riekki**, Sotaveteraaniliiton ansiomitalilla palkittiin puolestaan Kuusamon ikäihmisten palvelujen johtaja **Satu Kangas**. Ansiomerkkejä olivat luovuttamassa Kuusamon sotaveteraanit ry:n sihteeri **Jarmo Käkelä** sekä yhdistyksen rahastonhoitaja **Disse Inberg**.

TEKSTI: ARIELA SÄKKINEN

Toiminnanjohtajat kokoontuivat yhteiseen neuvottelupäivään

Sotaveteraaniliiton liittopäivää seuraavana päivänä sotaveteraanipiirien sekä kuuden rintamaveteraanipiirin toiminnanjohtajat kokoontuivat Helsinkiin syksyn neuvottelupäivälleen.

Päivän aikana luotiin mm. katsaus tulevan perinnetyön organisointiin ja saatiin oppia viestinnän tehostamisesta.

”Jokaisella veteraanillamme on tarina ja jokainen niistä ansaitsee tulla kuulluksi ja taltioiduksi jälkipolville. Nyt on siihen meneillään viimeiset vuodet”, osallistujia muistutettiin.

Viime vuosina on veteraaniliittojen edunvalvonnassa saatu aikaan merkittäviä parannuksia. Leskien ja puolisoiden kohdalla tehtävää kuitenkin vielä on, päivän puheenvuoroissa muistutettiin. Kenttä on heidän tavoittamisessaan avainasemassa, Sotaveteraaniliiton sosiaalisihteeri **Leena Seppälä** painotti.

”Heidän löytämisensä ja tavoittamisensa on tärkeää kahdesta syystä: myös haavoittumattomien veteraanien leskille ja puolisoille toivotaan itsenäistä kuntoutusoikeutta, ja veteraanien lisäksi hekin ovat oikeutettuja veteraaniliittojen avustuksiin.

Työkaluina tässä voisi Seppälän mukaan toimia erityisesti leskille ja puolisoille suunnatut tapahtumat, yhteistyö seurakuntien kanssa sekä sen kartoittamisen ottaminen osaksi vanhusväestölle tehtävää henkilökohtaista palvelutarpeen arviointia.

Veteraanien sekä heidän puolisoidensa ja leskien hoivapalvelujen varmistaminen on myös vastaisuudessa veteraanityön tärkein tehtävä, muistutti myös tukityön jatkuvuudesta alustanut Pohjois-Karjalan sosiaalineuvoja **Risto Alanko**.

”Tämän vuoden alussa oli veteraaneja vielä joukossamme 8000, heidän puolisoita ja leskiään sen sijaan on noin 17 000. On tärkeää paitsi tiedostaa jo olemassa olevan lainsäädännön kaltaiset valmiudet, mutta myös varautua tulevaan. Paikallisyhdistysten purkautuessa on varmistettava riittävät resurssit niin vapaaehtoisten määrässä kuin palveluntuotantoon osoitettavissa olevien määrärahojen vähentyminen”, hän huomautti.

ARIELA SÄKKINEN

Oulun Rauhanturvaajat juhli puolta vuosisataa

Oulun Seudun Rauhanturvaajat juhli viisikymppisiään komeissa puitteissa omalla Kontuniemen majallaan.

Sotiemme veteraanien tervehdyksen juhlivalle yhdistykselle toi Rintamaveteraaniliiton kunniapuheenjohtaja **Onni Toljamo**, joka kiitteli niitä monia tapoja, joilla rauhanturvaajat ovat tukeneet sotaveteraanien perintöä: itsenäistä isänmaata.

”Veteraanit päättivät ikääntyessään aikanaan yhdessä, että paras edustaja Suomen edustajaksi kansainvälisessä veteraanijärjestössä olisi Suomen Rauhanturvaajaliitto. Me kaikki toivomme, että rauhanturvaajat jatkaisivat sitä työtä tulevaisuudessakin.”

YK-kenraali **Ensio Siilasvuon** rauhanturvaperinteitä vaalivassa yhdistyksessä on tällä hetkellä noin 330 jäsentä ja se on millä tahansa mittarilla yksi Rauhanturvaajaliiton toimivimmista jäsenjärjestöistä.

ASKO TANHUANPÄÄ
toimittaja, Satakunnan Kansa

Oulun Seudun Rauhanturvaajien Timo Heikkinen (vas.) ja Henry Helakorpi 50-vuotisjuhlaa läsnäolollaan kunnioittaneiden sotiemme veteraanien Veijo Kesäläisen ja Onni Toljamon sekä tämän puolison Marjatta Salorannan kanssa.

Neuvottelupäivän yhteydessä muistettiin myös merkkipäiväänsä viettäneitä toiminnanjohtajia Paula Penttilää (vas.), Solveig Hyötyä sekä Raimo Sevónia.

Sankarihautausmaa kuntoon Viitasaarella

Haapasaari on kaikkiaan 382 sotien 1939-1945 sankarivainajan viimeinen lepopaikka

Sunnuntaina 23. elokuuta kokoonnuttiin Haapasaaren hautausmaalla kirkonmenojen jälkeen juhlimaan kevään ja kesän aikana toteutettua sankarihautausmaan kunnostusta, joka tehtiin seurakunnan ja kaupungin yhteistyönä. Sen myötä käytäväalueita kunnostettiin, kasvillisuutta siistittiin ja muistomerkit ja tyynykivet puhdistettiin. Aloite urakkaan oli tullut valtuustolta.

Päätökseen vietyä työtä kunnioitettiin kunniakäynnillä ja seppeleenlaskulla muistomerkeille, jonka jälkeen Viitasaaren sotaveteraanien puheenjohtajan **Isto Korhonen** kertoi suoritetuista kunnostustoimista ja **Hannu Halmesmäki** esitelmöi sankarihautausmaan historiasta.

”Toivottavasti sankarihautausmaan ja annettujen uhrien arvostus ja kunnioitus säilyisi myös tulevien sukupolvien arvomaailmassa”, Korhonen lausui.

TEKSTI JA KUVA:
KAUKO IKÄHEIMONEN

Antti Roiko-Jokela 10.5.1950 – 17.10.2020

Keski-Pohjanmaa koki veteraanityössä menetyksen

Keski-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirissä saatiin lokakuussa suru-uutisia, kun veteraanikeräyksen piiripäällikkönä 2006-2017 toiminut reservin majuri Antti Roiko-Jokela menehtyi 70-vuotiaana. Lähes koko aikuisikänsä vapaaehtoistyötä tehnyt Roiko-Jokela oli aktiivinen toimija myös reserviläis- ja kiltatyössä.

Roiko-Jokela kehitti 12-vuotisella puheenjohtajakaudellaan piirin keräystoimintaa menestyksekkäästi, minkä ansiosta hänen keräysorganisaationsa sai näiden vuosien aikana yli miljoonan euron edestä tukea alueen veteraaneille.

RISTO POUTTU
Keski-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja

Syysretkellä Tampereella

Tampereen sotaveteraanit ja lesket tekivät syysretken Kyrösjärven maisemiin. Turvallisuudesta huolehdittiin jakamalla jokaiselle oma pieni käsidesipullo. Myös hengityssuojia jaettiin aina pysähtymisen jälkeen. Väki oli niin iloissaan, kun pitkästä aikaa pääsi näkemään toisiaan ja samalla vähän uusia maisemia.

JOHANNA VUORI
sosiaalineuvoja, Pirkanmaan sotaveteraanipiiri

Tornion Rintamaveteraanien puheenjohtaja Arvi Isonikkilä luovutti kunniaristit Anu Vasamalle (vas.), Marika Kokkoselle sekä Marja Marttiselle. (Kuva: Minna Pasma)

Rintamaveteraaniliiton kunniaristejä Tornioon

Puolustusministeri on myöntänyt Rintamaveteraaniliiton esityksestä kunniaristit Tornion Saarenvireen työntekijöille **Anu Vasamalle**, **Marika Kokkoselle** ja **Marja Marttiselle** arvokkaasta tuesta ja myötämielisyydestä sotiemme veteraaneja kohtaan. Vasama ja Kokkonen tekevät neuvontapalvelutyötä veteraanien hyväksi, minkä lisäksi Kokkonen toimii Tornion Rintamaveteraanien sihteerinä. Marttinen puolestaan toimii Saarenvireen virikeohjaajana.

TEKSTI: TERO TUOMISTO

Rintamaveteraaniliiton kunniaristi Lohjalle

Puolustusministeri myönsi Rintamaveteraaniliiton esityksestä **Niilo Lohelle** liiton kunniaristin. Arvokas luovutustilaisuus tapahtui Lohjan Rintamaveteraanien kerhoillassa 25. marraskuuta. Kunniakirjan päiväys on joulukuun kuudentena 2020.

TEKSTI: REIJO SILTASAARI
Lohjan Rintamaveteraanien puheenjohtaja

Lohjalainen Niilo Lohi on toiminut myös Rintamaveteraanien Uudenmaan piirihallituksen jäsenenä. (Kuva: Marjatta Nikander)

Esitelmä everstiluutnantti **Usko Haahdesta**

Veteraanin kunnianosoitus asekätkennän pääsuunnittelijalle

Asekätkentäjutussa pisimmän tuomionkin saanut Usko Haahti on jäänyt Suomen kansalle valitettava tuntemattomaksi, pahoittelee salolaisveteraani Ilmari Koppinen.

Asekätkentä on kiinnostanut mm. Teknillisen korkeakoulun maanmittausosaston apulaisprofessorina uransa tehnyttä tekniikan lisensiaattia jo pidempään ja hän esitelmöi aiheesta vuoden alussa Salon Perinnepajalla vietetyillä 102-vuotispäivilläänkin. Juuri valmistuneessa tutkimuksessaan hän keskittyy nimenomaan sen pääsuunnittelijaan, **Usko Sakari Haahtiin**.

”Vaikka eversti **Valo Nihtilä** toimi aseiden hajasijoitustoimen johtajana, niin everstiluutnantti Usko Haahti toimi tehokkaammin sekä sen aloittamisessa että suorittamisessa. Tämä ilmenee mm. sen ensiorganisoinnissa että lopputuomiossa: Haahtihan sai pisimmän tuomion”, Koppinen huomauttaa.

Haahti on kuitenkin jäänyt suurelle yleisölle valitettavan tuntemattomaksi, hän pahoittelee.

”Otavan isossa tietosanakirjassakaan ei häntä ole mainittu, ei edes asekätkentäjutun yhteydessä. Hänen epäitsekäs toimintansa sai lukuisat suomalaiset toimimaan pyyteettömästi kansamme tulevaisuuden hyväksi. Siksi pidettäköön esitystäni kunnianosoituksena hänelle.”

ARIELA SÄKKINEN

Koppinen piti aiheesta esitelmän myös 102-vuotispäivillään Salon Perinnepajassa.

Koppisen tutkimus on nyt luettavissa nettisivultamme – kannattaa käydä tutustumassa! www.sotaveteraanit.fi

Kuvassa vas. Samuli Kurkaa, Esko Häkkinen, Tapio Niemi, Hilkka Häkkinen, Meeri Vesa, Elli Marttinen, Olli Cederberg, Kirsti Paronen ja Risto Paronen. Kuvasta puuttuvat muonituksen hoitajat Hannu Olkkonen ja Veikko Loukiainen.

Taipalsaaressa hyvästeltiin Konstun iltapäivä

Taipalsaaren sotaveteraanit kokoontuivat elokuun lopussa viimeistä kertaa ns. Konstun iltapäivään. Neljännesvuosisataisen perinteisen virkistystapahtuman osanottajajoukko on supistunut vuosittain, ollen parhaimmillaan päälle puolensadan.

Vuosittain järjestetyn tilaisuuden ohjelmaan on kuulunut ruokailu kakkukahveineen, katsaus ajankohtaisiin asioihin, musiikkia, arvontaa ja yhdessäoloa. Taipalsaaren reserviupseerikerhon 1985 rakentama maja on vuosien saatossa isännöinyt useita sotaveteraanien ja -invalidien tapahtumia, mutta on nyt myyty.

Tunnuksen omaavia veteraaneja on Taipalsaaressa vielä viisi.

RISTO PARONEN
puheenjohtaja, Taipalsaaren Sotaveteraanit ry

Hoivatkaa, muistakaa, kertokaa

Veteraanisukupolvi kantoi vastuuta yhdessä. Näin tulee tehdä perinneaikanakin, toteaa Etelä-Pohjanmaan perinneyhdistyksen puheenjohtaja Teppo Ylitalo

Minkälaista on tulevaisuuden veteraaniperinnetyö? Sitä mietitään nyt joka puolella Suomea. Tässä pohdin asiaa hieman alueellisten piirien tasolta.

Tehtävänantomme on selvä. Sen on ehkä hienoimmalla tavalla tiivistänyt sotaveteraani **Kalervo Hämäläinen** kaikille tuttuun *Veteraanin iltahuutoon*. Laulun kertosäkeessä kehotetaan: hoivatkaa, muistakaa, kertokaa.

Hoivaaminen tarkoittaa huolenpitoa ja tukitoimia. Ne ovat kunniatehtäviämme, jotka hoidamme viimeiseen iltahuutoon saakka nöyrän kiitollisina.

Muistaminen ja kertominenkin ovat helppoja mieltää, mutta mitä ne tarkoittavat käytännön tasolla? Meillä Etelä-Pohjanmaalla, jossa perinnepiiri toimii aluksi rinnakkain sotaveteraanipiirin kanssa, sitä pohditaan tällä hetkellä kolmessa *suunnitteluryhmässä*, jotka käsittelevät toimintaa, viestintää ja taloutta. Ryhmissä ideoidaan, kehitetään ja testataan. Luodaan yhteistä visiota.

Uutta luomaan

Joku sanoi jossakin, että perinneaikaan siirtyminen ei tarkoita minkään uuden keksimistä. Olen jyrkästi eri mieltä. Varsinkin lasten ja nuorten tavoittamiseksi ja mukaan saamiseksi me tarvitsemme piirin tasolla myös *uudenlaisia toimintamuotoja, välineitä ja kanavia*.

Sillä niin kuin joku toinen sanoi, alueellinen perinnetyö on suureksi osaksi viestintää. Me olemme aloittaneet Facebook-sivulla, jossa onkin nyt reilun kuukauden jälkeen jo noin 700 seuraajaa. Toiveissa siintää yhteinen perinneportaali, jota pääsemme toivottavasti rakentamaan Sotaveteraaniliiton johdolla mahdollisimman pian.

Merkittävin ja konkreettisin veteraaniperinnetyö tehdään tulevaisuudessakin lähellä. Siksi perinnepiirin tärkeimpiä tehtäviä on pitää huoli, että joka paikassa toimii elinvoimainen *paikallistoimikunta*. Maakuntamme eri puolilla edetään tässä omaan tahtiin ja hieman eri tavoillakin. Niin pitää ollakin: lähellä tiedetään, mikä omalla kotiseudulla toimii parhaiten.

Jäsenhankintaan

Sekä toiminnalliselta että taloudelliselta kannalta on oleellista, että perinnepiirille saadaan tarpeeksi suuri jäsenpohja. Jotta *jäsenyys* saadaan kaikkien ulottuville ja kynnys matalalle, jäseneksi tulisi voida liittyä sekä valtakunnallisen keskitetyn järjestelmän kautta että alueen omissa kanavissa.

Jäsenhallinnossa valtakunnallinen keskitetty järjestelmä on ainut järkevä malli, ja mekin toivomme pääsevämme siihen alkuvuodesta, kun haemme Sotaveteraaniliiton jäsenyyttä. Jäsenyhteyden ylläpitämisessä ja jäsenien henkilökohtaisessa tavoittamisessa keskeisessä asemassa on yhteinen Kenttäpostia-lehti. Sitä kannattaa vaalia.

Yksityiskohtia on tietysti paljon, mutta loppujen lopuksi veteraaniperinnetyön onnistuminen on kiinni yhdestä ainoasta asiasta: *yhteisestä tahdosta*. Veteraanisukupolvi kantoi vastuuta yhdessä. Niin tulee tehdä meidänkin.

Olen tosi iloinen ja kiitollinen, että kaikki keskeiset viime sotien perinnetyön toimijat ovat lähteneet mukaan Etelä-Pohjanmaalla. Yhteistyö on sujunut erittäin hyvin ja innostuneesti. Mutta monta kertaa siinä saa kokea riittämättömyyttä: avoimuudessa, osallistamisessa ja innostamisessa jää aina vielä parannettavaa.

Sillä kaikkia tarvitaan ja jokaisella on oikeus olla mukana. Jokaisella on oikeus hoivata, muistaa ja kertoa. Koska *himmetä ei muistot saa*.

TEPPO YLITALO
Sotien 1939–1945
Etelä-Pohjanmaan
perinneyhdistyksen puheenjohtaja

Jalkaväkirykmentti 52:n toisen pataljoonan miehiä etulinjan korsujen edustalla Rukajärven suunnalla joulukuussa 1942.

Hengellisen veteraanityön virikepäivät Turussa

Veteraaniliittojen yhteiset hengellisen työn virikepäivät keräsivät syyskuun alussa Turun Kristilliselle opistolle runsaat neljäkymmentä osallistujaa. Epidemiatilanteen takia keväältä syksyyn siirretyillä päivillä pohdittiin hengellisen työn roolia ja sisältöä siirryttäessä perinneaikaan.

”Tulevan perinnejärjestön hengellinen toimikunta voisi esimerkiksi rakentua alueellisten hengellisten jaostojen edustajista. Toimikunnan yksi tehtävistä voisi olla koordinoida alueellisesti järjestettäviä perinnetapahtumia niin, että niissä näkyisivät myös hengelliset arvot”, alusti Turun Sotaveteraanien hengellisen jaoston puheenjohtaja, rovasti **Antti Koponen**.

Ensi vuonna hengellisen työn virikepäivät ovat Kalajoella huhtikuun alkupuolella.

OSMO SOININEN
toiminnanjohtaja, Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri

Virikepäivien osanottajat tarkkaavaisina.

Huomionosoituksia Etelä-Karjalaan

Etelä-Karjalan Sotaveteraanipiirin hallituksen kokouksessa 25. lokakuuta luovutettiin Nuijamaan Sotaveteraanien puheenjohtajalle **Markku Paavosepälle** ja Joutsenon Sotaveteraanien puheenjohtajalle **Pentti Belinskijille** Suomen Sotaveteraaniliiton myöntämä kultainen ansioristi.

Luovutuksen ja kiinnityksen hoiti piirin sosiaalineuvoja **Leena Pesonen**.

PAULA PENTTILÄ
toiminnanjohtaja, Etelä-Karjalan Sotaveteraanipiiri

Nuijamaan palkitut Markku Paavoseppä (vas.) sekä Pentti Belinskij.

Varsinais-Suomen kirkkopyhä Mietoisissa

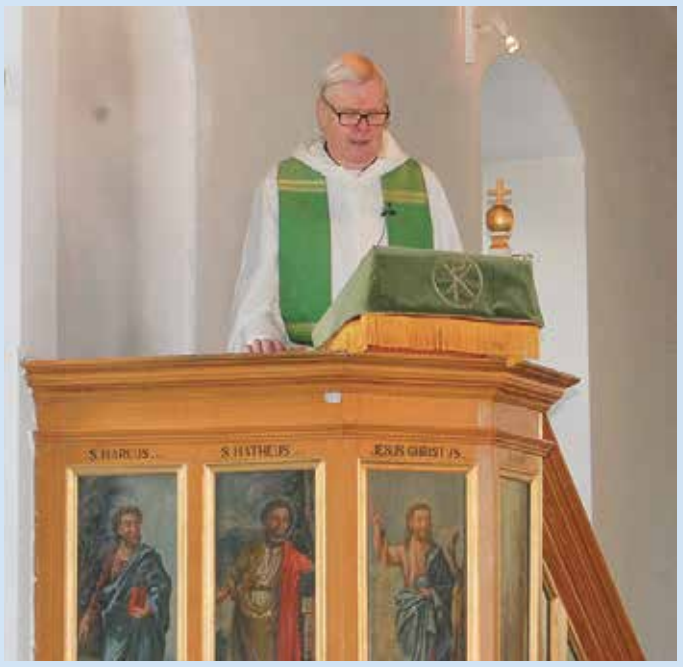

Messussa saarnasi kenttäpiispa, rovasti Pertti Ruotsalo.

Varsinais-Suomen veteraanijärjestöt viettivät yhteistä kirkkopyhäänsä sunnuntaina 6. syyskuuta. Päivä koostui messusta, ruokailusta, päiväjuhlasta ja kahvitarjoilusta. Messun liturgina toimi Mynämäen kirkkoherra **Antti Kallio.** Seppelpartiot lähetti matkaan rovasti **Esko Laine**.

Päivätilaisuutta vietettiin Mietoisten Maamiesseuran talolla. Lohikeittoaterian jälkeen kuultiin Laivaston Soittokunnan ja Mietoisten Kappelikvartetin musiikkiesitysten lisäksi Mynämäen kunnan sekä seurakunnan tervehdykset.

Lämminhenkinen tilaisuus sai erityiskiitokset siitä, että se järjestettin vallitsevista oloista huolimatta.

OSMO SUOMINEN
toiminnanjohtaja, Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri

Kunniajäseneksi kutsuttua Eeri Hyrkköä (vas.) onnittelemassa liiton puheenjohtaja Erkki Heikkinen.

Kunniajäsenyys luovutettiin Eeri Hyrkölle

Nousiaislainen maanviljelysneuvos **Eeri Hyrkkö** kutsuttiin Suomen Sotaveteraaniliiton kunniajäseksi syyskuun liittokokouksessa Helsingissä. Hyrkkö ei kokoukseen päässyt, joten liiton puheenjohtaja **Erkki Heikkinen** ja valtuuston puheenjohtaja **Jukka Paarma** luovuttivat tunnustuksen Nousiaisissa paikallisen sotaveteraaniyhdistyksen tilaisuudessa runsaan viikon myöhemmin.

Marraskuun 30. päivänä 98 vuotta täyttänyt Hyrkkö toimii edelleen oman yhdistyksensä varapuheenjohtajana.

OSMO SUOMINEN
toiminnanjohtaja, Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri

Jatkosodan päättymispäivää muistettiin Vihdissä

Vihdin sankarihautausmaan paadelle laskettiin perjantaina 4. syyskuuta Kaatuneitten Omaisten Liiton sekä vihtiläisten veteraani- ja maanpuolustusjärjestöjen havuseppele sankarivainajien muistolle. Taustalla oli jatkosodan päättyminen 76 vuotta sitten.

Tilaisuus oli ensimmäinen laatuaan; aiemmin jatkosodan päättymistä ei ole Vihdissä huomioitu. Kyse oli kuitenkin suuresta askeleesta, jolla siirryttiin sodasta rauhan aikaan itsenäisyyttä ja vapautta menettämättä.

TEKSTI TAPIO KALLIOKOSKI
Vihdin Rintamaveteraanien sihteeri

Tilaisuudessa puhunut Tapio Kalliokoski totesi Suomen säilyttäneen itsenäisyytensä suurin uhrauksin ja voimansa äärimmilleen ponnistaen. (Kuva: Paavo Hacklin)

Satakunnan Rintamaveteraanit kokoontuivat Porissa

Satakunnan Rintamaveteraanipiirin yhdistetty kevät- ja syyskokous pidettiin 20.10.2020. Vaikka koronapandemia on häirinnyt toimintaa, kokoukset saatiin pidettyä noudattamalla turvallisuus- ja suojausohjeita.

Kokouksessa läsnä oli veteraaneja ja kannatusjäseniä. Veteraanitoiminta on murroksessa Satakunnassa niin kuin varmasti muuallakin. Huittinen, Eurajoki ja Eura ovat lopettamassa vuoden loppuun ja jäsenet liittyvät piirin jäseniksi.

TAPIO KAMPPI
Satakunnan piirin puheenjohtaja

Rintamaveteraani Taisto Talasma, Porin osaston varapuheenjohtaja, palkittiin liiton teräslautasella (kuva: Taina Mäkitalo)

Itsenäisyyspäivänä 6.12.2020 myönnetyt Rintamaveteraaniliiton kunniaristit:

1. rintamaveteraani **Eino Frigård**
2. rintamaveteraani **Jorma Savukoski**
3. osaston sihteeri **Maj-Lis Dahl**
4. eversti **Henrik Elo**
5. osaston rahastonhoitaja **Kristiina Hartikainen**
6. osaston johtokunnan jäsen **Anja Jalonen**
7. osaston puheenjohtaja **Reijo Juvonen**
8. osaston johtokunnan jäsen **Arto Kallio**
9. osaston sihteeri **Tapio Kalliokoski**
10. osaston johtokunnan jäsen **Pasi Kapanen**
11. osaston johtokunnan jäsen **Veikko Klemola**
12. osaston sihteeri **Marika Kokkonen**
13. apulaisjohtaja **Hanna Koskinen**
14. kansanedustaja **Antti Kurvinen**
15. palvelupäällikkö **Tiina Kyttälä**
16. piirihallituksen jäsen **Niilo Lohi**
17. toiminnanjohtaja **Sakari Martimo**
18. virikeohjaaja **Marja Marttinen**
19. maanviljelijä **Veikko Mattila**
20. osaston johtokunnan jäsen **Pentti Oravala**
21. osaston sihteeri **Matti Perttilä**
22. opetusneuvos **Heikki Pirinen**
23. osaston sihteeri **Pasi Ruokanen**
24. piispa emeritus **Samuel Salmi**
25. osaston puheenjohtaja **Markku Sirviö**
26. insinööri **Seppo Suhonen**
27. toimialajohtaja **Jyri Tapper**
28. puheenjohtaja **Ritva Tekkala**
29. toiminnanjohtaja **Anu Vasama**

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta
Vuotta 2021!

Kitinkannus

Vaikuttavaa kuntoutusta ja yksilöllistä hoitoa

Kitinkuja 2, 69100 Kannus • Puh. 044 5754 523 • info@kitinkannus.fi

www.kitinkannus.fi

LAITOSKUNTOUTUS, AVOKUNTOUTUS JA ASUMISPALVELUT – MYÖS OMAKUSTANTEISET JAKSOT

PI
PUUNJALOSTUS-
INSINÖÖRIT
Träförädlingsingenjörerna
Forest Products Engineers

TuuliWatti

KESKI-POHJANMAAN SOTAVETERAANIPIIRIN SEURAAVAT KAUPUNGIT JA KUNNAT OVAT TUKEMASSA SOTAVETERAANIEN JA RINTAMAVETERAANIEN KENTTÄPOSTIA - LEHDEN JULKAISUA

Alavieska | Haapajärvi | Halsua | Kalajoki

Kannus | Lestijärvi | Nivala | Perho

Reisjärvi | Sievi | Toholampi | Ylivieska

SANAKILPA

26.8. ilmestyneen Kenttäpostia-lehdenkilpailusana oli ”TUHOLAINEN”. Hyväksyttyjä sanoja löytyi suorastaan älllistyttävät 196 kpl, jotka on lueteltu alla olevassa luettelossa.

T	tuho	tulo	tuli	tuohi	tuoli
	tali	tila	tola	toinen	teho
	tanhu	taho	teli	tela	tunne
	tulinen	tuohinen		tanu	tenho
	tohina	teloa	tihu	tenu	tonni
	tahi	tiuha	tuonela	tuoni	tina
	tilanne	tunneli	tain	thai	tuhina
	tuonne				
U	uhota	ulina	uloin	ulota	uneton
	unho	untelo	unhola		
H	huoli	hetu	hali	hela	hula
	heila	hitunen	halu	haluton	
	hauli	heilua	henna	hennoa	hento
	heti	hetula	hiue	hionta	hoenta
	halo	hoitua	hieno	hieta	hila
	hinta	hioa	hitu	hiutale	huitoa
	hulina	huolia	huone	huti	hanti
	helo	hile	hunni	hilut	
O	onni	olut	ohut	otin	oheta
	ohentua	onnela	ontua	oieta	
L	laine	laho	laiho	latu	lanne
	luinen	lohtu	lohi	liha	lehto
	lento	loinen	linna	lantio	lahti
	laiton	luona	luti	latino	luha
	luento	lato	lehti	leuto	liehua
	lihaton	lintu	litu	lotina	louhe
	louhia	louhinta	luhta	luhti	lunni
	luonne	luonnehtia		luonti	luoti
	liuta	luotain	laite	lihoa	lati
	lito	lino	liota	lainen	luota
A	aine	aito	alho	aloite	anelu
	ahne	aihe	ainu	ainut	alunen
	anto	anti	auto	autio	alue
	ahti	alinen	aulio	alio	alta
I	inho	into	inhota	ihan	ihanne
	ilta	inha	innota	iltanen	
N	neito	nila	noita	nato	noitua
	nuoli	nuti	nailon	nainut	neula
	nielu	nitoa	niuho	nuha	noin
	nano	neli	neuloa	neulonta	
	neon	noeta			
E	ehto	eine	elin	enin	ehta
	elanto	etanoli	etoa		

N

Kaikkien vastanneiden kesken arvottiin kolme kirjapalkintoa. Onni suosi seuraavia henkilöitä: Maria Kinttula Valkealasta, Matti Muhli Kouvolasta sekä Pentti Saukko Toivakasta. Onnittelumme voittajille!

Seuraava kilpailusana on ”KENTTÄPOSTI”.

Lähettäkää vastauksenne perjantaihin 19.2.2021 mennessä osoitteeseen Sotaveteraaniliitto, PL 600, 00521 Helsinki tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi.

Muistakaa kirjoittaa vastauksen yhteyteen lähettäjän nimi ja osoite. Kuoreen merkintä ”sanakilpa”. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme kirjapalkintoa.

Tässä vielä säännöt:
Hyväksyttäviä sanoja ovat suomen kieleen vakiintuneet Kielitoimiston sanakirjan hyväksymät substantiivit perussijansa yksikössä (esim. koti, sukka), ellei sana ole monikollinen (sakset) sekä perusmuotoiset verbit, adjektiivit, pronominit, konjunktiot ja adverbit. Emme hyväksy erisnimiä tai apusanoja. Sanassa on oltava vähintään neljä (4) kirjainta.

TIEDÄTKÖ

1. Miksi Talvisodan 21. joulukuuta oli Puna-armeijalle tärkeä päivä?
2. Kuka nyrkkeili voiton Yhdysvalloissa italialaisesta Italo Golonellosta 23.12.1939?
3. Missä tämä Talvisodan kenties tunnetuin valokuva otettiin (kuva 1)?
4. Vihollinen työnnettiin Aittojoen taakse jouluaattona 1939. Millä rintamalohkolla?
5. Mitä merkittävää tapahtui Talvisodan jouluaattona 1939 Torniossa?
6. Mikä valtio julisti sodan Suomea vastaan itsenäisyyspäivänä 1941?
7. Minkä kisan Säynätsalon kunta voitti joulun alla 1942?
8. Tunnistatko kenraalin Kari Suomalaisen jouluisessa piirroksessa 1943?
9. Mitä Suomen alueita oli saksalaisten hallussa vielä jouluna 1944?
10. Ketä suomalaiset lapset odottivat eniten kotiin sotajoulujen aattoina?

● *Vastaukset sivulla 62*

Kuva 1

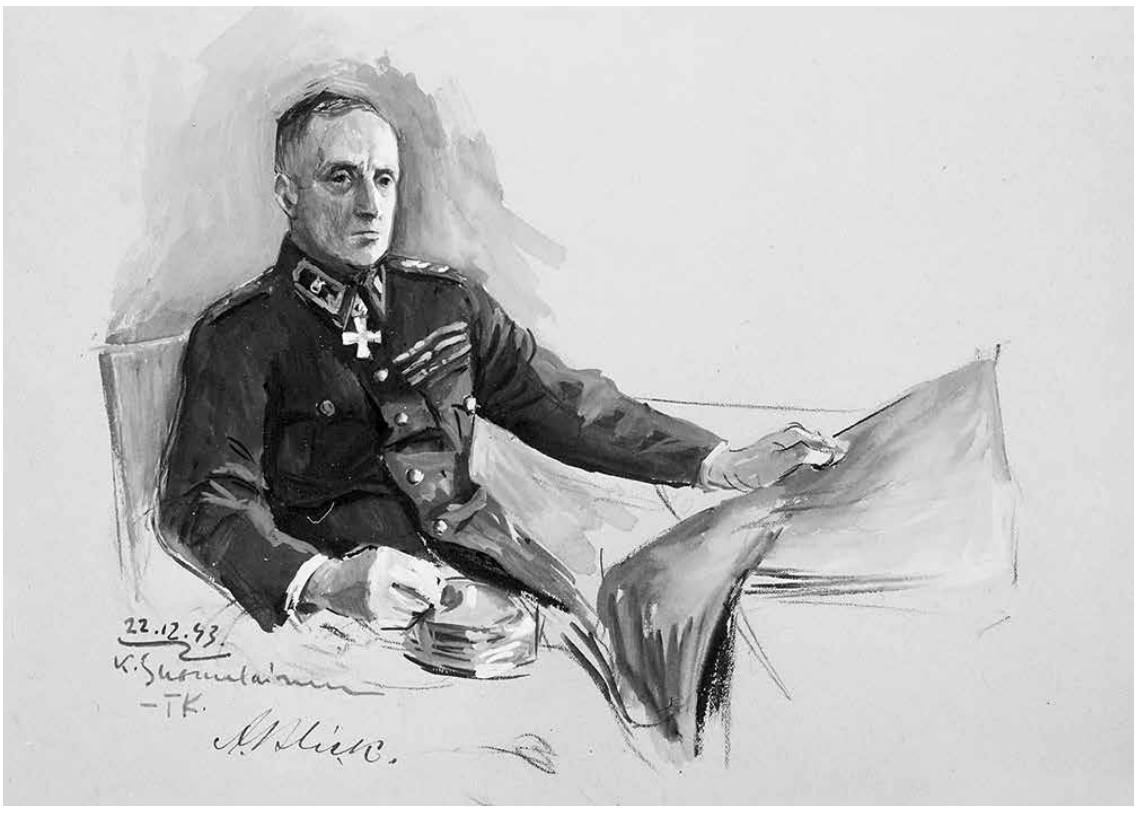

Kuva 2

50 VUOTTA SITTEN

Poimintoja Sotaveteraani-lehdestä 50 vuotta sitten

Sotaveteraani-lehdessä 50 vuotta sitten

”Suomen Sotaveteraaniliiton Liittovaltuusto kokoontuneena sääntömääräiseen syyskokoukseensa Helsinkiin 20. päivänä marraskuuta 1970 esittää seuravan **JULKILAUSUMAN**:

Suomen Sotaveteraaniliitto edellyttää, että hallitus antaa kiireellisesti Eduskunnalle esityksen erillisestä rintamasotilaseläkelaista ja että siinä eläkeikärajaksi on määrätty 55 vuotta

Käsitettä taloudellisen tuen tarpeessa oleva, tulkintaa olisi lievennettävä siitä mitä kansaneläkkeen tukilisää määrättäessä sovelletaan

Omaisuuden vähentävää vaikutusta on huomattavasti lievennettävä siitä mitä eläkejärjestelmäkomitea on ehdottanut

Rintamasotilaseläkelain piiriin on otettava tasaveroisena kaikki rintamasotilaiksi katsottavat kansalaiset sukupuoleen katsomatta

Rintamasotilaan täytettyä 65 vuotta on hänelle maksettava erillistä rintamasotilaslisää

Invalidien elinkorko on määrättävä etuoikeutetuksi tuloksi, jotta he eivät joutuisi muita rintamasotilaita huonompaan asemaan

Lakiin on otettava määräys, että samalla kun kansaneläkelain mukaiset etuudet nousevat, samat korotukset tulevat myös rintamasotilaseläkkeisiin

Ylimääräiset sotaeläkkeet on määrättävä valtiolle ja kunnille tulevista veroista vapaaksi

Rintamasotilaille on järjestettävä ilmainen lääkärintarkastus terveydentilan toteamiseksi

Rintamasotilaiden omatoimista asuntotuotantoa on tuettava ohjaamalla vuotuisista asuntotuotantomäärärahoista aikaisempaa huomattavasti suurempi osa tähän tarkoitukseen.”

Poimintoja Sotaveteraani 7/1970

JOULUKUUN RISTIKKO

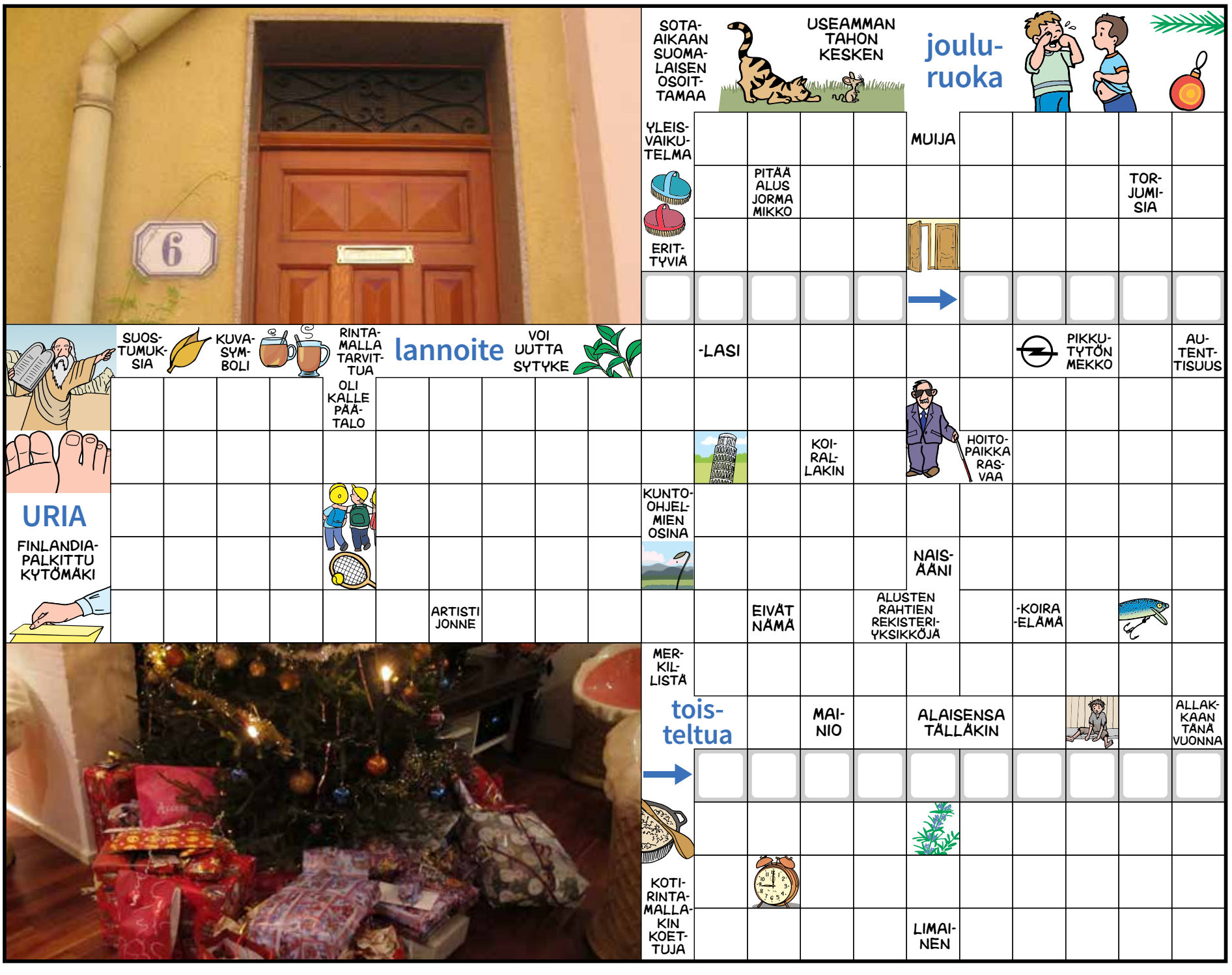

www.sanaris.fi/ laadinta Erkki Vuokila, toteutus Heli Kärkkäinen

Rintamaveteraaniliiton
myyntiartikkelit

Hinnasto

	osastolle	yksityiselle
Onnitteluadressi tekstinä Parhainta onnea	6,00	8,00
Suruadressit 4 eri värssyvaihtoehtoa ja 1 jossa vain teksti Muistoa kunnioittaen	6,00	8,00
Onnittelukortti 2 erikokoista korttia kannessa Onnea, sisällä Lämpimimmät Onnentoivotukset A5 kortti A6 kortti	 3,50 2,50	 3,50 2,50
Osanottokortti kannessa valkoisia ruusuja ja kynttilä ja teksti Lämmin osanotto, sisällä Suruun osaa ottaen A6 kortti	2,50	2,50
Rintamerkit hopeanvärinen jäsenmerkki	5,00	6,00
Liiton hautamerkki pronssinvärinen, pyöreä, halkaisija 6,5 cm	15,00	15,00
Liiton pöytäviiri marmorialusta	30,00	35,00
Tinalautanen liiton logolla - halkaisija 21 cm, seinään kiinnitettävä	50,00	50,00
Solmio - tummansininen	20,00	20,00
Solmioneula kullanvärinen, liiton logo	20,00	20,00
Kirjekuoret, liiton logo ja yhteystiedot C4 C5	 0,30 0,20	 0,30 0,20

Toimitusaika 1 viikko

Kaikkiin lisätään postikulut.

Tavaratilaukset: **Rintamaveteraaniliitto ry**
Ratamestarinkatu 9 C
00520 HELSINKI
puh. (09) 6840 770

OIKAISU

Edelliseen Kenttäpostia-lehden muistokirjoituksiin oli päässyt painovirhe: oikea nimi on Karl Nymark, ei Karl Nyberg. Pahoittelemme tapahtunutta.

LUKIJALTA

Älkää unohtako hautamerkkiä!

Olen Jatkosodan ja Lapin sodan veteraani. Vastuu Suomen tulevaisuudesta asetettiin kovin nuorille hartioille, minäkin olin sotaan joutuessani kahdeksantoista. Mutta kun meitä tarvittiin, niin otettiin niinkin nuoria.

Tuo sotavuosilta tuttu henki pitäisi muistaa Suomessa yhä tänäänkin, vähän kaikkialla. Moni ei tiedä, että mitään sotaa on ollutkaan ja tuntuu, ettei näitä asioita kunnioiteta. Siksi yksi minulle tärkeä kunnioituksen osoitus on veteraanien hautamerkki. Sen suhteen ovat omaiset kovin välinpitämättömiä.

Alajärvellä on Alajärven sankarihautausmaalla 147 sankarihautaa, Lehtimäellä 83. Monelta haudalta puuttuu merkki. 27 vuotta sitten kävimme kaikki Alajärven haudat läpi ja kiinnitimme merkit veteraanien hautoihin. Sen jälkeen poisnukkuneiden haudoilla on kuitenkin puutteita. Tänä kesänäkin olemme käyneet kiinnittämässä hautoihin merkkejä.

Vetoan omaisiin, jotta he hoitaisivat asian kuntoon ja että merkit kiinnitettäisiin hautoihin heti sotaveteraanin jätettyä maallisen taistelukentän. Merkkejä voi ostaa veteraaniliitoista tai sitten kannattaa olla yhteydessä paikalliseen veteraaniyhdistykseen, jos sellainen on. Monessa paikassa he tai kunta hoitavat sen hautakiveen omaisten niin halutessa.

Olisi hyvä, että nuori kansa tietäisi, että kuka on ollut sotahommissa. Siihen ei ole enää kauaa, kun meitä veteraaneja ei enää ole. Siksikin esimerkki on niin tärkeä.

EINO TAKALA
Alajärveläinen sotaveteraani

OIKEAT VASTAUKSET:

1) Stalin täytti virallisesti 60 vuotta 21.12.1939
2) GeeBee eli Gunnar Bärlund **3)** Kollaalla
4) Tolvajärven suunnalla **5)** Ensimmäiset amerikansuomalaiset vapaaehtoiset saapuivat
6) Iso-Britannia **7)** Kuntien välisen mottitalkookilpailun **8)** Kenraalimajuri Aarne Blick
9) Vain Käsivarren Lappia **10)** Isää rintamalta (sitten vasta joulupukkia).

RISTIKON RATKAISU

											S	Ä	V	Y		M	I	M	M	I
											I		A	H	D	A	T	A		R
											S	U	A	T		U	K	S	E	T
										H	U	O	N	E		K	U	U	S	I
										I		T	I	I	M	A			T	
L	A	I	T		T	U	O	T	T	E	L	I	A	S		S	O	K	E	A
U	K	K	O	V	A	R	P	A	A	T		S		T			P	O	L	I
V	A	O	T		R	E	P	U	T		V	E	N	Y	T	T	E	L	Y	T
A	N	N	I		M	A	I	L	A		I	T	I	Ö		A	L	T	T	O
T	A	I	T	T	O		A	A	R	O	N		M			L		T		U
											O	M	I	T	U	I	S	U	U	S
												U		O			E		I	
											H	U	O	N	E	K	U	U	S	I
											O	T	I	N		Y	R	T	T	I
											K		V	I	I	S	A	R	I	T
											U	H	A	T		E	T	A	N	A

PHOENIX CONTACT

Steripolar

Radio Dein taajuudet

PK-seutu 89,0 MHz, 101,9*
Haapavesi 107,4 MHz
Hämeenlinna 106,5 MHz, 103,6*
Joensuu 107,4 MHz
Jyväskylä 94,1 MHz, 93,4*
Kajaani 100,0 MHz
Kemi 100,5 MHz
Kokkola 91,8 MHz
Kouvola 96,2 MHz
Kristiinankaupunki 89,5 MHz
Kruunupyy 105,9 MHz, 88,9*
Kuopio 106,1 MHz, 103,3*
Lahti 106,4 MHz, 99,1*
Lappeenranta 96,0 MHz
Lohja 107,2 MHz
Mikkeli 87,8 MHz, 105*
Oulu 106,9 MHz, 94,1*
Pori 95,7 MHz, 94,4*
Raahe 95,2 MHz
Raasepori 92,3 MHz
Rovaniemi 93,4 MHz, 93,4*
Savonlinna 91,3 MHz
Seinäjoki 89,4 MHz, 102,7*
Tampere 98,8 MHz
Turku 107,3 MHz, 99,4*
Vaasa 98,8 MHz, 102,7*
* kaapelitaajuus

Kuuntele netissä: radiodei.fi

RADIO Dei
PINTAA SYVEMMÄLLE

FYSIKAALISTA HOITOA

TEPPANAN FYSIKAALINEN HOITOLAITOS
Kuurnantie 9-11,
87200 Kajaani
puh.0440-629 290

PALOKAN FYSIOTERAPIA
Olavintie 1,
40270 Palokka
puh.014-677 777

HAUTAUSTOIMISTOJA

ROVANIEMI

JOKELAN HAUTAUSTOIMISTO 95
Juhlapalvelu Jokela
- hautausalan erikoisliike Rovaniemellä vuodesta 1923
Ruokasenkatu 6, 96200 Rovaniemi
Puh. 016 312 616 (24 h/vrk)
sähköposti: jokela@hautaus.info
www.jokelan.fi

LAPPEENRANTA

Palvelua vuosikymmenten kokemuksella jo vuodesta 1928
Hautaustoimisto ja Kukkakauppa
Tolvanen Oy
Kauppakatu 53, Lappeenranta • puh. 453 0568
kukkakauppa.tolvanen@kymp.net • hautaustoimistotolvanen.fi
Voit tilata myös verkkokaupassa www.e-kukka.fi.

OULU

Kirkollinen Hautaustoimisto Ikäheimo Oy
Isokatu 11, 90100 Oulu
puh. **08-311 3354**

Apuna elämäsi lakiasioissa

Haluamme olla apunasi elämäsi käännekohdissa ja näihin varautumisessa. Palveluihimme kuuluvat mm.

Edunvalvontavaltakirjat – Ositukset – Perunkirjoitukset
Perinnönjaot – Avioehdot – Testamentit – Kauppakirjat

Varaa aika numerosta 040 173 0793 ma-pe klo 10-16.

OP Lounaismaa

Turvallista seniorielämää kaikilla mukavuuksilla

Saga-palvelutalot tarjoavat turvallista, viihtyisää ja laadukasta vuokra-asumista palveluiden kera ikäihmisille Turussa, Raumalla, Helsingissä, Vantaalla, Lahdessa, Lappeenrannassa ja Seinäjoella.

Taloissamme on korkeatasoisten palveluiden ja asuntojen lisäksi tarjolla omanikäistä seuraa sekä monipuolista harrastus- ja kulttuuritoimintaa. Tutustu kauniisiin palvelutaloihimme tilaamalla kattavat esitteet hintatietoineen tai varaa yksityinen esittely!

”Oli meiltä viisasta tulla tänne ajoissa!”
- Ismo ja Raija
78 ja 81 vuotta
Turku

Kiinnostuitko? Tilaa esitteet tai varaa yksityinen esittely
maksuton puh. 0800-06116 (ark. klo 9-17)
myynti.saga@sagacare.fi | www.sagacare.fi

Saga-palvelutalot

SAGA CARE

Rauhallista joulua ja turvallista tulevaa vuotta.

Millog ylläpitää maa- ja merivoimien kalustoja sekä ilmavoimien valvonta-järjestelmiä niin normaali- kuin poikkeusoloissa.

Millog

millog.fi